

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

Ds 2019:28

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2019

ISBN 978-91-38-24998-7

ISSN 0284-6012

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	7
1 Författningsförslag.....	9
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande	9
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.....	18
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.....	20
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.....	22
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	24
1.6 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.....	26
1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.....	30
1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1135) om misstankeregister.....	34

1.9	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.....	37
1.10	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	38
2	Ärendet	41
3	EU-förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande	43
3.1	Bakgrund till EU-förordningen.....	43
3.1.1	Principen om ömsesidigt erkännande.....	43
3.1.2	Rambesluten om verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande	44
3.1.3	Harmonisering inom EU av regler om beslut om frysning och beslut om förverkande.....	45
3.1.4	Europeiska kommissionens förslag till en förordning.....	45
3.2	Förordningens huvudsakliga innehåll	46
3.2.1	Syfte, definitioner och tillämpningsområde	46
3.2.2	Dubbel straffbarhet.....	47
3.2.3	Förfaranderegler avseende beslut om frysning	48
3.2.4	Förfaranderegler avseende beslut om förverkande.....	50
3.2.5	Vägransgrunder och omöjlighet att verkställa ett beslut	52
3.2.6	Allmänna bestämmelser om förfarandet	53
3.2.7	Förvaltning av och förfogande över fryst och förverkad egendom	54
3.2.8	Tillgång till rättsmedel och regressrätt	56
3.2.9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	57
4	Gällande rätt	59
4.1	Förverkandelagstiftningen	59
4.1.1	Allmänt om förverkande	59
4.1.2	Brottsbalkens regelsystem.....	59

4.1.3	Hur en fråga om förverkande prövas	62
4.1.4	Verkställigheten av ett beslut om förverkande.....	63
4.2	Åtgärder för att säkra framtida förverkandebeslut	65
4.2.1	Allmänt om säkringsåtgärder.....	65
4.2.2	Kvarstad och förvar	65
4.2.3	Beslag.....	67
4.2.4	Penningbeslag	68
4.2.5	Husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning	68
4.2.6	Frysningsbeslut.....	69
4.3	Ömsesidigt erkännande av frysningsbeslut och beslut om förverkande	69
4.3.1	Lagen om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.....	69
4.3.2	Lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.....	71
4.3.3	Lagen om en europeisk utredningsorder	72
4.4	Annat internationellt samarbete angående frysning och förverkande.....	73
4.4.1	Lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.....	73
4.4.2	Verkställighet inom Norden.....	74
4.4.3	Verkställighet utanför Norden	75
5	Allmänna överväganden	77
5.1	Inledning.....	77
5.2	En ny lag ska komplettera EU-förordningen.....	78
5.3	Hänvisningsteknik	80
5.4	Termer och uttryck.....	81
5.5	Dubbel straffbarhet.....	82
5.6	Behöriga myndigheter	86
5.6.1	Behörig myndighet vid beslut om frysning	86
5.6.2	Behörig myndighet vid beslut om förverkande	89

6	När Sverige är utfärdande stat av ett beslut om frysning	91
6.1	Särskilda bestämmelser om beslut om beslag och penningbeslag.....	91
6.2	Alternativa åtgärder.....	94
6.3	Det efterföljande förfarandet.....	95
7	När Sverige är utfärdande stat av ett beslut om förverkande	99
7.1	Alternativa åtgärder och omvandling.....	99
7.2	Det efterföljande förfarandet.....	100
8	Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om frysning.....	103
8.1	Inledning.....	103
8.2	Intyget om frysning.....	104
8.3	Åklagarens prövning och beslut	105
8.4	Förfarandet vid verkställigheten.....	110
8.4.1	Allmänna utgångspunkter	110
8.4.2	Särskilda regler om när beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag.....	111
8.4.3	Särskilda regler om när beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål	115
8.4.4	Underrättelse till den som drabbats av åtgärden	117
8.4.5	Biträde av andra myndigheter.....	118
8.5	När verkställigheten avbryts eller ställs in	119
8.6	Återställande av egendom till ett brottsoffer	122
8.7	Prövning i domstol.....	123

9	Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande	129
9.1	Inledning.....	129
9.2	Intyget om förverkande.....	130
9.3	Överenskommelse om förverkande av värdet av specifik egendom	131
9.4	Kronofogdemyndighetens prövning och beslut	132
9.5	Efterföljande beslut om att inte verkställa beslutet om förverkande.....	137
9.6	Prövning i domstol	138
9.7	Förfogande över förverkad egendom	142
10	Övriga frågor	147
10.1	Frågor om sekretess.....	147
10.2	Regressrätt.....	148
11	Ikraftträdande	151
12	Konsekvenser av förslagen.....	153
13	Författningskommentar	155
13.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande	155
13.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.....	180
13.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.....	181

13.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut	182
13.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	184
Bilaga 1	EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.....	185

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag till kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Genom EU-förordningen införs nya regler om att beslut om frysning och beslut om förverkande som har utfärdats i en medlemsstat ska erkännas och verkställas i en annan medlemsstat.

I promemorian föreslås bl.a. att det ska införas en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, vilken ska möjliggöra förordningens tillämpning i Sverige. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om både de fall när svenska beslut sänds över till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där och när utländska beslut översänds till Sverige för erkännande och verkställighet här.

Förslagen innebär bl.a. att åklagare under vissa förutsättningar ska kunna fatta beslut om beslag eller penningbeslag trots att egendomen i fråga inte är tillgänglig vid beslutstidpunkten och att vissa särskilda förfaranden ska tillämpas när ett utländskt beslut om frysning ska verkställas i Sverige. I lagen utses åklagare att vara såväl den myndighet som översänder ett svenskt beslut om frysning till en annan medlemsstat, som den myndighet som erkänner och ansvarar för verkställigheten av ett utländskt sådant beslut som översänts till Sverige. Kronofogdemyndigheten föreslås ha motsvarande roll i fråga om beslut om förverkande.

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 19 december 2020.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, i denna lag kallad EU-förordningen.

2 § Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

3 § För andra brott än de som avses i artikel 3.1 i EU-förordningen får erkännande och verkställighet i Sverige av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande vara villkorat av om de gärningar som föranlett beslutet om frysning eller beslutet om förverkande utgör ett brott enligt svensk rätt.

2 kap. När Sverige är utfärdande stat av beslut om frysning

Utfärdande myndighet

1 § Åklagare är utfärdande myndighet avseende beslut om frysning som sänds över till en annan medlemsstat enligt EU-förordningen.

Beslut i Sverige om beslag och penningbeslag enligt denna lag

2 § En åklagare får besluta om beslag av ett föremål trots att det inte är tillgängligt vid beslutet, om föremålet

1. skäligen kan antas vara förverkat på grund av brott, och
2. kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen.

Det som sägs om föremål i första stycket gäller också skriftlig handling. I fråga om beslag av en skriftlig handling eller av sådan egendom som avses i 27 kap. 3 § rättegångsbalken gäller även de förutsättningar som anges i 27 kap. 2 och 3 §§ samma balk.

3 § En åklagare får besluta om beslag av egendom i form av pengar, fordran eller någon annan rättighet som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, eller av ett motsvarande värde (penningbeslag), trots att egendomen i fråga inte är tillgänglig vid beslutet, om egendomen

1. skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott, och
2. kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen.

4 § Beslag enligt 2 och 3 §§ får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

Beslag som har beslutats med stöd av 2 eller 3 § får inte verkställas i Sverige.

Alternativa åtgärder

5 § Åklagaren får inte lämna samtycke till att ett beslut om frysning som har sänts över till en annan medlemsstat verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Det efterföljande förfarandet

6 § När ett beslut som avses i 2 eller 3 § har verkställts i en annan medlemsstat, gäller följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken:

- 2 § fjärde stycket om åklagarens skyldighet att anmäla verkställt beslag av ett skriftligt meddelande,
- 4 a § om utlämnande av föremål till målsägande eller någon annan som trätt i dennes ställe,
- 6 § första stycket om rättens prövning,
- 7 § om tid för åtals väckande,
- 8 § första, andra och fjärde styckena om hävande av beslag,
- 11 § om underrättelseskyldighet, och
- 13 § om protokoll och om rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

När brottmålet avgörs, ska rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken pröva om beslaget eller penningbeslaget fortfarande ska bestå.

7 § Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om beslag eller penningbeslag enligt 2 eller 3 § eller ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att domen har fått laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

3 kap. När Sverige är utfärdande stat av beslut om förverkande

Utfärdande myndighet

1 § Kronofogdemyndigheten är utfärdande myndighet avseende beslut om förverkande som sänds över till en annan medlemsstat enligt EU-förordningen.

Alternativa åtgärder

2 § Kronofogdemyndigheten får inte lämna samtycke till att ett beslut om förverkande som har sänts över till en annan medlemsstat verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Det efterföljande förfarandet

3 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att lämna samtycke enligt artikel 30.6 d i EU-förordningen och att ingå överenskommelse enligt artikel 30.7 i förordningen.

4 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om frysning

Intyg

1 § Ett intyg om frysning som sänds över till Sverige i enlighet med artikel 4.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om frysning som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Verkställande myndighet

2 § Åklagare är verkställande myndighet av ett beslut om frysning som har sänts över till Sverige enligt EU-förordningen.

Beslut om erkännande och verkställighet

3 § Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 7.1 i EU-förordningen ska innehålla uppgift om huruvida beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål.

Av beslutet om erkännande och verkställighet ska det i förekommande fall även framgå om uppskov med verkställigheten har beslutats enligt artikel 10.1 i EU-förordningen.

Motivering av beslut

4 § Åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska innehålla skälen för beslutet. Detsamma gäller åklagarens beslut i fråga om att återställa fryst egendom enligt artikel 29.2 i EU-förordningen och om att avbryta, skjuta upp eller ställa in verkställigheten.

Förfarandet vid verkställigheten

5 § När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag får husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Om beslutet om frysning avser en försändelse som väntas komma in till ett befordringsföretag, får åklagaren begära att rätten beslutar om att försändelsen, när den kommer in, ska hållas kvar till dess att verkställighet har skett. Bestämmelserna i 27 kap. 9 § andra stycket och tredje stycket första meningen rättegångsbalken ska då tilläm-

pas. Behörig domstol är den tingsrätt inom vars domkrets åtgärden ska vidtas.

Om det kan befaras att det skulle medföra en fördröjning av väsentlig betydelse för utredningen i den andra medlemsstaten att inhämta rättens beslut enligt andra stycket, får ett sådant beslut meddelas av åklagaren. Bestämmelserna i 27 kap. 9 a § första stycket andra meningen samt andra och tredje styckena rättegångsbalken ska då tillämpas.

6 § När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål får åklagaren, under de förutsättningar som anges i 26 kap. 3 § tredje stycket rättegångsbalken, ta egendom i förvar till dess beslutet om frysning har verkställts. Husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får då göras enligt reglerna i 28 kap. samma balk.

Om egendom tas i förvar ska 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken tillämpas.

7 § De åtgärder som anges i 5 och 6 §§ får vidtas även om den gärning som beslutet om frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

8 § Åklagaren får anlita biträde av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket eller Kustbevakningen när ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag eller penningbeslag och när egendom ska tas i förvar enligt 6 §.

Avbruten eller inställd verkställighet

9 § Om verkställigheten av ett beslut om frysning avbryts eller ställs in med stöd av artikel 8.4, 12.2, 13.3 eller 27.3 i EU-förordningen, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Samma förfarande ska då tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

Första stycket gäller även när verkställigheten avbryts med stöd av artikel 12.1 därför att beslutet om frysning inte längre är verkställbart eller erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande vägras.

Återställande av fryst egendom enligt artikel 29 i EU-förordningen

10 § Om åklagaren beslutar att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen, ska en underrättelse om beslutet genast sändas till den hos vilken verkställighet av beslutet om frysning har skett.

Egendomen får återställas först tre veckor efter det att en sådan underrättelse har översänts. Om den hos vilken verkställighet av beslutet om frysning har skett medger det får dock egendomen återställas omedelbart. Detsamma gäller om domstol fastställer åklagarens beslut att återställa egendom enligt artikel 29.2 i EU-förordningen.

Prövning i domstol

11 § När ett beslut om frysning har verkställts, får den som drabbats av åtgärden begära prövning i domstol av åklagarens beslut

1. i fråga om erkännande och verkställighet enligt artiklarna 7.1 och 8.4 i EU-förordningen, och

2. om att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen.

12 § När en begäran enligt 11 § har kommit in, ska rätten så snart som möjligt hålla en förhandling i ärendet, om inte en förhandling uppenbart skulle sakna betydelse för domstolens prövning.

Vid en förhandling ska 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken tillämpas. I de fall som avses i 11 § 2 ska den som åklagaren har beslutat att återställa egendomen till underrättas om förhandlingen.

13 § Om verkställighet av ett beslut om frysning har skett med stöd av 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken, ska åklagaren utan dröjsmål anmäla verkställigheten till rätten för prövning av beslutet om erkännande och verkställighet. I anmälan ska skälen för åtgärden anges. Rätten ska skyndsamt pröva ärendet.

14 § Behörig domstol enligt 11 och 13 §§ är den tingsrätt inom vars domkrets beslutet om frysning har verkställts.

Vid handläggningen i domstol tillämpas bestämmelserna om domstols handläggning i brottmål.

Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska samma förfarande tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

5 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Intyg

1 § Ett intyg om förverkande som sänds över till Sverige med stöd av artikel 14.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om förverkande som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Verkställande myndighet

2 § Kronofogdemyndigheten är verkställande myndighet av ett beslut om förverkande som har sänts över till Sverige enligt EU-förordningen.

Överenskommelse om förverkande av värdet av specifik egendom

3 § Kronofogdemyndigheten får ingå en överenskommelse med den utfärdande myndigheten enligt artikel 18.2 i EU-förordningen, om det är lämpligt i det enskilda fallet.

Beslut om erkännande och verkställighet

4 § Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen ska innehålla uppgift om det belopp eller den egendom som verkställigheten ska avse.

Av beslutet om erkännande och verkställighet ska det i förekommande fall även framgå om det har ingåtts en sådan överenskommelse med den utfärdande myndigheten som avses i artikel 18.2 i EU-förordningen, med angivande av beloppet, och om uppskov med verkställighet har beslutats enligt artikel 21 i EU-förordningen.

Ett beslut om erkännande och verkställighet ska delges den mot vilken beslutet gäller. Om Kronofogdemyndigheten beslutar om

uppskov med verkställigheten enligt artikel 21.1 a i EU-förordningen, behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskovet består.

Beslutet om erkännande och verkställighet gäller omedelbart.

Efterföljande beslut om att inte verkställa beslutet om förverkande

5 § Om Kronofogdemyndigheten, sedan ett beslut om erkännande och verkställighet har meddelats, med stöd av artikel 19, 22.3 eller 27.3 i EU-förordningen beslutar att inte verkställa beslutet om förverkande, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Verkställighetsåtgärder som har gjorts ska då återgå så långt det är möjligt.

Överklagande

6 § Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen får överklagas till tingsrätten. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av EU-förordningen eller den här lagen får inte överklagas.

Behörig tingsrätt är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska de verkställighetsåtgärder som har vidtagits återgå så långt det är möjligt.

7 § För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller 18 kap. utsökningbalken.

Förfogande över förverkad egendom

8 § Egendom som erhållits vid verkställigheten och som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning får inte säljas enligt artikel 30.6 a i EU-förordningen.

Om egendom som erhållits vid verkställigheten utgör ett sådant kulturföremål för vilket en ansökan om utförelsetillstånd enligt 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950) har avslagits eller vid en prövning skulle ha avslagits, får egendomen inte överlämnas till en annan stat.

9 § Beslut enligt artikel 30.6 i EU-förordningen om förfogande över egendom som erhållits vid verkställigheten meddelas av Kronofogdemyndigheten. Kronofogdemyndigheten är också behörig myndighet att ingå överenskommelse enligt artikel 30.7.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas *här i riket*.

Vad som nu sagts ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats *angående* kvarstad, *skingringsförbud* eller beslag av egendom tillhörande för brott *misstänkt*.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Föreslagen lydelse

1 §¹

En i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas i Sverige.

Det som sägs i första stycket ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats *i fråga om* kvarstad eller beslag av egendom tillhörande *någon som är misstänkt* för brott.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i

1. lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,

¹ Senaste lydelse 2011:426.

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och

3. lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den främmande staten. *Vad som*

Föreslagen lydelse

1 §¹

I den mån det påkallas av *en* överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av *en* annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av *en* annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt *en* myndighet i den främmande

¹ Senaste lydelse 2011:425.

har sagts nu gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Detta gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i

1. lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och

3. lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

dels att rubriken till lagen samt 3 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 1 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Lag om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

1 kap.

1 b §

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om frysning inom EU.

3 kap.

11 §

När ett frysningsbeslut *skall* verkställas enligt 6 § 2 får åklagaren ta lös egendom i förvar till dess frysningsbeslutet har verkställts.

När ett frysningsbeslut *ska* verkställas enligt 6 § 2 får åklagaren ta egendom i förvar till dess frysningsbeslutet har verkställts. *Husrannsakan, kroppsvis-*

sitation eller kroppsbesiktning får då göras i enlighet med 28 kap. rättegångsbalken.

Om egendom tas i förvar ska 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken tillämpas.

Husrannsakan får göras enligt första stycket även om den gärning som frysningsbeslutet avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

dels att rubriken till lagen samt 3 kap. 18 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall

1 kap.

1 a §

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom EU.

3 kap.

18 §

Influtna medel tillfaller svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro. I övriga fall ska influtna medel fördelas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.

Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

Regeringen, *eller den myndighet som regeringen bestämmer*, får efter överenskommelse med den andra medlemsstaten besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 19 december 2020.

1.6 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, i denna förordning kallad EU-förordningen, och lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

2 § Termer och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i EU-förordningen.

3 § Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som enligt lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande är behöriga att enligt artikel 4.1 i EU-förordningen översända ett intyg om frysning och att enligt artikel 7 erkänna och verkställa ett beslut om frysning i Sverige. Detta gäller dock inte i ett sådant fall där Justitiekanslern eller någon av riksdagens ombudsmän till följd av föreskrifter i annan författning är särskild åklagare.

2 kap. När Sverige är utfärdande stat av beslut om frysning

1 § Åklagaren ska underrätta Kronofogdemyndigheten innan ett intyg om frysning översänds till en annan medlemsstat i enlighet med EU-förordningen. Om det är fara i dröjsmål, får åklagaren översända intyget om frysning enligt artikel 4 i EU-förordningen utan att Kronofogdemyndigheten har underrättats. Underrättelse ska då ske efter det att intyget om frysning har översänts.

2 § Åklagaren ska omedelbart underrätta Kronofogdemyndigheten när ett beslut om förverkande som avser egendom som omfattas av ett beslut om frysning har meddelats.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om frysning

Samråd och underrättelser vid verkställigheten av ett beslut om frysning

1 § Åklagaren ska vid behov samråda med andra svenska myndigheter i frågor som rör erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i Sverige.

2 § Om egendom har tagits i förvar enligt 4 kap. 6 § första stycket lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, ska åklagaren skyndsamt underrätta Kronofogdemyndigheten om förvaret.

3 § Den myndighet i Sverige som har verkställt ett beslut om frysning ska skyndsamt underrätta åklagaren när verkställighet har skett.

4 § Om den myndighet i Sverige som ansvarar för verkställigheten av ett beslut om frysning konstaterar att egendomen inte kan påträffas här eller att det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet, ska myndigheten underrätta åklagaren.

5 § Om åklagaren eller en domstol meddelar ett beslut som innebär att verkställigheten av ett beslut om frysning avbryts, ska den myndighet i Sverige som ansvarar för verkställigheten och den utfärdande myndigheten underrättas om beslutet.

6 § Har åklagare meddelat beslut i fråga om att avbryta eller ställa in verkställigheten av ett beslut om frysning, ska den som drabbats av verkställigheten underrättas om beslutet.

Underrättelser och information vid överklagande

7 § Kronofogdemyndigheten ska underrätta åklagaren om myndighetens beslut vid verkställighet som äger rum enligt lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande överklagas enligt utsökningsbalkens bestämmelser.

8 § Åklagaren ansvarar för att underrättelse enligt artikel 33.3 i EU-förordningen översänds till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

4 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Samråd

1 § Kronofogdemyndigheten ska, om det inte är obehövligt, samråda med åklagaren i syfte att utreda om det finns skäl för att besluta om uppskov enligt artikel 21.1 a i EU-förordningen.

2 § Vid tillämpning av artikel 28.4 i EU-förordningen angående vissa typer av kulturföremål, ska Kronofogdemyndigheten samråda med och vid behov inhämta yttrande från Riksantikvarieämbetet.

3 § I 11 kap. 5 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden finns en bestämmelse om att Justitiekanslern ska ges tillfälle att yttra sig i vissa fall.

Underrättelser

4 § När ett intyg om förverkande som har sänts över till Kronofogdemyndigheten enligt artikel 14 i EU-förordningen avser egendom som är föremål för verkställighet enligt EU-förordningens bestämmelser om beslut om frysning, ska myndigheten underrätta den åklagare som har meddelat beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning.

Kronofogdemyndigheten ska även underrätta åklagaren om beslut i fråga om erkännande och verkställighet av ett beslut om för-

verkande som meddelats av Kronofogdemyndigheten och, i förekommande fall, av domstol.

5 § Kronofogdemyndigheten ansvarar för att underrättelse enligt artikel 33.3 i EU-förordningen översänds till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

Överenskommelse om fördelning av influtna medel

6 § Om det finns särskilda skäl, får Kronofogdemyndigheten med eget yttrande överlämna till regeringen att pröva frågan om att ingå en överenskommelse med den utfärdande staten om fördelning av influtna medel enligt artikel 30.7 i EU-förordningen.

Denna förordning träder i kraft den 19 december 2020.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 10 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Uppgifter ur belastningsregistret ska lämnas ut om det begärs av

1. det statsråd som är föredragande i ärenden enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll, i ärenden om utlämning för brott, i ärenden om nåd i brottmål eller i andra ärenden enligt 12 kap. 9 § regeringsformen, i ärenden om överförande av straffverkställighet enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller i ärenden om anställning som domare eller hyresråd, eller den statsrådet bemyndigar, för utredning i ett sådant ärende och i fråga om den som ärendet gäller,

2. chefen för Justitiedepartementet eller den han eller hon bemyndigar, om utdraget behövs för att fullgöra en skyldighet Sverige har enligt en överenskommelse med en främmande stat,

3. en åklagarmyndighet, i ärenden där en prövning ska göras, i fråga om den som prövningen gäller,

4. Säkerhetspolisen, i ärenden om anställning eller uppdrag vid myndigheten,

5. Tullverket i tillståndsärenden och andra ärenden där en lämplighetsprövning ska göras enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen och de förordningar som meddelas med stöd av den förordningen, samt i andra tillståndsärenden och ärenden där en lämplighetsprövning ska göras, i fråga om den som prövningen gäller,

6. en länsstyrelse, i fråga om den som ärendet gäller, om inte annat anges, i ärenden

a) där länsstyrelsen enligt lag eller förordning ska hämta in sådana uppgifter,

b) där länsstyrelsen ska göra en lämplighetsprövning,

¹ Senaste lydelse 2019:582.

c) där länsstyrelsen ska pröva frågor om förbud mot att ha djur eller om omhändertagande av djur,

d) om godkännande och tillsyn enligt förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m.,

e) om godkännande av skyddsvakt enligt skyddsförordningen (2010:523),

f) om godkännande och tillsyn enligt förordningen (2011:155) om auktorisation av delgivningsföretag, och

g) om auktorisation enligt förordningen om auktorisation av delgivningsföretag, i fråga om personer som anges i 4 § första stycket 1 och 2 i den förordningen,

7. Transportstyrelsen, i fråga om den som myndigheten vid lämplighetsprövning enligt lagen (1998:493) om trafikskolor och förordningen (1998:978) om trafikskolor överväger att ge tillstånd eller godkänna samt i ärenden om körkortstillstånd, körkort, traktorkort, taxiförarlegitimation, tillstånd till yrkesmässig trafik eller taxitrafik, biluthyrning och transporttillstånd eller tillstånd för att få driva en redovisningscentral för taxitrafik, i fråga om den som ärendet gäller,

8. en myndighet som har rätt att besluta om frihetsberövande åtgärd enligt lagarna om överlämnande eller utlämning för brott eller utlämningslagen (2005:716), i ärenden som rör en sådan åtgärd,

9. Kriminalvården, i fråga om den som myndigheten avser att anställa eller anlita som

a) övervakare,

b) förtroendeman enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. eller fängelseförordningen (2010:2010),

c) personutredare enligt lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m.,

d) biträde enligt 6 § andra stycket lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll eller fängelseförordningen, eller

e) kontrollör enligt 3 kap. 4 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder,

10. Kriminalvården, när uppgiften behövs för prövning av en fråga enligt fängeslagen (2010:610), häkteslagen (2010:611), lagen om intensivövervakning med elektronisk kontroll, lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m., lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska

unionen eller lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen,

11. en övervakningsnämnd eller Kriminalvården, i ärenden om övervakning, i fråga om den som ärendet gäller,

12. det statsråd som är föredragande i ärenden enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, eller den statsrådet bemyndigar, för utredning i ett sådant ärende, i fråga om den som ärendet gäller,

13. Försvarsmakten, i fråga om den som myndigheten avser att anställa för tjänstgöring i internationella militära insatser,

14. Migrationsverket, i ärenden enligt lagen om svenskt medborgarskap eller utlänningslagen, dels i fråga om den som ärendet gäller, dels för utredning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1 utlänningslagen, i fråga om någon annan än den som ärendet gäller,

15. en passmyndighet utom riket i passärenden, i fråga om den som ärendet gäller,

16. allmän domstol, i ärenden om omvandling enligt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid, i fråga om den som ärendet gäller,

17. Domstolsverket, i fråga om den som verket avser att anställa som notarie,

18. Domarnämnden, i ärenden om anställning som domare eller hyresråd,

19. Kronofogdemyndigheten, i ärenden enligt 3 kap. lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen och 3 kap. lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen, i fråga om den som ärendet gäller,

19. Kronofogdemyndigheten, i fråga om den som ärendet gäller, i ärenden enligt

a) 3 kap. lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen,

b) 3 kap. lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall, och

c) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande

*av beslut om frysning och beslut
om förverkande,*

20. en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen, i mål om upphävande av allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott, i fråga om den som ärendet gäller,

21. allmän domstol eller allmän förvaltningsdomstol, i fråga om en nämndeman som ska påbörja en tjänstgöringsperiod i domstolen,

22. en åklagarmyndighet i ärenden enligt förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen,

23. en åklagarmyndighet eller allmän domstol i ett ärende enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder, och

24. Rättsmedicinalverket, när uppgiften behövs för prövning enligt häkteslagen av om ett besök eller elektronisk kommunikation kan tillåtas eller ska kontrolleras.

Uppgifter om någon annan än den som prövningen gäller enligt första stycket 14 ska begränsas till uppgifter om påföljder för brott enligt 3, 4 eller 6 kap. eller 16 kap. 10 a § brottsbalken eller uppgifter om kontaktförbud eller förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder.

Denna förordning träder i kraft den 19 december 2020.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1135) om misstankeregister

Härigenom föreskrivs att 3 § förordningen (1999:1135) om misstankeregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Uppgifter ur misstankeregistret ska lämnas ut om det begärs av

1. det statsråd som är föredragande i ärenden enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll, i ärenden om utlämning för brott, i ärenden om nåd i brottmål eller i andra ärenden enligt 12 kap. 9 § regeringsformen eller i ärenden om överförande av straffverkställighet enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, eller den statsrådet bemyndigar, för utredning i ett sådant ärende och i fråga om den som ärendet gäller,

2. en åklagarmyndighet, i ärenden där en prövning ska göras, i fråga om den som prövningen gäller,

3. Säkerhetspolisen, i ärenden om anställning eller uppdrag vid myndigheten,

4. Tullverket i tillståndsärenden och andra ärenden där en lämplighetsprövning ska göras, i fråga om den som prövningen gäller,

5. en länsstyrelse, i fråga om den som ärendet gäller, om inte annat anges, i ärenden

a) där länsstyrelsen enligt lag eller förordning ska hämta in sådana uppgifter,

b) där länsstyrelsen ska göra en lämplighetsprövning,

c) om godkännande och tillsyn enligt förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m.,

d) om godkännande av skyddsvakt enligt skyddsförordningen (2010:523),

e) om godkännande och tillsyn enligt förordningen (2011:155) om auktorisation av delgivningsföretag, och

f) om auktorisation enligt förordningen om auktorisation av delgivningsföretag, i fråga om personer som anges i 4 § första stycket 1 och 2 i den förordningen,

¹ Senaste lydelse 2017:1021.

6. Transportstyrelsen, i fråga om den som myndigheten vid lämplighetsprövning enligt lagen (1998:493) om trafikskolor och förordningen (1998:978) om trafikskolor överväger att ge tillstånd eller godkänna samt i ärenden om körkortstillstånd, körkort, traktorkort, taxiförarlegitimation, tillstånd till yrkesmässig trafik eller taxitrafik, biluthyrning och transporttillstånd eller tillstånd för att få driva en redovisningscentral för taxitrafik, i fråga om den som ärendet gäller,

7. det statsråd som är föredragande i ärenden enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, eller den statsrådet bemyndigar, för utredning i ett sådant ärende, i fråga om den som ärendet gäller,

8. Migrationsverket, i ärenden enligt lagen om svenskt medborgarskap eller utlänningslagen (2005:716), dels i fråga om den som ärendet gäller, dels för utredning i ärenden som avses i 5 kap. 3 a § första stycket 1 utlänningslagen i fråga om någon annan än den som utredningen gäller,

9. en passmyndighet utom riket i passärenden, i fråga om den som ärendet gäller,

10. en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen, i mål om upphävande av allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott enligt utlänningslagen, i fråga om den som ärendet gäller, *och*

11. en åklagarmyndighet eller allmän domstol i ett ärende enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

10. en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen, i mål om upphävande av allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott enligt utlänningslagen, i fråga om den som ärendet gäller,

11. en åklagarmyndighet eller allmän domstol i ett ärende enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder, *och*

12. *en åklagarmyndighet i ett ärende enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.*

Uppgifter om någon annan person än den som prövningen gäller enligt första stycket 8 ska begränsas till uppgifter om misstanke som avser brott enligt 3, 4 eller 6 kap. eller 16 kap. 10 a § brottsbalken.

Denna förordning träder i kraft den 19 december 2020.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Härigenom föreskrivs att rubriken till förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förordning om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Förordning om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

Denna förordning träder i kraft den 19 december 2020.

1.10 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att rubriken till förordningen samt 2 kap. 4 § och 3 kap. 11 § förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förordning om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Förordning om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall

2 kap.

4 §

Kronofogdemyndigheten får göra en framställning hos den andra medlemsstaten om att få del av värdet av det som har förverkats, utöver vad som följer av artikel 16.1 och 16.2 a i rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande, om beslutet om förverkande avser ett betydande värde och det finns skäl för att göra en sådan framställning.

Innan en sådan framställning görs, ska Kronofogdemyndigheten upplysa Regeringskansliet (Justitiedepartementet) om det.

3 kap.

11 §

Kronofogdemyndigheten ska med eget yttrande överlämna handlingarna i ärendet till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) om 1. den andra medlemsstaten har begärt att få del av värdet av

Beslut enligt 3 kap. 18 § andra stycket lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall meddelas av Kronofogdemyndigheten. Om det finns särskilda skäl,

det som har förverkats, utöver vad får myndigheten med eget yttrande som följer av 3 kap. 18 § första stycket lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen, eller

2. det finns skäl att återkräva kostnader för verkställigheten av beslutet om förverkande.

Denna förordning träder i kraft den 19 december 2020.

2 Ärendet

I februari 2016 presenterade Europeiska kommissionen en handlingsplan mot finansiering av terrorism. En del av handlingsplanen bestod i ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Den 14 november 2018 antog Europaparlamentet och rådet förordningen (EU) 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Förordningen är publicerad i Europeiska unionens officiella tidning och finns i svensk lydelse i *bilaga 1*. Mellan de medlemsstater som är bundna av förordningen ersätter den dels bestämmelserna om frysning av egendom i rådets rambeslut 2003/577/RIF om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial, dels bestämmelserna i rådets rambeslutet 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande. Förordningen trädde i kraft den 18 december 2018 och ska tillämpas från och med den 19 december 2020.

I promemorian övervägs behovet av författningsbestämmelser för den praktiska tillämpningen av förordningen.

3 EU-förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

3.1 Bakgrund till EU-förordningen

3.1.1 Principen om ömsesidigt erkännande

Under de senaste 20 åren har det straffrättsliga samarbetet inom EU vuxit fram. Detta samarbete vilar på principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut som har meddelats i andra medlemsstater. Principen innebär att medlemsstaterna som utgångspunkt ska verkställa varandras domar och beslut utan att ifrågasätta domen eller beslutet. Den utgångspunkten skiljer sig från det traditionella mellanstatliga straffrättsliga samarbetet där den mottagande medlemsstaten har stora möjligheter att vägra verkställighet av en dom eller ett beslut.

Principen om ömsesidigt erkännande lades fast av Europeiska rådet genom Tammerforsprogrammet i oktober 1999. Dessa riktlinjer har sedan kommit att upprepas av Europeiska rådet i Haagprogrammet från november 2004 och i Stockholmsprogrammet från december 2009. Ett flertal EU-rättsakter inom ramen för det straffrättsliga samarbetet har därefter kommit att antas, såsom rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna och direktivet 2014/41/EU om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (direktivet om en europeisk utredningsorder). Syftet med ett system som bygger på principen om ömsesidigt erkännande är att stärka och förbättra det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Detta

ska underlätta bekämpandet av gränsöverskridande brottslighet och stärka den enskildes skydd och rättigheter.

3.1.2 Rambesluten om verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande

Ömsesidigt erkännande av beslut om frysning regleras sedan tidigare i rådets rambeslut 2003/577/RIF om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut). Genom lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut (lagen om verkställighet av frysningsbeslut) har det rambeslutet genomförts i svensk rätt (prop. 2004/05:115). En motsvarande reglering för beslut om förverkande finns i rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande). Det rambeslutet är genomfört i svensk rätt genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (lagen om verkställighet av beslut om förverkande, prop. 2010/11:43).

I rambesluten fastställs de regler som ska gälla när en medlemsstat ska erkänna och på sitt territorium verkställa ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande. Precis som för övriga rättsakter på området baseras de på principen om ömsesidigt erkännande. I rambesluten definieras bl.a. vilka typer av beslut som omfattas, hur översändandet av ett beslut för erkännande och verkställighet ska gå till och vilka möjligheter en medlemsstat har att vägra verkställighet.

Erkännande och verkställighet av beslut om frysning som syftar till att säkra bevismaterial regleras numera i direktivet 2014/41/EU om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (direktivet om en europeisk utredningsorder) som i svensk rätt har genomförts i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder (lagen om en europeisk utredningsorder, prop. 2016/17:218).

En redogörelse för aktuell lagstiftning på området finns i avsnitt 4.3.

3.1.3 Harmonisering inom EU av regler om beslut om frysning och beslut om förverkande

Genom rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (2005 års förverkanderambeslut) och direktivet 2014/42/EU om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (2014 års förverkandedirektiv), har en viss harmonisering skett av medlemsstaternas materiella lagstiftning om frysning och förverkande. I direktivet ställs bl.a. krav på att det i medlemsstaterna ska vara möjligt att i vissa angivna situationer förverka egendom utan en föregående fällande dom (artikel 4.2). Vidare ställs krav på regler som under vissa förutsättningar medger s.k. utvidgat förverkande. Det innebär att det ska vara möjligt att förverka egendom som härrör även från något annat brottsligt handlande än det som personen har dömts för. I direktivet ställs också upp krav på att medlemsstaterna ska erbjuda skyddsåtgärder och rättsmedel mot beslut om frysning och beslut om förverkande. Rambeslutet och direktivet är genomförda i svensk rätt (se prop. 2004/05:135, 2007/08:68 och 2015/16:155).

I samband med att 2014 års förverkandedirektiv antogs uppmanades Europeiska kommissionen av medlemsstaterna och Europaparlamentet att snarast även lägga fram ett nytt förslag om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och förverkande.

3.1.4 Europeiska kommissionens förslag till en förordning

I december 2016 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till en förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Förslaget utgjorde en del av kommissionens handlingsplan mot finansiering av terrorism som presenterades i februari samma år. Kommissionens uppfattning var att rambeslutet om verkställighet av beslut om frysning respektive förverkande inte kommit att fungera tillräckligt effektivt. Detta bl.a. eftersom de inte har genomförts och tillämpats enhetligt i medlemsstaterna. Kommissionen såg därför ett behov av en ny rättsakt som skulle ersätta rambeslutet.

Förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och förverkande (EU-förordningen) antogs i november 2018 och ska tillämpas från den 19 december 2020.

3.2 Förordningens huvudsakliga innehåll

3.2.1 Syfte, definitioner och tillämpningsområde

I EU-förordningen finns de regler enligt vilka en medlemsstat ska erkänna och verkställa ett beslut om frysning och ett beslut om förverkande som har utfärdats av en annan medlemsstat inom ramen för förfaranden i straffrättsliga frågor (artikel 1.1 och skäl 13).

Enligt artikel 39 ersätter EU-förordningen rambesluten om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande (se även skäl 52). Som utgångspunkt gäller en EU-rättsakt för alla medlemsstater. Inom ramen för det straffrättsliga samarbetet förhåller det sig dock något annorlunda eftersom Storbritannien, Irland och Danmark har valt att ställa sig utanför detta (se protokoll nr 21 och 22 till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Vid antagande av en ny rättsakt har dessa medlemsstater möjlighet att välja om de vill låta sig omfattas av rättsakten. Storbritannien har valt att delta i antagandet och tillämpningen av förordningen (se skäl 55). Irland och Danmark har däremot valt att inte göra det (se skäl 56 och 57). Rambesluten är därför alltså tillämpliga för medlemsstaterna i deras samarbete med Danmark respektive Irland (artikel 39 och skäl 52).

Förordningen ska inte medföra någon ändring av skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna i artikel 6 i EU-fördraget (se artikel 1.2). Den bör vidare tillämpas i enlighet med de rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) (skäl 17).

Som anges ovan är förordningen tillämplig på beslut om frysning eller beslut om förverkande som har meddelats inom ramen för förfaranden i straffrättsliga frågor. Beslut som har meddelats inom ramen för förfaranden i civilrättsliga eller administrativa frågor omfattas inte av tillämpningsområdet (artikel 1.4).

I *artikel 2* finns en lista över definitioner av begrepp som används i förordningen. Med ett *beslut om frysning* avses ett avgörande som har utfärdats eller godkänts av en utfärdande myndighet för att förhindra att egendom förstörs, omvandlas, flyttas, överförs eller avyttras i syfte att förverka den egendomen. Beslut om frysning i bevis-syfte omfattas således inte av förordningen (se även avsnitt 4.3.1 och 4.3.3). Med begreppet *beslut om förverkande* avses ett slutligt straff eller slutlig åtgärd, beslutad av domstol efter förfarande på grund av ett brott, som innebär slutligt berövande av egendom från en fysisk eller juridisk person. Vidare definieras i artikeln begreppen *egendom*, *vinning*, *hjälpmedel*, *utfärdande stat*, *verkställande stat*, *utfärdande respektive verkställande myndighet* samt *berörd person*.

3.2.2 Dubbel straffbarhet

I fråga om krav på dubbel straffbarhet, dvs. ett krav på att den gärning som ett beslut om frysning eller beslut om förverkande grundar sig på utgör ett brott även i den verkställande staten, har det i EU-förordningen valts en liknande lösning som i flera andra EU-rättsliga instrument på området (*artikel 3*). Den innebär att medlemsstaterna inte får ställa upp krav på dubbel straffbarhet om den gärning som har föranlett beslutet om frysning eller beslutet om förverkande enligt den utfärdande statens rätt motsvarar något av de brott som räknas upp i den lista som finns i punkt 1. Brottet ska därutöver ha ett längsta frihetsstraff om minst tre år i den utfärdande statens lagstiftning. Det är alltså den utfärdande myndigheten som prövar om brottet omfattas av något av de uppräknade brotten på listan, vilket myndigheten i så fall ska ange i det intyg som enligt *artikel 4.1* respektive *14.1* ska översändas till den verkställande staten. På listan finns brott som bl.a. terrorism, människohandel, penningtvätt och mord. Om ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande avser ett brott som inte finns med på listan, får den verkställande staten, enligt punkt 2, låta erkännande och verkställighet vara villkorat av om det föreligger dubbel straffbarhet.

3.2.3 Förfaranderegler avseende beslut om frysning

I artikel 4 föreskrivs att ett beslut om frysning ska översändas genom ett särskilt upprättat intyg om frysning. Medlemsstaterna får lämna en förklaring innebärande att den utfärdande staten tillsammans med intyget om frysning också ska översända beslutet om frysning i original eller bestyrkt kopia (punkt 2). Intyget ska sändas direkt till den verkställande myndigheten eller, i förekommande fall, till en central myndighet i den verkställande staten (punkt 1). Om beslutet om frysning avser ett penningbelopp ska intyget sändas till den medlemsstat i vilken den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den person som beslutet om frysning avser har egendom eller inkomster (punkt 4). Avser beslutet om frysning specifik egendom ska intyget översändas till den medlemsstat där det finns rimliga skäl att anta att egendomen finns (punkt 5). Intyget ska antingen åtföljas av ett intyg om förverkande eller innehålla en instruktion om att egendomen ska förbli fryst i avvaktan på ett sådant intyg (punkt 6). För det fall den utfärdande myndigheten har kännedom om personer som berörs av beslutet om frysning, ska myndigheten underrätta den verkställande myndigheten om dessa (punkt 7). Om den myndighet som mottar ett intyg som frysning inte är behörig att erkänna beslutet i fråga, ska myndigheten omedelbart översända intyget till behörig verkställande myndighet (punkt 9). Det översända intyget ska vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta (artikel 6). Ett beslut om frysning som översänds behöver inte översättas (artikel 4.2).

Av artikel 5 följer att verkställighet i vissa fall får sökas i flera medlemsstater samtidigt. Ett beslut om frysning som avser viss specifik egendom får sändas över till flera medlemsstater för verkställighet, om det finns rimliga skäl att anta att olika delar av egendomen finns i olika stater eller om frysningen av en specifik egendom på annat sätt kräver åtgärder i flera stater. Avser beslutet om frysning ett penningbelopp får beslutet sändas över till flera verkställande stater om det finns ett specifikt behov av detta.

Den verkställande myndigheten ska enligt artikel 7.1 erkänna ett beslut om frysning som har översänts enligt artikel 4 och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det på samma sätt som för ett inhemskt beslut om frysning, såvida någon vägransgrund eller grund för uppskov inte är tillämplig. Artikel 9 innehåller regler om tids-

frister för erkännande och verkställighet av beslutet om frysning. När ett beslut om erkännande och verkställighet har fattats ska den verkställande myndigheten utan dröjsmål meddela den utfärdande myndigheten om beslutet (artikel 9.4). Enligt artikel 7.2 ska den verkställande myndigheten även utan onödigt dröjsmål rapportera till den utfärdande myndigheten om verkställigheten av beslutet om frysning, inklusive en beskrivning av den frysta egendomen och, där en sådan är tillgänglig, tillhandahålla en uppskattning av dess värde.

Båda involverade myndigheter ska enligt artikel 11 vid verkställigheten av ett beslut om frysning beakta den konfidentialitet som gäller för utredningen i vilken beslutet meddelats. Den verkställande myndigheten ska, i enlighet med sin nationella lagstiftning, vidare garantera konfidentialitet för beslutet och dess innehåll, utom i den utsträckning som krävs för verkställighet. Detta ska som huvudregel inte påverka den verkställande myndighetens skyldighet att i enlighet med artikel 32 informera berörda personer om verkställigheten. Den utfärdande myndigheten kan dock, för att skydda pågående utredningar, begära att den verkställande myndigheten skjuter upp underrättandet av berörda personer. Om den verkställande myndigheten inte kan iaktta de konfidentialitetsskyldigheter som följer av artikeln, ska den omedelbart underrätta den utfärdande myndigheten.

Fryst egendom ska enligt artikel 12 förbli fryst till dess att den verkställande myndigheten har lämnat ett definitivt svar på ett beslut om förverkande som översänts i enlighet med artikel 14 eller till dess att den utfärdande myndigheten har återkallat intyget eller underrättat den verkställande myndigheten att beslutet inte längre är verkställbart. Den verkställande myndigheten kan dock begära att den tidsperiod under vilken egendomen ska vara fryst ska begränsas (punkt 2). Om den utfärdande myndigheten inte samtycker till detta ska emellertid egendomen förbli fryst. Den verkställande myndigheten kan i vissa fall som anges i artikel 10 skjuta upp verkställigheten, bl.a. om verkställigheten skulle skada en pågående brottsutredning eller om egendomen redan omfattas av ett tidigare beslut. Så snart skälen för uppskov har upphört ska handläggningen återupptas. När beslut om uppskov har fattats respektive grunderna för uppskov upphört ska den verkställande myndigheten rapportera om detta till den utfärdande myndigheten.

3.2.4 Förfaranderegler avseende beslut om förverkande

Förfaranderegler avseende beslut om förverkande överensstämmer till stor del med de regler som gäller vid översändande av beslut om frysning. I artikel 14 föreskrivs att ett beslut om förverkande ska översändas genom ett särskilt upprättat intyg om förverkande. Medlemsstaterna får lämna in en förklaring innebärande att den utfärdande staten tillsammans med intyget om förverkande också ska översända beslutet om förverkande i original eller bestyrkt kopia. En sådan förklaring får lämnas respektive dras tillbaka när som helst. Intyget ska sändas över direkt till den verkställande myndigheten eller, i förekommande fall, till en central myndighet i den verkställande staten (punkt 1). Om beslutet om förverkande avser ett penningbelopp ska intyget skickas till den medlemsstat i vilken den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att den person som beslutet om förverkande avser har egendom eller inkomster. Avser beslutet specifik egendom ska det översändas till den medlemsstat där det finns rimliga skäl att anta att egendomen finns. För det fall den utfärdande myndigheten har kännedom om personer som berörs av beslutet om förverkande, ska myndigheten underrätta den verkställande myndigheten om dessa. Om den myndighet som mottar ett intyg om förverkande inte är behörig att erkänna beslutet, ska myndigheten omedelbart översända intyget till behörig verkställande myndighet. Det översända intyget ska, enligt artikel 17, vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta. Ett beslut om förverkande som översänds behöver inte översättas (artikel 14.2).

Av artikel 15 framgår att verkställighet i vissa fall får sökas i flera medlemsstater samtidigt. Ett beslut om förverkande som avser viss specifik egendom får sändas över till flera medlemsstater för verkställighet, om det finns rimliga skäl att anta att olika delar av egendomen finns i flera stater eller om förverkandet av en specifik egendom på något annat sätt kräver åtgärder i flera stater. Avser beslutet ett penningbelopp får ett beslut om förverkande sändas över till flera verkställande stater om det finns ett specifikt behov av detta.

Den utfärdande staten fråntas enligt artikel 16 inte rätten att verkställa ett beslut om förverkande även om beslutet i fråga översänds till en annan stat för verkställighet där. Det sammanlagda värdet av verkställigheten får dock inte överstiga det belopp som anges i

beslutet om förverkande. Den utfärdande myndigheten ska omedelbart underrätta den verkställande myndigheten om det finns risk för förverkande utöver det maximala beloppet. Det gäller också om beslutet helt eller delvis har verkställts eller om ett penningbelopp frivilligt betalas in efter det att ett intyg om förverkande har översänts.

Den verkställande myndigheten ska enligt artikel 18.1 erkänna beslutet om förverkande och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det. Verkställighet ska ske på samma sätt som för ett motsvarande nationellt beslut, under förutsättning att någon vägransgrund eller grund för uppskov inte är tillämplig. Den verkställande myndigheten får, även om något beslut om frysning inte har utfärdats, på eget initiativ frysa den berörda egendomen i enlighet med sin nationella lagstiftning (artikel 18.5). Av artikel 20.1 följer att beslut om erkännande och verkställighet ska fattas senast 45 dagar från mottagandet av beslutet om förverkande. Den verkställande myndigheten ska därefter enligt artikel 20.3 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att verkställa beslutet utan dröjsmål och med samma skyndsamhet och prioritet som för ett liknande nationellt ärende. Om tidsfristen i punkt 1 inte kan iakttas ska den utfärdande myndigheten underrättas om skälen för detta (artikel 20.4).

Om beslutet avser specifik egendom får de berörda myndigheterna, om det är tillåtet enligt den utfärdande statens lagstiftning, enligt artikel 18.2 komma överens om att förverkande i stället kan ske genom förverkande av ett penningbelopp som motsvarar värdet av egendomen. Av artikel 18.3 följer att ett beslut om förverkande som avser ett penningbelopp ska verkställas mot all egendom som finns att tillgå, om betalning inte erhålls. Vid behov får den verkställande staten räkna om förverkandebeloppet till den egna valutan. Den växelkurs som gällde vid tidpunkten för förverkandebeslutet ska användas för omräkningen. Varje del av ett penningbelopp som har drivits in i en annan stat än den verkställande staten ska dras av från det belopp som återstår att driva in i den verkställande staten (artikel 18.4). När ett beslut om erkännande och verkställighet har fattats respektive verkställighet har skett ska den verkställande myndigheten utan onödigt dröjsmål rapportera om detta till den utfärdande myndigheten (artiklarna 18.6 och 20.2).

Den verkställande myndigheten kan i de fall som anges i artikel 21 skjuta upp erkännandet eller verkställigheten av ett beslut om förverkande, bl.a. om verkställigheten skulle skada en pågående

brottsutredning eller om egendomen redan är föremål för ett förfarande om förverkande i den verkställande staten. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska under uppskovet vidta alla åtgärder som den skulle vidta i ett liknande inhemskt ärende för att undvika att egendomen inte längre står till förfogande för verkställighet av beslutet om förverkande. Så snart skälen för uppskov har upphört ska handläggningen återupptas. När beslut om uppskov har fattats respektive grunderna för uppskov upphört ska den verkställande myndigheten utan onödigt dröjsmål rapportera om detta till den utfärdande myndigheten.

3.2.5 Vägransgrunder och omöjlighet att verkställa ett beslut

I artiklarna 8 och 19 regleras vilka grunder en verkställande myndighet får åberopa för att inte erkänna eller verkställa ett beslut om frysning respektive ett beslut om förverkande.

Enligt punkt 1 a får verkställighet vägras om verkställighet skulle strida mot principen om *ne bis in idem*, dvs. att ingen ska dömas två gånger för samma sak. Enligt punkt 1 b får erkännande eller verkställighet även vägras om det enligt den verkställande statens lagstiftning föreligger immunitet eller privilegier som skulle hindra frysning respektive förverkande av den berörda egendomen eller om det finns regler om fastställande eller begränsning av straffrättsligt ansvar som hänför sig till tryckfrihet eller yttrandefrihet i andra medier och som förhindrar verkställighet av beslutet om frysning eller förverkande.

Erkännande eller verkställighet får vidare, enligt punkt 1 c, vägras om intyget om frysning eller intyget om förverkande är ofullständigt eller uppenbart felaktigt och inte har fyllts i efter samråd som ska ske enligt punkt 2.

Vidare får erkännande eller verkställighet i vissa fall vägras om den gärning som beslutet avser inte utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning (punkterna 1 d och 1 e avseende beslut om frysning och punkterna 1 d och 1 f avseende beslut om förverkande).

Om det finns grundad anledning att anta att verkställighet av ett beslut skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som anges i stadgan, får erkännande eller

verkställighet vidare, i undantagsfall, vägras enligt punkt 1 f (beslut om frysning) respektive punkt 1 h (beslut om förverkande).

Vidare finns det två särskilda vägransgrunder som enbart får tillämpas på beslut om förverkande. Dessa vägransgrunder handlar om när de rättigheter som tillkommer berörda personer enligt den verkställande statens lagstiftning gör det omöjligt att verkställa beslutet (punkt 1 e) när den person som beslutet om förverkande avser inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet om förverkande (punkt 1 g).

För samtliga vägransgrunder gäller, enligt punkt 2, att den verkställande myndigheten ska samråda med den utfärdande myndigheten innan ett beslut att vägra erkänna eller verkställa beslutet om frysning eller förverkande fattas. Enligt punkt 3 ska varje beslut att inte erkänna eller verkställa ett beslut om frysning eller beslut om förverkande fattas utan dröjsmål. Den verkställande myndigheten ska underrätta den utfärdande myndigheten om ett sådant beslut.

Enligt artikel 8.4 kan den verkställande myndigheten avbryta verkställigheten av ett redan erkänt beslut om frysning, för det fall det under verkställigheten visar sig att någon av vägransgrunderna är tillämplig.

I artiklarna 13 och 22 återspeglas slutligen den situationen att det kan vara omöjligt att verkställa beslutet om frysning eller beslutet om förverkande på grund av att den egendom som ska frysas eller förverkas redan har förverkats, försvunnit, förstörts eller inte kan återfinnas.

3.2.6 Allmänna bestämmelser om förfarandet

Den verkställande myndigheten har enligt artikel 23 exklusiv behörighet att besluta om förfarandet och alla andra åtgärder som har samband med verkställigheten. Ett undantag är dock om den verkställande staten inte erkänner principen om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Då ska verkställighet ändå ske enligt den verkställande statens verkställighetsregler (punkt 2). Den verkställande staten får inte utan den utfärdande statens samtycke föreskriva alternativa åtgärder till det översända beslutet (punkt 3).

Enligt artikel 24 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga enligt för-

ordningen, när medlemsstaten är utfärdande respektive verkställande stat. I artikel 25 anges att den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten vid behov ska samråda med varandra utan dröjsmål för att säkerställa att förordningen tillämpas på ett effektivt sätt.

Om den verkställande myndigheten får in flera beslut avseende penningbelopp mot samma person och denne inte har tillräckligt med tillgångar i den verkställande staten för att samtliga beslut ska kunna verkställas, eller om flera beslut avser samma specifika egendom, ska den verkställande myndigheten enligt artikel 26.1 besluta vilket eller vilka av besluten som ska verkställas. I 26.2 finns bestämmelser om vad som ska beaktas inför ett sådant beslut.

Den utfärdande myndigheten ska enligt artikel 27 utan dröjsmål återkalla beslutet om frysning eller beslutet om förverkande om beslutet i fråga inte längre är verkställbart eller inte längre är giltigt. Den verkställande staten ska då genast avbryta verkställigheten.

Den verkställande myndigheten är enligt artikel 32 som huvudregel skyldig att, så långt det är möjligt, underrätta kända berörda personer om verkställigheten av ett beslut om frysning och om ett beslut om att erkänna och verkställa ett beslut om förverkande. Underrättelsen ska omfatta namnet på den utfärdande myndigheten, tillgängliga rättsmedel samt, kortfattat, skälen för beslutet.

3.2.7 Förvaltning av och förfogande över fryst och förverkad egendom

Förvaltningen av fryst och förverkad egendom behandlas i artikel 28. Enligt punkt 1 ska förvaltningen regleras av lagen i den verkställande staten. Förvaltningen ska ske i syfte att förhindra att egendomen minskar i värde och för detta ändamål kan den verkställande staten t.ex. sälja eller överföra fryst egendom (punkt 2). Fryst egendom, eller penningbelopp som erhållits vid försäljning av sådan egendom, ska som huvudregel förbli i den verkställande staten till dess att ett intyg om förverkande har översänts och beslutet om förverkande har verkställts (punkt 3). Omfattar ett beslut om förverkande vissa specifika kulturföremål, ska den verkställande staten dock, enligt punkt 4, inte vara skyldig att sälja eller återlämna detta föremål.

Om det i den utfärdande staten har meddelats beslut om att återställa fryst egendom till ett brottsoffer ska den utfärdande myndig-

heten, enligt artikel 29, lämna information om detta, antingen i intyget eller i ett senare skede. Den verkställande myndigheten ska i dessa fall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att, när den berörda egendomen har blivit fryst, den återställs till brottsoffret så snart som möjligt. Ett sådant återställande förutsätter dock att brottsoffrets äganderätt till egendomen inte är bestridd, att egendomen inte behövs som bevis i straffrättsliga förfaranden i den verkställande staten samt att rättigheterna för berörda personer inte påverkas.

Vidare följer det av artikel 30 att den utfärdande myndigheten på samma sätt ska lämna information om eventuella beslut om återställande av förverkad egendom till ett brottsoffer eller om ersättning till ett brottsoffer. Den verkställande myndigheten ska i förstnämnda fall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att berörd egendom återställs till brottsoffret så snart den har förverkats (punkt 2). Om det inte är möjligt att återställa egendomen till brottsoffret, men ett penningbelopp har erhållits till följd av verkställigheten av beslutet, ska motsvarande belopp i stället överföras till brottsoffret (punkt 3). Om det rör sig om ett beslut om ersättning till brottsoffret och ett penningbelopp har erhållits till följd av verkställigheten av ett beslut om förverkande, ska motsvarande belopp överföras för ersättning till brottsoffret, detta dock under förutsättning att beloppet inte överstiger det belopp som brottsoffret ska ersättas med (punkt 4). I de fall ett förfarande för återställande av egendom eller ersättning till brottsoffret pågår i den utfärdande staten ska den utfärdande myndigheten informera den verkställande myndigheten om detta (punkt 5). Den verkställande staten ska då avstå från förfogandet över den förverkade egendomen till dess att beslut angående återställande eller ersättning har meddelats.

Annan egendom än ett penningbelopp som erhållits till följd av verkställigheten får, under förutsättning att ett beslut om återställande eller ersättning till brottsoffer saknas, säljas eller föras över till den utfärdande staten (punkt 6 a och 6 b). Om det inte är möjligt att sälja eller överföra egendomen får egendomen förfogas över på något annat sätt i enlighet med den verkställande statens lagstiftning (punkt 6 c). Egendomen får användas för allmännyttiga eller sociala ändamål i den verkställande staten, med förbehåll för den utfärdande statens samtycke (punkt 6 d).

Ett penningbelopp som drivits in vid verkställigheten tillfaller, under förutsättning att beslutet om förverkande inte åtföljs av ett beslut om återställande eller ersättning till brottsoffret, den verkställande staten om beloppet understiger 10 000 euro eller motsvarande belopp. Driver den verkställande staten in ett högre belopp, ska hela det belopp som drivits in delas mellan den utfärdande och den verkställande staten. De berörda staterna kan dock i det enskilda fallet komma överens om en annan fördelning av vad som flyter in vid verkställigheten av ett beslut om förverkande.

Medlemsstaterna får enligt artikel 31 inte begära ersättning av varandra för de kostnader som har uppstått i samband med verkställigheten av ett beslut om förverkande. Om den verkställande staten har haft stora eller exceptionella kostnader, kan den emellertid lämna förslag till den utfärdande myndigheten om att kostnaderna ska delas mellan staterna.

3.2.8 Tillgång till rättsmedel och regressrätt

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 33.1, säkerställa att berörda personer har tillgång till rättsmedel i den verkställande staten mot beslut om erkännande och verkställighet av beslut om frysning respektive beslut om förverkande. Rätten till rättsmedel ska åberopas i den verkställande staten i enlighet med den statens nationella lagstiftning. När det gäller beslut om förverkande får åberopandet av ett rättsmedel ha suspensiv verkan om det föreskrivs i den verkställande statens rätt. Domstolen i den verkställande staten får inte pröva de materiella grunderna för beslutet om frysning eller förverkande (artikel 33.2). Om ett rättsmedel åberopas i den verkställande staten, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten underrättas om det (artikel 33.3). I artikel 33.4 finns en upplysning om att förordningen inte påverkar den utfärdande statens skyldigheter att tillhandahålla skyddsåtgärder och rättsmedel för den enskilde mot beslut om frysning och beslut om förverkande enligt artikel 8 i 2014 års förverkandedirektiv.

Den utfärdande staten ska, enligt artikel 34, ersätta eventuellt skadestånd som den verkställande staten har betalat ut till en skadelidande till följd av verkställigheten av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande. Detta ska dock inte gälla om skadan, eller

någon del av den, beror på den verkställande statens agerande vid verkställigheten.

3.2.9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förordningen ska, enligt artikel 41, tillämpas från och med den 19 december 2020 och ersätter, enligt artikel 39, samtidigt rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande och de delar av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut som avser frysning av egendom (övriga delar av sistnämnda rambeslut har tidigare ersatts av direktivet om en europeisk utredningsorder, se avsnitt 4.3.3). Förordningen ska enligt artikel 40.1 tillämpas på intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts den 19 december 2020 eller senare. Intyg som har översänts innan dess ska enligt artikel 40.2 fortsätta att handläggas i enlighet med rambeslutet.

4 Gällande rätt

4.1 Förverkandelagstiftningen

4.1.1 Allmänt om förverkande

Enligt svensk rätt är förverkande en särskild rättsverkan av brott som kan ske genom sakförverkande eller värdeförverkande. Sakförverkande innebär att viss, specifik egendom förklaras förverkad. Det innebär alltså att ägaren eller rättighetsinnehavaren förlorar sin rätt till den aktuella egendomen. Vid värdeförverkande förverkas i stället värdet av viss egendom eller vissa förtjänster. Ett värdeförverkande har därför formen av en förpliktelse för den enskilde att betala ett angivet belopp.

De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Där regleras bl.a. under vilka förutsättningar ett förverkande får beslutas och mot vem som talan om förverkande kan föras. I vissa specialstraffrättsliga författningar finns regler om förverkande som kompletterar eller helt eller delvis ersätter brottsbalkens regler.

4.1.2 Brottsbalkens regelsystem

Förverkande av utbyte av brott

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken ska utbyte av brott förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Med utbyte av brott avses både konkret egendom som någon har kommit över genom brott och det till penningbelopp uppskattade värdet av vad som åtkommits. Begreppet omfattar alltså både konkreta föremål och abstrakt vinst (se prop. 1968:79 s. 76 och 79). Även det som någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott kan förverkas, om mottagandet utgör ett brott enligt brottsbalken. I stället

för det mottagna får dess värde förklaras förverkat. Egendom som har trätt i stället för utbyte av brott, avkastning av utbyte och avkastning av det som har trätt i stället för utbyte kan också, med stöd av 36 kap. 1 c § förklaras förverkat som utbyte av brott.

I 36 kap. 1 b § regleras möjligheterna till s.k. utvidgat förverkande. Denna reglering infördes vid genomförandet av 2005 års förverkanderambeslut (prop. 2007/08:68 s. 95). Vissa justeringar av regleringen gjordes sedan vid genomförandet av 2014 års förverkanddirektiv (prop. 2015/16:55). Utvidgat förverkande innebär att om någon döms för ett brott som är av beskaffenhet att kunna ge utbyte och för vilket är föreskrivet fängelse i fyra år eller mer, kan inte endast utbyte av det brott som domen avser förklaras förverkat utan också annan egendom eller dess värde. Utvidgat förverkande förutsätter dock att det framstår som klart mer sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Sådant förverkande kan också komma i fråga då någon döms för vissa särskilt uppräknade brottstyper med en lägre straffskala eller för något annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i minst två år och som har varit ett led i organiserad brottslighet. Det saknar betydelse om den som talan om förverkande riktas mot döms som gärningsman eller som anstiftare eller medhjälpare. Domen behöver inte heller avse ett fullbordat brott. Utvidgat förverkande får inte beslutas om det är oskäligt. En av de omständigheter som bör kunna beaktas vid en sådan bedömning är om straffvärdet av det förverkandeutlösande brottet är lågt.

Förverkande av hjälpmedel vid brott

Också egendom som har använts eller avsetts att användas som hjälpmedel vid brott får enligt 36 kap. 2 § förverkas om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl för det. Även egendom som har framställts genom brott eller vars användande utgör brott får förverkas. Det krävs att brottet antingen har varit fullbordat eller att det har varit fråga om ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till brott. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

Det finns vidare enligt 36 kap. 3 § möjlighet att i vissa fall förverka föremål som riskerar att komma till brottslig användning även om

ett brott inte har begåtts. Så kan t.ex. vara fallet om föremålet på grund av sin särskilda beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan befaras komma till brottslig användning.

Om det på grund av ett brott som har begåtts i näringsverksamhet har uppkommit ekonomiska fördelar för en näringsidkare kan det värdet, enligt 36 kap. 4 §, förklaras förverkat.

Gemensamma bestämmelser

En talan om förverkande får enligt 36 kap. 5 § föras mot bl.a. gärningsmannen eller den som har medverkat vid brottet eller den som efter brottet har förvärvat egendomen. Utvidgat förverkande får ske hos gärningsmannen eller någon annan som har medverkat till det brott som förverkandet grundas på. Förverkande får också i de fall som anges i 36 kap. 5 a § ske mot den som har förvärvat sådan egendom.

Om en förutsättning för förverkande är att någon döms till påföljd, får en domstol om den beslutar om påföljdseftergift, ändå besluta om förverkande (36 kap. 12 §). Förverkande kan även ske, om det bedöms vara skäligt, i ett fall där den som har begått brottet inte har fyllt 15 år eller har handlat under påverkan av en allvarlig psykisk störning (36 kap. 13 §).

Om en gärningsman har avlidit, eller det av någon annan orsak inte längre är möjligt att döma ut påföljd, får egendom ändå enligt 36 kap. 14 § förklaras förverkad. En förutsättning för det är att stämning i målet har delgetts gärningsmannen inom fem år från det att brottet begicks. En talan om förverkande av utbyte av ett brott eller av egendom som har använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott får dock alltid prövas om stämning i mål om förverkade har delgetts inom ett år från det att den omständighet inträffade som medför att påföljd inte längre kan dömas ut.

Regler om förverkande i andra författningar

Som nämns i avsnitt 4.1.1 finns regler om förverkande även i vissa specialstraffrättsliga författningar. Även om dessa ibland skiljer sig i olika avseenden från brottsbalkens reglering, fungerar bestämmel-

serna i brottsbalken som riktlinjer vid tillämpningen av de specialstraffrättsliga reglerna.

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken är reglerna om förverkande av utbyte m.m. generellt tillämpliga på brott inom specialstraffrätten. Förutsättningen för en sådan tillämpning är dock att dessa brott är av viss svårhetsgrad. Är det fråga om brott för vilket är föreskrivet fängelse i mer än ett år, ska som huvudregel utbyte av brott och ersättning för kostnader i samband med brottet förverkas. Det är således möjligt att besluta om förverkande vid ett stort antal specialstraffrättsliga brott (se prop. 2004/05:135 s. 107 f.). Dessutom innehåller åtskilliga specialstraffrättsliga författningar bestämmelser om förverkande även för brott som inte har mer än ett års fängelse i straffskalan. Det gäller t.ex. vissa brott enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Även bestämmelserna om förverkande av hjälpmedel enligt 36 kap. 2 § ska, om det inte finns avvikande regler, tillämpas på specialstraffrättsliga brott för vilka det är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

Bestämmelserna om förverkande av utbyte av och hjälpmedel vid brott gjordes tillämpliga även på specialstraffrättens område för att anpassa den svenska lagstiftningen till bl.a. 2005 års förverkanddirektiv.

4.1.3 Hur en fråga om förverkande prövas

Förverkande på grund av brott sker vanligen genom en förverkandeförklaring som meddelas av domstol. I enklare fall kan förverkande enligt 48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken beslutas också i ett strafföreläggande och vid föreläggande av ordningsbot.

Om en fråga om förverkande tas upp i samband med ett åtal för det brott som förverkandet grundar sig på, regleras förfarandet av de allmänna reglerna om rättegång i brottmål. Om förverkandefrågan däremot rör någon som inte är tilltalad för brott, regleras förfarandet i lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. I ett sådant fall prövas förverkandefrågan som huvudregel av allmän domstol efter särskild talan (2 §). Rättegångsbalkens regler om åtal för brott på vilket inte kan följa svårare straff än böter blir då tillämpliga. Åklagare kan med stöd av 3 § första och andra styckena

pröva en fråga om förverkande av sådan egendom som har tagits i beslag, om det som ska förverkas inte uppgår till ett betydande belopp eller om det finns andra skäl mot ett sådant förfarande. Om det rör sig om egendom till ett mindre värde får även en polisman enligt 3 § fjärde stycket under vissa förhållanden beslut om förverkande. Den som är missnöjd med en polismans eller en åklagares beslut om förverkande kan anmäla missnöje mot det. Åklagaren ska då inom en månad från missnöjesanmälan väcka talan vid domstol om denne inte anser att egendomen ska återlämnas.

Om en talan om utvidgat förverkande ska föras mot någon annan än den som har åtalats för det förverkandeutlösande brottet ska talan väckas i särskild ordning enligt lagen (2008:369) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall. Frågan prövas enligt 2 § av allmän domstol efter särskild talan i enlighet med rättegångsbalkens regler om åtal för brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. En särskild talan om utvidgat förverkande ska enligt 3 § väckas inom ett år från det att domen i målet om det förverkandeutlösande brottet har fått laga kraft.

4.1.4 Verkställigheten av ett beslut om förverkande

Värdeförverkande

Bestämmelser om verkställighet av sådan särskild rättsverkan av brott som innebär en betalningsskyldighet, såsom t.ex. värdeförverkande, finns i bötesverkställighetslagen (1979:189). Kompletterande bestämmelser till lagen finns i bötesverkställighetsförordningen (1979:197).

Ett förverkande som innebär en betalningsskyldighet kan, enligt 1 § bötesverkställighetslagen, verkställas antingen genom uppbörd eller genom indrivning. Detta gäller dock inte om det dessförinnan har beslutats om kvarstad på egendomen till säkerställande av betalningsskyldigheten. Beslutet om värdeförverkande är då verkställt i och med att det har fått laga kraft. Om uppbörd ska äga rum, sker det så snart domen har meddelats. Indrivning får däremot inte ske förrän domen har fått laga kraft. Polismyndigheten är enligt 3 § bötesverkställighetsförordningen central uppbördsmyndighet och ansvar för uppbördsförfarandet.

Uppbörd sker enligt 4 § bötesverkställighetslagen genom att den dömda betalar frivilligt. Om betalning inte äger rum frivilligt, ska indrivning ske. Polismyndigheten ansöker om en sådan åtgärd. Bestämmelserna om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. (indrivningslagen). Indrivning sköts av Kronofogdemyndigheten. Indrivningslagen omfattar alla slags fordringar som handläggs i allmänna mål hos Kronofogdemyndigheten, se 1 § indrivningslagen, 1 kap. 6 § utsökningsbalken och 1 kap. 2 § utsökningsförordningen (1981:981). Vid indrivningen gäller utsökningsbalkens regler om förfarandet vid verkställigheten, om vilken egendom som kan tas i anspråk till täckande av skulden och om möjligheterna att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut.

Någon motsvarighet till möjligheten att vid böter omvandla obetalda belopp till fängelsestraff eller någon annan påföljd finns inte i fråga om värdeförverkande.

Sakförverkande

Egendom som blir föremål för sakförverkande har normalt dessförinnan tagits i beslag. Det blir därför sällan aktuellt att anlita Kronofogdemyndigheten för verkställighet av ett sådant förverkande. Beslutet om förverkande av egendomen är då verkställt i och med att beslutet får laga kraft.

I de undantagsfall där den egendom som förverkas inte har tagits i beslag, eller där den beslagtagna egendomen har lämnats kvar i innehavarens vård med stöd av 27 kap. 10 § rättegångsbalken, ska verkställigheten av förverkandet ske enligt utsökningsbalken. Ansökan om verkställighet görs av Polismyndigheten eller åklagaren.

Vad som händer med förverkad egendom eller värdet av denna

Egendom som har förklarats förverkad och värdet av sådan egendom tillfaller enligt 36 kap. 17 § brottsbalken staten om något annat inte är föreskrivet. Har utbyte av ett brott som svarar mot skada för en enskild eller medel som en enskild är berättigad att få tillbaka förklarats förverkat hos någon, ska staten svara för ersättning åt den skadelidande. Denna skyldighet är dock begränsad till värdet av det som tillfallit staten på grund av förverkandebeslutet.

I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegodts m.m. regleras hur egendomen ska tas om hand. Om det vid verkställigheten erhålls annan egendom än pengar ska den som huvudregel säljas. Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller som det annars är olämpligt att sälja ska dock enligt 5 § oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen. Egendom som inte går att sälja får enligt 4 § förstöras. Pengar ska enligt 10 § redovisas till staten.

4.2 Åtgärder för att säkra framtida förverkandebeslut

4.2.1 Allmänt om säkringsåtgärder

Vissa straffprocessuella tvångsmedel kan komma till användning för att säkra ett framtida förverkande. Olika tvångsmedel blir tillämpliga beroende på om det är ett sak- eller värdeförverkande som ska säkras. För säkrande av ett värdeförverkande kan åtgärderna kvarstad och förvar tillämpas, medan säkrande av ett sakförverkande primärt sker genom beslag.

I lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott finns bestämmelser om penningbeslag som är en särskild tvångsåtgärd som kan användas i syfte att säkra ett kommande förverkande i vissa fall (se vidare avsnitt 4.2.4).

I internationella sammanhang används ibland begreppet frysning. I lagen om verkställighet av frysningsbeslut, som genomför rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut, definieras svenska beslut om frysning som beslag som meddelats med stöd av den lagen och vissa beslut om kvarstad i brottmål (se avsnitt 4.3.1).

4.2.2 Kvarstad och förvar

Förutsättningarna för kvarstad är, enligt 26 kap. 1 § rättegångsbalken, för det första att det finns någon som är skäligen misstänkt för ett brott. För det andra ska det finnas risk för att den misstänkte, genom att avvika eller undanskaffa egendom eller på något annat sätt undandrar sig att betala det som denne kan komma att ådömas på grund av brottet i form av böter, värdet av förverkad egendom,

företagsbot eller någon annan ersättning till det allmänna eller skadestånd eller någon annan ersättning till målsägande. Om dessa förutsättningar är uppfyllda, får en domstol besluta om kvarstad på så mycket av den misstänktes egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning. Kvarstad får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något motstående intresse.

En fråga om kvarstad initieras av åklagaren eller målsäganden. När åtal är väckt kan rätten, enligt 26 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken, på eget initiativ besluta om kvarstad.

Rätten ska hålla förhandling i kvarstadsfrågan så snart det kan ske. Det finns ingen absolut frist inom vilken en sådan förhandling ska hållas, förutom i de fall där egendomen har tagits i förvar. Förhandling ska i sådana fall, enligt 26 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken, hållas senast den fjärde dagen efter att ansökan har kommit in till domstolen. Om huvudförhandling hålls i målet inom en vecka, behöver någon särskild kvarstadsförhandling dock inte hållas. I ett brådskande fall kan rätten, enligt 26 kap. 2 § fjärde stycket fatta ett interimistiskt beslut om kvarstad. När rätten avgör ett mål ska den pröva om en beslutad kvarstad ska bestå (26 kap. 6 § andra stycket).

Ett beslut om kvarstad är enligt 30 kap. 12 § första stycket 3 rättegångsbalken omedelbart verkställbart. Ett beslut verkställs av Kronofogdemyndigheten enligt utsökningsbalken. I utsökningsbalken regleras även verkan av kvarstad (se 16 kap. 14 §, 4 kap. 29 § andra stycket och 31 § samt 12 kap. 6–10 §§).

En talan om förverkande enligt 36 kap. 1 och 1 b §§ brottsbalken och en talan om förverkande av värdet av ekonomiska fördelar enligt 36 kap. 4 § kan också riktas mot en juridisk person. Även i sådana fall kan kvarstad användas. Vad som sägs ovan om den som är skäligen misstänkt och dennes egendom ska då i stället gälla den mot vilken det skäligen kan antas finnas ett anspråk på förverkande och dennes egendom (se NJA 1983 s. 570).

Förvar, som är en tillfällig åtgärd, regleras i 26 kap. 3 § rättegångsbalken. För förvar gäller samma grundläggande förutsättningar som för kvarstad. Vad som har sagts om kvarstad gäller därför i allt väsentligt också förvar. Beslut om förvar meddelas av åklagare eller en annan undersökningsledare. I brådskande fall får ett sådant beslut även fattas av en polisman. Om det är en polisman som har tagit något i förvar, ska beslutet skyndsamt underställas undersöknings-

ledaren eller åklagaren, som omedelbart ska pröva om egendomen ska förbli i förvar.

Har egendom tagits i förvar, ska frågan om kvarstad underställas rättens prövning senast fem dagar därefter (26 kap. 4 §). Det innebär att en åklagare ska ta över ledningen av förundersökningen. Om fristen för att ansöka om kvarstad löper ut utan att någon sådan ansökan görs, ska egendomen genast återställas.

Om rätten beslutar om kvarstad, ska egendom som har tagits i förvar vara kvar i myndighetens vård till dess att beslutet har verkställts, om inte domstolen bestämmer något annat (26 kap. 4 § tredje stycket).

4.2.3 Beslag

Enligt 27 kap. 1 § rättegångsbalken får ett föremål eller en skriftlig handling som skäligen kan antas komma att förverkas på grund av brott tas i beslag. Beslag får riktas såväl mot den som är misstänkt för brottet som mot någon annan. Det finns inte något krav på att brottet ska ha en viss straffskala. Beslag kan därför beslutas även vid bötesbrott. Ett beslut om beslag får dock endast beslutas om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som den innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse. Vissa begränsningar av möjligheterna att genomföra ett beslag beträffande vissa skriftliga handlingar och försändelser finns i 27 kap. 2 och 3 §§. För ett beslag krävs att föremålet eller handlingen finns tillgängligt. Det innebär alltså att beslutet om beslag omedelbart ska kunna verkställas.

I 27 kap. 4 och 5 §§ rättegångsbalken regleras vem som får ta föremål i beslag. Utgångspunkten är att den som har laglig rätt att verkställa en annan tvångsåtgärd även har rätt att ta föremål i beslag. Beslag kan också göras av ett föremål eller en handling som inte har påträffats i samband med en tvångsåtgärd, men det krävs då ett beslut av en undersökningsledare eller åklagare. En polisman kan om det är fara i dröjsmål fatta ett sådant beslut. Beslutet ska då skyndsamt prövas av undersökningsledare eller åklagare. I vissa fall får domstol besluta om beslag. I de fall ett beslag verkställts utan att domstol har fattat beslutet, får den som har drabbats av beslaget begära domstolens prövning (27 kap. 6 §). När domstol beslutar om

beslag eller fastställer ett verkställt beslag, ska domstolen enligt 27 kap. 7 § bestämma en tid inom vilken åtal ska väckas.

En målsägande, eller någon som har trätt i dennes ställe, kan enligt 27 kap. 4 a § rättegångsbalken kräva att det beslagtagna föremålet lämnas ut till denne. Om föremålet inte ska lämnas ut till målsäganden eller någon som trätt i dennes ställe, ska föremålet som utgångspunkt lämnas ut till den hos vilken beslaget har gjorts. Förutsättningar för hävande och omprövning av beslag regleras i 27 kap. 8–8 b §§.

Ett beslagttaget föremål ska som utgångspunkt tas i förvar av den som verkställt beslaget. Föremålet ska vårdas väl och hållas under noggrann tillsyn (27 kap. 10 §). I 27 kap. 11 och 11 a §§ finns regler om underrättelseskyldighet.

4.2.4 Penningbeslag

Enligt 8 § lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och 12 § lagen om straff för penningtvättsbrott får egendom i form av pengar, fordran eller annan rättighet som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt respektive lag, eller ett motsvarande värde, tas i beslag. Detta tvångsmedel kallas penningbeslag och kan användas bl.a. i syfte att säkra ett förverkande. Ett beslut om penningbeslag fattas av undersökningsledaren eller åklagaren och får endast avse sådan egendom som finns tillgänglig. I övrigt gäller rättegångsbalkens bestämmelser om beslag.

4.2.5 Husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning

Ett av de huvudsakliga syftena med bestämmelserna i 28 kap. rättegångsbalken om husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning är att möjliggöra för att föremål ska kunna tas i beslag.

Husrannsakan får ske i hus, rum eller slutna förvaringsställen för att eftersöka föremål som får tas i beslag. Husrannsakan får även genomföras för att utreda omständigheter som kan ha betydelse för utredning om brottet. Förutsättningarna för husrannsakan anges i 28 kap. 1–3 a §§ rättegångsbalken. Utgångspunkten är att det ska finnas anledning att misstänka att ett brott har begåtts och att det

brottet har fängelse i straffskalan. I 28 kap. 6–9 §§ finns bestämmelser om verkställighet av husrannsakan.

Kroppsvsitation regleras i 28 kap. 11, 13 och 13 a §§. Med kroppsvsitation avses en undersökning av kläder och annat som en person bär på sig eller av saker som personen har med sig. Bestämmelser om kroppsbesiktning finns i 28 kap. 12–13 a §§. Med en sådan åtgärd avses undersökning av människokroppens yttre och inre samt tagande av prov från människokroppen och undersökning av sådana prov.

4.2.6 Frysningsbeslut

Vid genomförande av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut infördes en ny typ av säkringsåtgärd som i vissa fall kan användas för att säkerställa ett förverkande. Besluten kan endast verkställas i en annan EU-medlemsstat, se vidare avsnitt 4.3.1.

Ett frysningsbeslut som har fattats av en behörig myndighet i en annan medlemsstat kan på motsvarande sätt skickas över till Sverige för erkännande och verkställighet, om egendomen kan antas komma att påträffas här (se vidare nedan).

4.3 Ömsesidigt erkännande av frysningsbeslut och beslut om förverkande

4.3.1 Lagen om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Genom lagen om verkställighet av frysningsbeslut har rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut genomförts (se även avsnitt 3.1.2). Lagen innehåller bestämmelser för såväl de fall när ett svenskt frysningsbeslut översänds till en annan medlemsstat för verkställighet som när ett sådant utländskt beslut översänds från en annan medlemsstat till Sverige för verkställighet här. I lagen finns bestämmelser om frysningsbeslut som meddelats i såväl förverkandesyfte som i bevissyfte. Sedan lagen om en europeisk utredningsorder trädde i kraft den 1 december 2017 är dock reglerna om s.k. bevisbeslag tillämpliga endast i förhållande till Irland och Danmark (se vidare avsnitt 4.3.3).

Med ett svenskt frysningsbeslut avses i lagen dels beslut om kvarstad i brottmål som avser värdet av förverkad egendom, dels beslut om beslag som syftar till att säkra antingen bevismaterial eller en framtida verkställighet av ett beslut om förverkande. Något krav på att föremålet som avses i ett beslut om beslag ska finnas tillgängligt vid beslutstidpunkten finns inte. Lagens definition av frysningsbeslut som översänds till Sverige från en annan stat utgår från den definition av frysningsbeslut som anges i artikel 2 c i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut. Enligt den avses med sådana beslut varje åtgärd som vidtas av en behörig rättslig myndighet i den utfärdande staten i syfte att tillfälligt hindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial. Frysningsbeslutet ska också ha meddelats i samband med ett straffrättsligt förfarande.

Samarbetet bygger på direktkontakter mellan behöriga rättsliga myndigheter i medlemsstaterna. Behörig myndighet i Sverige är åklagare. När Sverige vill ha hjälp med verkställighet från en annan medlemsstat är det alltså en åklagare som ansvarar för att sända över det svenska frysningsbeslutet till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten (2 kap. 2 §). Om en annan medlemsstat vill ha Sveriges hjälp med verkställighet här är det, enligt 3 kap. 2 §, till svensk åklagare som beslutet ska skickas.

När ett utländskt frysningsbeslut har skickats över till Sverige ska åklagaren ta ställning till om det ska erkännas och verkställas i Sverige. Om åklagaren anser att så är fallet, ska denne enligt 3 kap. 4 § meddela en s.k. verkställbarhetsförklaring. I denna ska åklagaren ange om frysningsbeslutet ska verkställas med tillämpning av bestämmelserna om beslag eller kvarstad. För att säkra verkställigheten får vissa tvångsmedel användas (3 kap. 10–12 §§). I 3 kap. 5 § finns regler om när en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas. Något krav på att den gärning som beslutet grundar sig på motsvarar ett brott enligt svensk rätt uppställs inte. När frysningsbeslutet har verkställts ska åklagaren begära domstolens prövning av verkställbarhetsförklaringen (3 kap. 16 §). Om domstolen fastställer åklagarens beslut ska den samtidigt bestämma hur länge verkställigheten av frysningsbeslutet ska bestå i Sverige. Denna tid kan förlängas.

Frysningsbeslut som har översänts från Sverige och verkställts i den andra medlemsstaten ska följas av en begäran om överlämnande till Sverige av den frysta egendomen eller av en framställan om verk-

ställighet i den andra staten av ett förverkandebeslut som har meddelats i Sverige och som avser den frysta egendomen (2 kap. 4 och 5 §§).

4.3.2 Lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Lagen om verkställighet av beslut om förverkande innehåller regler som genomför rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. Lagen innehåller bestämmelser för såväl de fall där ett beslut om förverkande som har meddelats i Sverige översänds till en annan medlemsstat som när ett utländskt beslut om förverkande översänds till Sverige för erkännande och verkställighet.

Vilka svenska respektive utländska beslut om förverkande som avses i lagen anges i 1 kap. 2 och 3 §§. I stort sett samtliga förverkandebeslut omfattas av lagens tillämpningsområde.

Samarbetet bygger på direktkontakter mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna. Kronofogdemyndigheten är i Sverige behörig myndighet att översända ett förverkandebeslut till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där. Detta ska, enligt 2 kap. 1 §, ske när det finns fördelar med att verkställigheten sker i en annan medlemsstat, t.ex. då tillgångar eller ett särskilt föremål som förverkandet avser finns i den andra staten. Kronofogdemyndigheten är enligt 3 kap. 4 § första stycket även behörig att pröva om det finns förutsättningar att erkänna och verkställa ett utländskt beslut om förverkande som sänts hit. I vissa fall av utvidgat förverkande ska frågan i stället prövas av tingsrätt efter ansökan från Kronofogdemyndigheten (3 kap. 4 § andra stycket). Om förutsättningarna är uppfyllda meddelar Kronofogdemyndigheten, eller domstolen, en verkställbarhetsförklaring (3 kap. 8 §). I 3 kap. 10–11 a §§ finns regler om när en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas. Något krav på att den gärning som beslutet grundar sig på motsvarar ett brott enligt svensk rätt uppställs i regel inte. Överklagande av en verkställbarhetsförklaring prövas i allmän domstol. Det utländska beslutet ska verkställas enligt de regler som gäller i Sverige för verkställighet av beslut om förverkande, om inte annat anges i lagen (3 kap. 1 §).

4.3.3 Lagen om en europeisk utredningsorder

Genom antagandet av direktivet om en europeisk utredningsorder har reglerna om frysning av egendom i syfte att säkra bevis kommit att ersätta rambeslutet om verkställighet av frysningsbesluts bestämmelser med avseende på bevismaterial. Direktivet om en europeisk utredningsorder omfattar dock inte beslut om frysning som meddelas i syfte att säkra ett framtida förverkande. I stället tillämpas rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut när det gäller sådana beslut. I förhållande till Danmark och Irland, som inte är bundna av direktivet, är dock rambeslutet alltså gällande även med avseende på frysningsbeslut avseende bevismaterial. Direktivet om en europeisk utredningsorder har i svensk rätt genomförts i lagen om en europeisk utredningsorder.

Med en europeisk utredningsorder avses, enligt 1 kap. 3 §, dels ett beslut i Sverige som innebär att en utredningsåtgärd ska vidtas i en annan medlemsstat i syfte att inhämta bevisning, dels ett beslut i en annan medlemsstat som innebär att en utredningsåtgärd ska vidtas i Sverige i syfte att inhämta bevisning. Med en utredningsåtgärd avses, enligt 1 kap. 4 § bl.a. förhör under förundersökning, beslag eller husrannsakan. En svensk utredningsorder utfärdas av åklagare eller allmän domstol (2 kap. 1 och 2 §§). Den åklagare eller domstol som har utfärdat ordern ska sända över den till behörig myndighet i den andra medlemsstaten vilken har att ta ställning till om ordern ska erkännas och verkställas (2 kap. 7 §). Enligt 2 kap. 13 § får en utredningsorder utfärdas för beslag av ett föremål som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat, trots att föremålet inte är tillgängligt vid utfärdandet.

En utredningsorder som översänds från en annan medlemsstat till Sverige, ska enligt 3 kap. 1 § erkännas och verkställas i Sverige såvida det inte finns något hinder mot verkställigheten. Ett ärende om erkännande och verkställighet av en utländsk utredningsorder handläggs av åklagare eller tingsrätt (3 kap. 8 och 11 §§). Om utredningsordern ska erkännas och verkställas i Sverige, ska en s.k. verkställbarhetsförklaring meddelas (3 kap. 19 §). Utgångspunkten för verkställigheten är att den ska ske på samma sätt som när en motsvarande åtgärd verkställs i en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål (3 kap. 21 §).

4.4 Annat internationellt samarbete angående frysning och förverkande

Vid sidan av det EU-rättsliga samarbetet finns också ett flertal internationella överenskommelser om straffrättsligt samarbete, såväl på global som regional och bilateral nivå. Nedan redovisas de mest centrala svenska reglerna när det gäller internationellt straffrättsligt samarbete avseende frysning och förverkande.

4.4.1 Lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål

Lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (lagen om internationell rättslig hjälp) gäller generellt vid rättslig hjälp till eller från en annan stat, oavsett om Sverige har ett avtal med den staten eller inte. När det gäller rättslig hjälp i Sverige bygger lagen på grundtanken att samtliga åtgärder som kan vidtas i en svensk förundersökning eller rättegång också ska kunna vidtas av svenska åklagare och domstolar för att bistå utländska myndigheter. Rättslig hjälp kan således omfatta en rad olika åtgärder, bl.a. kvarstad, beslag och husrannsakan (1 kap. 2 § första stycket). Rättslig hjälp lämnas i första hand av åklagare eller domstol (1 kap. 4 §).

Utgångspunkten är att rättslig hjälp ska lämnas under de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning eller rättegång (2 kap. 1 § första stycket), men det finns också regler som avviker från vad som skulle gälla i ett svenskt förfarande. Det finns inte något generellt krav på dubbel straffbarhet för att rättslig hjälp ska lämnas, men som huvudregel ställs ett sådant krav upp vid användande av tvångsåtgärder (2 kap. 2 §).

Bestämmelserna i 2 kap. 3–13 §§ i lagen innehåller i huvudsak regler om ansökan, förfarandet och rätten till juridiskt biträde. Av 2 kap. 14 § framgår att det finns såväl obligatoriska som fakultativa hinder mot att lämna rättslig hjälp. Beslut om avslag på någon av grunderna som anges i 14 § ska, alltid fattas av regeringen (2 kap. 15 § första stycket), men i övrigt prövas ansökan av den instans som handlägger ärendet (2 kap. 15 § andra stycket).

I 3 kap. finns bestämmelser om rättslig hjälp utomlands. Svenska åklagares möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands är i huvudsak oreglerad, eftersom möjligheterna att få rättslig hjälp av andra

stater främst styrs av dessa staters internationella åtaganden och nationella lagstiftning. En svensk framställning om rättslig hjälp ska enligt huvudregeln skickas till Justitiedepartementet för vidarebefordran till den andra staten, men direktkommunikation mellan behöriga myndigheter är möjlig i vissa fall (3 kap. 2 § första stycket).

I 4 kap. finns vissa särskilda bestämmelser om de olika åtgärderna som en ansökan om rättslig hjälp kan avse. Regler om bl.a. beslag och kvarstad finns i 4 kap. 14–24 §§. Enligt 23 § kan Sverige bistå en annan stat genom att ta egendom i beslag eller besluta om kvarstad för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande som har meddelats eller kommer att meddelas i den andra staten. En förutsättning är bl.a. att beslutet om förverkande i ett senare skede också kommer att kunna verkställas i Sverige. I 5 kap. finns vissa övriga bestämmelser, bl.a. regler om villkor och användningsbegränsningar, immunitet, sekretess, uppgiftsskyldighet och fördelning av förverkad egendom mellan stater.

4.4.2 Verkställighet inom Norden

Inom Norden finns sedan en lång tid tillbaka ett välutvecklat samarbete som möjliggör verkställande av domar och beslut i brottmål i ett annat nordiskt land än domslandet. Enligt 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen) kan en dom som har meddelats i ett annat nordiskt land, i vilken egendom har beslutats förverkad, verkställas i Sverige Detsamma gäller beslut till tryggnad av anspråk på förverkad egendom som har meddelats genom t.ex. kvarstad eller beslag. Enligt 3 § i samma lag gäller motsvarande när Sverige vill ha hjälp att verkställa ett svenskt beslut i ett annat nordiskt land.

En begäran om verkställighet av ett beslut om förverkande ska enligt 4 a § i förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetsförordningen) göras av Kronofogdemyndigheten. Myndigheten tar också emot framställningar från de andra nordiska länderna om verkställighet av förverkandebeslut i Sverige. Utgångspunkten är att en framställning om verkställighet ska bifallas, om det inte finns särskilda hinder. Någon omprövning av skuld-

frågan eller av straffmätningen får inte göras. Verkställigheten i Sverige sker enligt svensk lag och på samma sätt som om det hade varit en svensk dom (2 § nordiska verkställighetslagen).

4.4.3 Verkställighet utanför Norden

Verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Enligt 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) kan regeringen, på grundval av överenskommelse med främmande stat, förordna att ett beslut om förverkande får verkställas i Sverige. Bestämmelserna gäller för både sak- och värdeförverkanden.

Framställningen om verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande görs hos Justitiedepartementet. I 5 och 6 §§ finns bestämmelser om i vilka situationer verkställighet ska eller får vägras och framställningen avslås. Ett absolut krav för att verkställighet ska få ske är bl.a. att den gärning som föranlett beslutet motsvarar ett brott i Sverige (dubbel straffbarhet). Om så inte är fallet, ska framställningen avslås. Om regeringen inte avslår framställningen om verkställighet i Sverige ska den överlämnas till riksåklagaren för vidare handläggning.

Har en framställning om verkställighet gjorts, kan egendom som genom domen förklarats förverkad tas i beslag, om beslag hade kunnat ske enligt svensk lag vid en rättegång i Sverige (18 §). Beslut om beslag meddelas av riksåklagaren eller domstol. I ett sådant fall blir 27 kap. rättegångsbalken tillämplig.

Svenska regler om verkställighet ska tillämpas vid verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande (24 §). Verkställigheten ska upphöra om domslandet meddelar att vissa beslut fattats eller åtgärder vidtagits beträffande förverkandebeslutet, t.ex. om den dömda har fått nåd eller amnesti i den dömande staten.

Enligt 36 § ska egendom eller dess värde som har förverkats med stöd av lagen tillfalla svenska staten. Regeringen får dock på önskemål av den stat som begärt verkställighet förordna att egendomen eller dess värde helt eller delvis ska överlämnas till den staten.

Verkställighet utanför Norden av ett svenskt beslut om förverkande

Regeringen får enligt 1 § andra stycket i internationella verkställighetslagen förordna att verkställigheten av en svensk brottmålsdom om förverkande ska ske i en annan stat, i enlighet med överenskommelse med den staten. Denna bestämmelse tillkom i samband med att Sverige tillträdde 1970 års Europeiska konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen), men kan tillämpas även när Sverige ingår andra bilaterala eller multilaterala avtal angående verkställighet. Lagen är således tillämplig på förverkande enligt bl.a. Europarådets konvention av den 16 maj 2005 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism, Förenta nationernas konvention av den 20 december 1988 mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen och Förenta nationernas konvention av den 31 oktober 2003 mot korruption (se vidare förordningen [1977:178] med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom).

I 26 § internationella verkställighetslagen finns allmänna bestämmelser om verkställighet av straff utomlands. Frågor om verkställighet utomlands prövas enligt 12 § av Kronofogdemyndigheten. Myndighetens beslut kan överklagas till regeringen. Om det kan antas att det finns hinder mot verkställighet i den andra staten får någon framställning inte göras.

Om Kronofogdemyndigheten anser att det finns förutsättningar för verkställighet enligt internationella verkställighetslagen, ska en ansökan, tillsammans med myndighetens beslut, beslutet om förverkande och övriga handlingar i ärendet överlämnas till Justitiedepartementet för vidarebefordran till behörig myndighet i den främmande staten.

Som utgångspunkt tillfaller intäkterna från verkställigheten av ett svenskt beslut om förverkande utomlands den utländska staten, om staterna inte kommer överens om något annat.

5 Allmänna överväganden

5.1 Inledning

En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat (se artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Den får inte införlivas i eller omvandlas till nationell rätt. Medlemsstaterna får alltså inte utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i förordningen och den nationella lagstiftaren kan inte skriva egna förarbeten eller andra typer av förtydliganden av hur en EU-förordning ska tillämpas. Detsamma gäller hur begrepp i en förordning ska förstås. Hur förordningen ska tolkas och tillämpas är en fråga för de tillämpande myndigheterna och i förekommande fall domstolarna. I sista hand är det EU-domstolen som är den slutgiltiga uttolkaren av en EU-förordning.

Som utgångspunkt får medlemsstaterna inte heller införa några nationella bestämmelser för att komplettera en EU-förordning inom förordningens tillämpningsområde. I EU-förordningar kan dock i olika grad frågor överlämnas till de enskilda medlemsstaterna att reglera som kompletterar eller föreskriver undantag från förordningens regler. Om sådant överlämnande sker förutsätts medlemsstaterna införa nationella bestämmelser och kan då också klargöra dessa reglers innebörd och tillämpning. Detta kan vidare påverka den nationella lagstiftarens behov av att i viss utsträckning göra bedömningar angående innebörden av förordningens regler.

Medlemsstaterna har också en skyldighet att se till att EU-förordningen kan tillämpas i praktiken och få effektivt genomslag. I många fall förutsätter en EU-förordning därför att medlemsstaterna inför regler av verkställande karaktär.

5.2 En ny lag ska komplettera EU-förordningen

Förslag: Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen ska tas in i en särskild lag.

Vissa följdändringar ska göras i lagen om verkställighet av frysningsbeslut, lagen om verkställighet av beslut om förverkande, nordiska verkställighetslagen och internationella verkställighetslagen.

Skälen för förslagen: EU-förordningen förutsätter i ett flertal avseenden att medlemsstaterna inför kompletterande bestämmelser för att möjliggöra dess tillämpning. Detta främst mot bakgrund av att det i förordningen i förhållandevis stor utsträckning föreskrivs att olika frågor ska regleras av medlemsstaternas nationella rätt (se t.ex. artiklarna 23.1, 28.1 och 29.2). EU-förordningen förutsätter bl.a. att medlemsstaterna inför regler om vilka myndigheter som är behöriga att agera enligt förordningen och om hur dessa myndigheter ska agera vid sin tillämpning av den, såsom vilka förfaranderegler som ska tillämpas och hur beslut ska få överklagas.

Som redogörs för i avsnitt 4.3 regleras erkännande och verkställighet inom EU av frysnings- respektive förverkandebeslut i dag i två olika lagar (lagen om verkställighet av frysningsbeslut och lagen om verkställighet av beslut om förverkande). Dessa lagar bygger på två rambeslut som har stora likheter med regleringen i EU-förordningen. En rimlig utgångspunkt är att regler om erkännande och verkställighet inom EU av frysnings- respektive förverkandebeslut bör vara samlade. Det bör därför övervägas om de kompletterande reglerna till EU-förordningen ska föras in i dessa lagar och i de förordningar som hör till dem.

Från och med den 19 december 2020 kommer EU-förordningen att ersätta rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande i förhållande till de stater som är bundna av EU-förordningen (artikel 39 i EU-förordningen). Genom direktivet om en europeisk utredningsorder har de delar av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut som rör frysning av bevismaterial redan upphört att gälla mellan samtliga medlemsstater utom Danmark och Irland. De båda rambeslutet fortsätter dock att gälla fullt ut gentemot Irland och Danmark. Det innebär att de två lagar som genomför rambeslutet inte kan upphävas, men att de kommer

att ha ett ytterst begränsat tillämpningsområde efter den tidpunkt då EU-förordningen ska börja tillämpas. I detta sammanhang kan det tilläggas att det i förhållande till Danmark finns regler om verkställighet av beslut om förverkande och av vissa typer av beslag och kvarstad även i den nordiska verkställighetslagen (se avsnitt 4.4.2).

Regleringen i de lagar som genomför rambesluten är relativt omfattande. Som framgår i följande avsnitt kommer det att behöva införas förhållandevis många kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Om dessa bestämmelser ska föras in i de två befintliga lagarna på området skulle de också behöva delas upp i två olika lagar. En sådan lösning riskerar att skapa en mycket svåröverskådlig reglering som till stor del skulle bestå av bestämmelser med ett ytterst begränsat tillämpningsområde. Dessutom skulle det inte ligga i linje med tanken att effektivisera samarbetet genom ett sammanhållet system för ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (se bl.a. skäl 11 i EU-förordningen). Att föra samman samtliga bestämmelser till en enda ny lag kan inte heller anses vara en lämplig lösning. Det skulle kräva omfattande författningsändringar och fortfarande utgöra en svåröverskådlig reglering.

De kompletterande bestämmelserna till EU-förordningen bör därför i stället tas in i en särskild lag. Vissa närmare föreskrifter om hur lagen ska tillämpas bör tas in i förordning.

Erkännande och verkställighet inom EU av beslut om frysning som syftar till att säkra ett framtida förverkande och beslut om förverkande kommer framöver att regleras huvudsakligen i EU-förordningen och i den nya lag som innehåller kompletterande bestämmelser till förordningen (beslut om frysning som syftar till att säkra bevismaterial regleras i lagen om en europeisk utredningsorder). De två lagar som genomför rambesluten på området kommer vidare att vara tillämpliga endast i förhållande till Danmark och Irland (se avsnitt 4.3.3). Dessa lagars rubriker blir därför missvisande och bör ändras på sätt så att det i stället framgår att lagarna innehåller regler om erkännande och verkställighet av beslut om frysning respektive frysningsbeslut i vissa fall. Detsamma gäller de två förordningar som kompletterar dessa respektive lagar. Bytet av lagarnas och förordningarnas rubriker medför behov av vissa justeringar i dessa och andra författningar där det hänvisas till rubrikerna i fråga. Denna promemoria innehåller inte förslag till samtliga sådana justeringar,

vilka kommer att tas om hand under den fortsatta handläggningen av lagstiftningsärendet.

Att EU-förordningen ersätter de två rambesluten på området regleras i förordningen (artikel 39). En upplysningsbestämmelse om att det finns regler om erkännande och verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande i EU-förordningen samt i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till förordningen bör dock införas i lagarna om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande. Som framgår i avsnitt 4.4 finns det bestämmelser om internationellt samarbete i fråga om verkställighet av beslut om beslag, kvarstad i brottmål och förverkande även i vissa andra lagar (nordiska verkställighetslagen, internationella verkställighetslagen och lagen om internationell rättslig hjälp). Utgångspunkten måste vara att EU-förordningen ska tillämpas framför dessa lagar. Ett alternativ skulle därför vara att i nämnda lagar ange att de inte gäller när EU-förordningen är tillämplig (jfr bl.a. 1 kap. 7 a § lagen om internationell rättslig hjälp). Samtidigt finns det inga uttryckliga bestämmelser i EU-förordningen som utesluter samarbete enligt andra rättsliga instrument, vilket talar för att det inte bör införas särskilda bestämmelser som helt utesluter lagarnas tillämpning. De nämnda lagarnas förhållande till EU-förordningen är en fråga om tolkning av förordningen, vilket är något som ytterst avgörs av EU-domstolen. I stället bör det därför i de lagar som i dag innehåller en hänvisning till lagen om verkställighet av beslut om förverkande läggas till en upplysning om reglerna i EU-förordningen och den nya lagen med kompletterande regler till förordningen.

5.3 Hänvisningsteknik

Förslag: Hänvisningar till EU-förordningen i de bestämmelser som föreslås ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för förslaget: Hänvisningar i svensk författning till en EU-rättsakt kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I den nya lagen föreslås ett flertal bestämmelser i vilka en hänvisning till EU-förordningen görs. Vissa är av upplysande karaktär och några är av sådant slag att EU-förordningen förutsätter att det måste finnas bestämmelser om det i svensk rätt för att Sverige ska uppfylla sina unionsrättsliga åtaganden. Till sistnämnda kategori hör bestämmelser om bl.a. utseende av behöriga myndigheter, följer av vissa åtgärder och beslut enligt förordningen, förfaranderegler samt regler om domstolsprövning. Statiska hänvisningar till sådana bestämmelser skulle kunna leda till oklarheter och brister om EU-förordningen skulle ändras. För att säkerställa att eventuella ändringar som görs i förordningen får omedelbart genomslag är det därför lämpligt att låta hänvisningarna till den vara dynamiska.

Detsamma bör gälla för hänvisningarna till EU-förordningen som föreslås i vissa andra lagar samt i förordningen till den nya lagen.

5.4 Termer och uttryck

Förslag: Termer och uttryck i den nya lagen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen.

Skälen för förslaget: I artikel 2 i EU-förordningen finns ett antal definitioner av centrala begrepp, bl.a. beslut om frysning och beslut om förverkande. De två lagar som genomför rambesluten om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande innehåller definitioner av de två sistnämnda begreppen. Som redogörs för i avsnitt 5.1 är det inte möjligt att i svensk författning eller på något annat sätt ange hur begrepp i en EU-förordning ska tolkas eller vad begreppen ska anses omfatta. Eftersom den nya lagens syfte är att komplettera EU-förordningen får termer och begrepp i lagen inte ges en annan innebörd än den som gäller enligt förordningen. Det kan därför inte på motsvarande sätt som i de nu gällande lagarna på området införas regler om vad som avses med ett svenskt respektive utländskt beslut om frysning eller förverkande enligt EU-förordningen.

I vissa lagar som kompletterar en EU-förordning har det införts förtydligande bestämmelser om att de termer och uttryck som används i lagen ska ha samma betydelse som i den aktuella EU-förordningen (se t.ex. 1 kap. 1 § andra stycket lagen [2018:218] med komp-

letterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning). En motsvarande upplysningsbestämmelse bör tas in i den nya lagen. Detta särskilt mot bakgrund av att flera begrepp som används i lagen inte har en vedertagen definition i svensk rätt, t.ex. beslut om frysning och verkställande myndighet, samt att definitionen av ett begrepp i EU-förordningen kan skilja sig från hur begreppet definieras enligt svensk rätt, t.ex. beslut om förverkande.

Det är definitionerna i EU-förordningen som är avgörande för vilka svenska beslut som omfattas av förordningens tillämpningsområde. EU-förordningens definitioner av beslut om frysning och beslut om förverkande har stora likheter med dem som finns i rambesluten om verkställighet av sådana beslut. Trots att det har gått ett antal år sedan rambesluten genomfördes och att det finns skillnader mellan definitionerna, kan förarbetsuttalandena som gjordes i samband med genomförandet av rambesluten ge viss vägledning i fråga om hur begreppen ska tolkas (se t.ex. prop. 2004/05:115 s. 30 f. och 2010/11:43 s. 43 f.). Definitionen av beslut om frysning har också behandlats i samband med genomförandet av 2014 års förverkanddirektiv (se prop. 2015/16:155 s. 22). Som anges i avsnitt 5.1 är det dock EU-domstolen som är den yttersta uttolkaren av en EU-förordning och av de termer och uttryck som används i den.

5.5 Dubbel straffbarhet

Förslag: För andra brott än de som avses i artikel 3.1 i EU-förordningen får erkännande och verkställighet i Sverige av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande vara villkorat av om de gärningar som föranlett beslutet om frysning eller beslutet om förverkande utgör ett brott enligt svensk rätt (dubbel straffbarhet).

Skälen för förslaget

Regleringen i EU-förordningen

Enligt artikel 3.2 i EU-förordningen får den verkställande staten för andra brott än de s.k. listbrotten låta erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning eller om förverkande vara villkorat av om

den gärning som föranlett beslutet utgör ett brott enligt den verkställande statens rätt (dubbel straffbarhet). Förordningen innehåller också en sedvanlig vägransgrund om dubbel straffbarhet som ger utrymme för den verkställande myndigheten att vägra erkännande och verkställighet i de fall det inte är fråga om ett listbrott (artiklarna 8.1 e och 19.1 f). Om de gärningar som föranlett beslutet om frysning eller om förverkande däremot finns med på listan i artikel 3.1 och i den utfärdande staten är belagda med ett högsta frihetsstraff på minst tre år, ska beslutet verkställas utan kontroll av dubbel straffbarhet (artikel 3.1). De s.k. listbrotten är till viss del harmoniserade inom EU. De brottsbeteckningar som anges i uppräkningsdelen motsvarar dock inte alltid brott som i den svenska lagstiftningen har samma beteckning.

I artikel 3.2 anges att det är den verkställande *staten* som får låta erkännande och verkställighet vara villkorat av om det föreligger dubbel straffbarhet. Vägransgrunderna i artikel 8.1 e respektive 19.1 f riktar sig däremot till den verkställande *myndigheten*. För att den aktuella vägransgrunden ska kunna tillämpas torde krävas att det införs en kompletterande regel till artikel 3.2 som manifesterar att den verkställande staten utnyttjat möjligheten att ställa upp villkor om dubbel straffbarhet. Om så sker får den verkställande myndigheten vid tillämpningen av förordningen vägra erkännande och verkställighet med stöd av ovan nämnda vägransgrund. Samtliga vägransgrunder i förordningen är fakultativa. Någon möjlighet för en stat att med stöd av artikel 3.2. införa ett absolut krav på dubbel straffbarhet (obligatorisk vägransgrund) finns därmed inte.

I artiklarna 8.1 d och 19.1 d i EU-förordningen finns regler om möjligheter att vägra erkännande och verkställighet på grund av bristande dubbel straffbarhet i de fall brottet i fråga har begåtts helt eller delvis på den verkställande statens territorium.

Dubbel straffbarhet i gällande rätt

EU-förordningens regler om dubbel straffbarhet motsvarar dem som finns i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande. Vid genomförandet av rambeslutet utnyttjade inte Sverige möjligheten att ställa upp villkor om dubbel straffbarhet (prop. 2004/05:115 s. 51 f. och 2010/11:43 s. 71 f.). Som

utgångspunkt gäller därför enligt lagarna som genomför rambesluten att ett beslut om frysning eller om förverkande ska erkännas och verkställas trots att den gärning som föranlett beslutet inte motsvarar ett brott i Sverige.

Även direktivet om en europeisk utredningsorder ger den verkställande staten utrymme att, avseende vissa typer av utredningsåtgärder, ställa upp krav på dubbel straffbarhet i de fall det inte är fråga om listbrott. Vid genomförandet av direktivet gjordes bedömningen att det vid bl.a. beslag, husrannsakan och andra åtgärder enligt 28 kap. rättegångsbalken bör finnas utrymme att vägra erkännande och verkställighet av utredningsordern i de fall gärningen i fråga inte motsvarar ett brott enligt svensk lag och inte heller utgör ett listbrott (se prop. 2016/17:218 s. 151 f.). Bland annat anfördes som skäl för det att det utländska beslutet kan grunda sig på lagstiftning som framstår som oacceptabel från svensk synpunkt. Mot den bakgrunden infördes en fakultativ vägransgrund angående dubbel straffbarhet för den typen av utredningsåtgärder (3 kap. 7 § 1 lagen om en europeisk utredningsorder). Regeringen angav att ett exempel på när det kan bli aktuellt att erkänna en utredningsorder trots att den gärning som ordern avser inte utgör brott enligt svensk lag är när bristen i fråga om dubbel straffbarhet främst beror på skillnader i straffbestämmelsernas tekniska konstruktion, t.ex. vid osjälvständiga brottsformer (a prop. s. 265). Vid brott som är helt främmande för den svenska rättsordningen angavs utrymmet att erkänna ordern däremot vara betydligt mindre.

Bör möjligheten att ställa upp krav på dubbel straffbarhet utnyttjas?

Det straffrättsliga samarbetet inom EU är unikt och går inte att jämföra med annat internationellt samarbete som Sverige deltar i. Medlemsstaterna har ett gemensamt, övergripande mål att bekämpa organiserad brottslighet och ett viktigt verktyg i denna kamp är att komma åt de vinster som den brottsligheten genererar. Det är därför viktigt att de hinder som finns för ett effektivt samarbete i så stor utsträckning som möjligt kan undvikas. Det finns en tydlig strävan inom ramen för det straffrättsliga samarbetet att frånga ett generellt krav på dubbel straffbarhet. Ett resultat av denna strävan är bl.a. de s.k. listbrotten.

Frågan är då om det bör införas en kompletterande regel i svensk rätt som gör det möjligt för de verkställande myndigheterna att, när det inte är fråga om listbrott, vägra erkännande och verkställighet på grund av att det inte föreligger dubbel straffbarhet.

Inom ramen för EU-samarbetet får det i dag, vid prövningen av om ett utländskt beslut om beslag ska verkställas här, uppställas krav på dubbel straffbarhet om beslutet om beslag syftar till att säkra bevisning (se lagen om en europeisk utredningsorder). Behöver husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras för att verkställa beslutet gäller samma kriterier för de åtgärderna.

För bedömningen av vilka krav som ska gälla för beslut om frysning som omfattas av EU-förordningen är en rimlig utgångspunkt att samma kriterier i fråga om dubbel straffbarhet ska gälla oavsett om ett beslut som motsvarar beslag har meddelats i syfte att säkra bevisning eller ett framtida förverkande. Att besluten har olika syften kan inte motivera skillnader i krav på dubbel straffbarhet. Ett tungt vägande skäl för att Sverige bör utnyttja möjligheten att ställa upp villkor enligt artikel 3.2 i förordningen är därför att utrymmet att vägra erkännande av ett beslut om frysning enligt EU-förordningen och att vägra erkännande av en europeisk utredningsorder som avser en liknande åtgärd bör vara detsamma i detta avseende.

Genom att möjliggöra tillämpningen av en fakultativ vägransgrund om dubbel straffbarhet skapas också förutsättningar för en ordning som innebär att utrymmet att erkänna det utländska beslutet om frysning korresponderar med möjligheten att vidta vissa åtgärder för att faktiskt kunna verkställa beslutet (t.ex. husrannsakan, se vidare avsnitt 8.4.2).

Vägransgrunden i artikel 8.1 e bör därför kunna tillämpas när frågan om erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning prövas i Sverige.

Ett av skälen till att det vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande inte infördes något generellt krav på dubbel straffbarhet var att något sådant krav inte uppställdes i lagen om verkställighet av frysningsbeslut (prop. 2010/11:43 s. 72 f.). Nu föreslås att EU-förordningens fakultativa vägransgrund ska kunna tillämpas i fråga om beslut om frysning. Motsvarande bör då gälla för beslut om förverkande. Kraven på en verkställighet av ett slutligt beslut bör rimligtvis inte ställas lägre än på verkställigheten av den interimistiska åtgärd som föregår det slutliga beslutet. Det

innebär alltså att vägransgrunden i artikel 19.1 f bör kunna tillämpas när frågan om erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande prövas i Sverige.

Sverige bör således utnyttja möjligheten att ställa upp villkor om dubbel straffbarhet i fråga om andra brott än listbrott. En bestämmelse där det framgår bör införas i den nya lagen.

5.6 Behöriga myndigheter

Det samarbete som föreskrivs enligt EU-förordningen ska ske genom direktkontakter mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter (artikel 25). I förordningen benämns dessa myndigheter som den utfärdande respektive den verkställande myndigheten. Vilka uppgifter och vilket ansvar dessa myndigheter har framgår direkt av förordningen. En förutsättning för att förordningen ska kunna tillämpas är att medlemsstaterna utser de myndigheter som är behöriga att agera enligt förordningen såväl när staten översänder ett nationellt beslut till en annan medlemsstat som när den tar emot ett utländskt beslut för erkännande och verkställighet.

Av artikel 24.1 följer att Sverige ska underrätta kommissionen om vilka myndigheter som är behöriga när Sverige är utfärdande respektive verkställande stat.

5.6.1 Behörig myndighet vid beslut om frysning

Förslag: I fråga om beslut om frysning ska åklagare vara såväl utfärdande som verkställande myndighet enligt EU-förordningen.

Riksåklagaren ska utse behöriga åklagare såvida inte Justitiekanslern eller någon av riksdagens ombudsmän är särskild åklagare.

Skälen för förslagen: I artikel 2.8 a i) i EU-förordningen definieras den utfärdande myndigheten avseende ett beslut om frysning som en domare, domstol eller allmän åklagare som är behörig i det berörda fallet. Enligt artikel 2.8 a ii) kan också en annan myndighet som har utsetts av den utfärdande staten och som har sådan behörighet enligt nationell rätt vara en utfärdande myndighet. Beslutet

måste i så fall godkännas av en domare, domstol eller allmän åklagare innan det skickas över till den andra medlemsstaten. Den utfärdande myndigheten ska enligt EU-förordningen förutom att översända in-tyget om frysning även sköta i princip alla kontakter med den verkställande staten (se t.ex. artiklarna 7.2, 8.2, 8.4, 9.2, 10 och 27.1).

I artikel 2.9 anges att begreppet verkställande myndighet avser en myndighet som har behörighet att erkänna ett beslut om frysning och säkerställa att det verkställs i enlighet med EU-förordningen och de förfaranden som enligt nationell rätt är tillämpliga. Verkställande myndighet i fråga om beslut om frysning ska enligt förordningen först och främst fatta beslut i fråga om erkännande och verkställighet och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om frysning (artikel 7.1). Det är också den verkställande myndigheten som sköter kontakterna med den utfärdande staten.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut utsågs åklagare som behöriga att översända svenska beslut om frysning till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där samt att handlägga ärenden om erkännande och verkställighet i Sverige av utländska beslut (2 kap. 1 § och 3 kap. 2 § första stycket lagen om verkställighet av frysningsbeslut). Behörigheten att översända svenska frysningsbeslut till en annan stat gäller oavsett om det är fråga om ett beslag som har beslutats av åklagaren eller om det är ett beslut om kvarstad i brottmål som meddelats av domstol. Det är också åklagare som utfärdar en europeisk utredningsorder avseende beslag och som prövar frågan om erkännande och verkställighet av en sådan order som översänds hit från en annan medlemsstat. I ärenden om internationell rättslig hjälp i brottmål ansöker åklagare om beslag eller kvarstad i syfte att säkerställa en framtida verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande och handlägger en sådan begäran från en annan stat.

Den utfärdande och verkställande myndighetens uppgifter enligt EU-förordningen har stora likheter med åklagarens uppgifter i ovan nämnda ärenden. En åklagares kontakt och samarbete med utländska myndigheter i ärenden enligt förordningen ligger också väl i linje med den funktion som åklagaren har i den svenska brottmålsprocessen. Utgångspunkten bör därför vara att åklagare utses till utfärdande och verkställande myndighet enligt EU-förordningen i fråga om beslut om frysning.

Det bör dock övervägas särskilt om det enligt EU-förordningen krävs att den myndighet som enligt artikel 24 har angetts vara behörig enligt definitionen i artikel 2.8 a i också är den myndighet som har meddelat beslutet om frysning. Det skulle i så fall inte vara möjligt att utse åklagare till utfärdande myndighet avseende ett beslut om frysning som har meddelats av domstol, dvs. när det är fråga om att översända ett beslut om kvarstad i brottmål. EU-förordningens reglering är inte helt tydlig i detta avseende. En jämförelse kan göras med rambeslutet om verkställighet av beslut om frysningsbeslut där det i artikel 4 anges att beslutet om frysning ska översändas av den rättsliga myndighet som fattat beslutet. Vid genomförandet av rambeslutet ansåg regeringen ändå att åklagare kunde utses som behörig att översända en domstols beslut om kvarstad. Detta eftersom det i intyget som ska bifogas beslutet öppnas upp för att även en annan myndighet än den som fattat beslutet kan vara behörig att översända detsamma (se vidare prop. 2004/05:115 s. 40 f.). Ett alternativ till att utse åklagare som utfärdande myndighet i EU-förordningens mening avseende samtliga beslut om frysning, skulle vara att utse allmänna domstolar som utfärdande myndighet avseende beslut om kvarstad i brottmål och åklagare avseende övriga typer av beslut. En sådan ordning skulle dock kräva ytterligare kompletterande regler. För de fall när domstol är utfärdande myndighet skulle det t.ex. behöva införas regler om att översändandet av intyget ska ske på begäran av åklagaren, att åklagaren ska bistå domstolen under den fortsatta handläggningen och om samråds- och underrättelseskyldighet mellan åklagaren och domstolen i vissa fall. Detta alternativ skulle vidare innebära att den verkställande myndigheten, i de nu aktuella fallen, skulle kommunicera med en annan myndighet än den som har den information och den inblick i det aktuella ärendet som är relevant för verkställigheten. En sådan ordning kan inte anses vara förenlig med förordningens syfte att skapa ett mer effektivt samarbete.

Att åklagare utses att vara ensam utfärdande respektive verkställande myndighet enligt EU-förordningen avseende beslut om frysning måste sammantaget anses vara den mest ändamålsenliga lösningen och även ligga i linje med förordningens syfte att tillskapa ett instrument för ett enkelt och effektivt samarbete mellan medlemsstaterna myndigheter. Denna behörighet bör framgå av den nya lagen. I förordning bör regler tas in om att Riksåklagaren, såvida inte

Justitiekanslern eller någon av riksdagens ombudsmän är särskild åklagare, ska bestämma vilka åklagare som ska vara behöriga att översända ett intyg om frysning respektive erkänna och verkställa ett översänt beslut om frysning enligt EU-förordningen.

5.6.2 Behörig myndighet vid beslut om förverkande

Förslag: I fråga om beslut om förverkande ska Kronofogdemyndigheten vara såväl utfärdande som verkställande myndighet enligt EU-förordningen.

Skälen för förslagen: Utfärdande myndighet i fråga om beslut om förverkande är enligt artikel 2.8 b den nationella myndighet som av den utfärdande staten har utsetts till en sådan och som har behörighet att i straffrättsliga frågor verkställa ett beslut om förverkande som har meddelats av en domstol i enlighet med nationell rätt.

Verkställande myndighet är i fråga om beslut om förverkande den nationella myndighet som har behörighet att erkänna ett beslut om förverkande och säkerställa att det verkställs i enlighet med förordningen och de förfaranden som enligt nationell rätt är tillämpliga (artikel 2.9).

I Sverige är det Kronofogdemyndigheten som ansvarar för verkställigheten av ett svenskt beslut om förverkande. En fråga om verkställighet utomlands av ett sådant beslut aktualiseras under verkställighetsstadiet, dvs. under handläggningen hos Kronofogdemyndigheten. Enligt gällande regler har myndigheten i dag även i uppgift att ansöka om verkställighet av svenska beslut om förverkande enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande, nordiska verkställighetslagen och internationella verkställighetslagen. Inom Kronofogdemyndigheten finns alltså en bred erfarenhet av och nödvändig kompetens för att hantera ärenden angående verkställighet utomlands av svenska beslut om förverkande. Mot denna bakgrund bör Kronofogdemyndigheten utses att vara utfärdande myndighet avseende beslut om förverkande enligt EU-förordningen.

Förordningen förutsätter att ett beslut om förverkande som översänts till en annan stat ska verkställas på samma sätt som ett inhemskt beslut om förverkande och att det är den verkställande statens regler för verkställighet som ska tillämpas (artiklarna 18.1

och 23.1). Som nämns ovan är det i Sverige Kronofogdemyndigheten som ansvarar för verkställigheten av ett svenskt beslut om förverkande. Enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande är det Kronofogdemyndigheten som ska ta ställning till om ett utländskt beslut ska verkställas i Sverige såvida det inte är fråga om vissa typer av utvidgat förverkande, då prövningen är mer omfattande och därför i regel ska göras av tingsrätt (3 kap. 4 § lagen om verkställighet av beslut om förverkande). Även vid tillämpningen av den nordiska verkställighetslagen är det Kronofogdemyndigheten som är behörig att ta ställning till en framställan om verkställighet av ett beslut om förverkande (4 a § nordiska verkställighetsförordningen).

Kronofogdemyndigheten har således en bred erfarenhet även av att hantera ärenden om erkännande och verkställighet av utländska beslut om förverkande. En nyhet i förhållande till lagen om verkställighet av beslut om förverkande och den nordiska verkställighetslagen är att det nu i fler fall kan bli aktuellt att pröva frågan om huruvida det föreligger dubbel straffbarhet. Sådana bedömningar kan dock förekomma även enligt förstnämnda lag (3 kap. 11 § 5). Det bör också framhållas att den prövning som den verkställande myndigheten enligt EU-förordningen ska göra är mycket begränsad och att någon prövning av de materiella grunderna för beslutet om förverkande inte får ske. Till skillnad från vad som gäller enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande ska denna begränsade prövning göras även i fråga om beslut om utvidgat förverkande. Alternativ till att utse Kronofogdemyndigheten som verkställande myndighet skulle vara att i stället antingen utse åklagare eller att, i linje med artikel 2.9 i EU-förordningen, införa en ordning som innebär att tingsrätten ska ge tillstånd till verkställigheten innan Kronofogdemyndigheten får verkställa det utländska beslutet. Dessa alternativ kan inte anses lämpliga. Kronofogdemyndigheten bör därför utses att vara verkställande myndighet även enligt EU-förordningen.

6 När Sverige är utfärdande stat av ett beslut om frysning

6.1 Särskilda bestämmelser om beslut om beslag och penningbeslag

Förslag: Åklagaren ska få besluta om beslag av föremål eller skriftliga handlingar, trots att dessa inte är tillgängliga vid beslutet. Detsamma ska gälla för penningbeslag, dvs. beslag av egendom i form av pengar, fordran eller någon annan rättighet som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen om straff för penningtvättsbrott, eller av ett motsvarande värde.

Sådana beslut om beslag respektive penningbeslag ska få fattas om egendomen skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott och kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen. Vidare ska sådana beslut få meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den enskilde eller för något annat motstående intresse. I fråga om beslag av en skriftlig handling eller av en försändelse som finns hos ett post- eller telebefordringsföretag ska även förutsättningarna i 27 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken vara uppfyllda.

Beslut om beslag eller penningbeslag som meddelats med stöd av den nya lagen ska inte få verkställas i Sverige.

Skälen för förslagen

Beslut om beslag och penningbeslag av egendom som inte är tillgänglig

EU-förordningens regler om beslut om frysning syftar till att myndigheterna i en medlemsstat snabbt ska kunna säkra en framtida verkställighet av ett beslut om förverkande avseende egendom som finns i en annan medlemsstat. På motsvarande sätt som i dag gäller enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut ska detta ske genom att den medlemsstat som har behov av säkerställandet fattar ett beslut om frysning. Den andra, verkställande, medlemsstaten ska sedan erkänna och verkställa beslutet utan att göra en materiell prövning av de omständigheter som ligger till grund för beslutet om frysning. En tillämpning av EU-förordningen förutsätter således att ett beslut om frysning kan meddelas avseende egendom som finns i en annan medlemsstat.

Åtgärder som kan vidtas för att säkra ett förverkande i en svensk förundersökning eller rättegång är främst att besluta om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål (samt, i avvaktan på ett beslut om kvarstad, förvar). Varken ett beslut om kvarstad eller ett beslut om förvar förutsätter att egendomen i fråga finns tillgänglig när beslutet fattas. Sådana beslut kan alltså avse egendom som finns utomlands. Ett beslut om beslag eller penningbeslag kan dock, i rent inhemska förfaranden, fattas endast avseende egendom som är tillgänglig. Det kravet har ursprungligen motiverats av att det ansågs skydda den enskildes intressen och erbjuda bättre möjligheter att bedöma föremålets behövlighet för utredningen (Processkommissionens betänkande SOU 1926:3 s. 105). Som framgår ovan utgår EU-förordningens reglering, till skillnad från vad som gäller enligt svensk rätt, från att egendomen inte finns tillgänglig för åklagaren vid beslutstillfället. För att Sverige fullt ut ska kunna dra nytta av förordningen krävs därför att det finns möjlighet för åklagaren att besluta om beslag och penningbeslag avseende egendom som inte finns tillgänglig vid beslutstillfället.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut, vilket i detta avseende har motsvarande reglering som EU-förordningen, infördes ett särskilt tvångsmedel som möjliggör för åklagaren att besluta om beslag av ett föremål som inte finns tillgängligt (se 2 kap. 1 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut och prop. 2004/05:115 s. 33 f.). Detsamma skedde vid genomförandet av

direktivet om en europeisk utredningsorder (2 kap. 13 § lagen om en europeisk utredningsorder). Regler om en motsvarande möjlighet vid tillämpning av EU-förordningen bör införas i den nya lagen. För att bestämmelserna ska få samma tillämpningsområde som i ett nationellt fall och som i nämnda lagar, bör med föremål jämnställas skriftlig handling.

Reglerna om penningbeslag hade ännu inte införts när rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut genomfördes och medförde inte heller, när de senare infördes, några ändringar i lagen om verkställighet av frysningsbeslut (se vidare om penningbeslag i avsnitt 4.2.4). Den lagen innehåller således inga regler om penningbeslag. Eftersom en sådan typ av beslag är en åtgärd som kan vidtas för att säkra ett framtida förverkande bör det i den nya lag som kompletterar EU-förordningen införas särskilda bestämmelser som ger åklagare möjlighet att besluta även om penningbeslag trots att egendomen inte är tillgänglig när beslutet fattas.

Närmare om förutsättningarna för att kunna fatta ett beslut om beslag eller penningbeslag enligt den nya lagen

Beslut om beslag och penningbeslag meddelas normalt av åklagare. I vissa fall kan beslut meddelas av annan, t.ex. av polisman i egenskap av undersökningsledare eller av domstol. Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut gjordes bedömningen att den nya typ av beslag som infördes endast skulle kunna meddelas av åklagare (prop. 2004/05:115 s. 34). Det saknas anledning att göra en annan bedömning i fråga om de beslut om beslag och penningbeslag som nu föreslås. Detta bland annat mot bakgrund av att det i artikel 2.8 a ii) i EU-förordningen föreskrivs att ett frysningsbeslut som har meddelats av annan myndighet än domstol eller åklagare måste godkännas av en åklagare eller domstol innan det överlämnas till en annan medlemsstat.

Utgångspunkten för den nya lagens bestämmelser om beslut om beslag respektive penningbeslag bör även i övrigt vara dels de regler om beslag som finns i 27 kap. rättegångsbalken, dels de särskilda reglerna om beslag i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Bestämmelserna bör således så långt som möjligt anknyta till de allmänna förutsättningarna för beslag som finns i rättegångsbalken. Ett beslag som ska verkställas i en annan medlemsstat bör fattas med

beaktande av motsvarande krav på behov och proportionalitet som om beslutet hade fattats i ett rent nationellt förfarande. Att nödvändighet- och proportionalitetsprinciperna ska iakttas när beslutet om frysning utfärdas följer av artikel 1.3 i EU-förordningen. En förtydligande bestämmelse motsvarande den regel om proportionalitet som finns i 27 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken bör dock införas i fråga om de beslut om beslag och penningbeslag som nu föreslås. De särskilda förutsättningar som ställs upp i 27 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken avseende beslag i vissa fall bör också gälla (i likhet med vad som gäller även vid beslag enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut).

Förordningen omfattar endast sådana beslut om frysning som meddelats i syfte att säkra ett kommande förverkande. Utrymmet att besluta om beslag och penningbeslag enligt den nya lagen bör därför begränsas till att endast avse sådana situationer.

Vidare bör det framgå av de nya bestämmelserna att en förutsättning för att åklagaren ska få fatta beslutet om beslag eller penningbeslag är att egendomen i fråga kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen. Egendom som kan behöva beslagtas kan i vissa fall förflyttas snabbt och utan större problem mellan medlemsstater. Det bör därför inte ställas upp alltför stränga krav på att åklagaren ska veta var föremålet finns vid det tillfälle när beslutet om beslag eller penningbeslag fattas. Åklagaren kommer dock även att behöva beakta reglerna i artiklarna 4.4, 4.5 och 5 i EU-förordningen där det anges vissa närmare förutsättningar för att med stöd av förordningen översända ett intyg om frysning till en annan medlemsstat (se även skäl 25).

Om det skulle visa sig att egendomen i fråga finns i Sverige, ska annan lagstiftning, såsom rättegångsbalkens regler i stället tillämpas. Ett beslut som har meddelats enligt de nya bestämmelserna bör därför inte kunna verkställas i Sverige.

6.2 Alternativa åtgärder

Förslag: Åklagare ska inte få lämna samtycke till att ett beslut om frysning, som har sänts över till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet, verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Skälen för förslaget: Av EU-förordningen följer att det är den verkställande statens lagstiftning som ska tillämpas vid verkställigheten av ett svenskt beslut om frysning (artikel 23.1). Den verkställande staten behöver dock inhämta ett samtycke från den utfärdande staten för att kunna föreskriva några alternativa åtgärder till ett beslut om frysning (artikel 23.3). I det intyg om frysning som ska sändas över till den andra staten, ska den utfärdande myndigheten ange om den samtycker till att alternativa åtgärder tillämpas när det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet om frysning (Bilaga I till förordningen, avsnitt J). Under förhandlingarna av EU-förordningen diskuterades behovet av en reglering kring alternativ till frysning. Motsvarande bestämmelse finns inte i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och det framfördes att det var svårt att föreställa sig vilka åtgärder som skulle kunna användas som alternativ till ett beslut om frysning (jfr artikel 12.4 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande där det framgår att exempelvis frihetsberövande kan utgöra ett alternativ till förverkande). Det framkom dock att det, i vart fall i någon medlemsstat, är möjligt att vidta en annan typ av åtgärd än den som anges i beslutet om frysning, t.ex. att annan egendom än den begärda fryses. I svensk rätt saknas möjligheter att vidta några sådana alternativa åtgärder vid verkställighet av ett beslut om frysning. Det skulle därför vara främmande att tillåta att det sker när ett svenskt beslut om frysning ska verkställas i en annan medlemsstat. Någon möjlighet för åklagaren att i egenkap av utfärdande myndighet lämna samtycke till alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen bör alltså inte finnas. En kompletterande bestämmelse om det bör införas i den nya lagen.

6.3 Det efterföljande förfarandet

Förslag: Bestämmelserna om beslag i 27 kap. rättegångsbalken ska med vissa undantag tillämpas när beslut om beslag eller penningbeslag enligt den nya lagen har verkställts i den andra medlemsstaten.

Rätten ska, på yrkande av åklagaren, kunna förordna i en dom att ett beslut om beslag eller penningbeslag som meddelats med stöd av den nya lagen eller ett beslut om kvarstad till säkerhet för

beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att domen fått laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

Skälen för förslagen

Tillämpning av rättegångsbalkens regler om beslag

När ett beslut om beslag eller penningbeslag enligt de särskilda regler som föreslås i avsnitt 6.1 har verkställts i den andra staten, bör flera bestämmelser om beslag i 27 kap. rättegångsbalken göras tillämpliga. Det är främst fråga om bestämmelser som tillförsäkrar den som drabbats av åtgärden olika rättssäkerhetsgarantier. Motsvarande reglering finns i 2 kap. 3 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut och 2 kap. 14 § lagen om en europeisk utredningsorder. Av den nya lagen bör framgå att 27 kap. 6 § rättegångsbalken, om att den som har drabbats av ett beslag ska ha rätt till domstolsprövning, ska tillämpas. En sådan prövning bör på den drabbades begäran kunna ske så snart beslaget har verkställts i den andra staten. Medlemsstaternas skyldighet att erbjuda en rätt till effektiva rättsmedel följer av bl.a. artikel 8 i 2014 års förverkandedirektiv (se prop. 2015/16:155 s. 21 f.). Bestämmelserna i 27 kap. 7 § om frist för att väcka åtal och om möjligheterna att förlänga en sådan frist, samt i 27 kap. 8 § första, andra och fjärde styckena om hävande av beslag, bör i tillämpliga delar också bli gällande så snart beslaget har verkställts. Även bestämmelserna om bl.a. underrättelseskyldighet och beslagsprotokoll bör bli tillämpliga så snart beslaget har verkställts (27 kap. 11 och 13 §§). När brottmålet avgörs, bör rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket pröva om beslaget eller penningbeslaget fortfarande ska bestå. Se nedan om rättens möjlighet att låta åtgärden bestå en viss tid efter det att domen har fått laga kraft.

Om en åklagare beslutar om beslag av ett skriftligt meddelande mellan den misstänkte och en närstående till den misstänkte, eller mellan sådana närstående inbördes, ska åklagaren – enligt 27 kap. 2 § fjärde stycket – utan dröjsmål anmäla det till rätten. Rätten ska då skyndsamt pröva ärendet. Även denna bestämmelse, som finns i det fjärde stycket i nämnda paragraf, bör göras tillämplig på förfarandet enligt den föreslagna lagen.

Om en målsägande eller någon som har trätt i dennes ställe har framställt ett anspråk på ett beslagtaget föremål och det är uppenbart att han eller hon har bättre rätt till detta än den hos vilken beslaget har gjorts, får undersökningsledaren eller åklagare, enligt 27 kap. 4 a § rättegångsbalken, innan åtal väckts besluta att föremålet ska lämnas ut till honom eller henne. Det är inte uteslutet att en sådan situation skulle kunna uppstå också avseende ett beslag eller penningbeslag som har fattat enligt den nya lagen. Så skulle t.ex. kunna vara fallet om åklagaren fattat ett beslut om beslag i syfte att förverka viss egendom och det senare visar sig att det finns en målsäganden som gör anspråk på egendomen (se t.ex. Lindberg, Straffprocessuella tvångsmedel s. 461, 4 uppl.). Det bör därför även tas in en hänvisning till 27 kap. 4 a § i den nya lagen.

Förlängning av giltigheten av ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad

Om det finns behov av att säkra egendom inför ett framtida värdeförverkande, kan svensk domstol under vissa förutsättningar besluta om kvarstad på egendomen (26 kap. rättegångsbalken). Till skillnad från vad som gäller vid beslag och penningbeslag kan beslut om kvarstad meddelas även avseende egendom som finns utomlands och således inte är tillgänglig. En tillämpning av EU-förordningen vid beslut om kvarstad förutsätter därför inte att det införs särskilda regler motsvarande dem som föreslås angående beslag och penningbeslag (se även prop. 2004/05:115 s. 36).

Vanligtvis upphör ett beslut om kvarstad att gälla när beslutet om förverkande (domen i målet) får laga kraft. Beslutet om förverkande blir verkställbart direkt och det uppstår alltså i regel inget tidsglapp i förhållande till kvarstadsbeslutets upphörande. Visst utrymme finns dock för rätten att förordna att beslutet om kvarstad ska bestå även under en viss kortare tid efter att domen fått laga kraft (se 26 kap. 6 § rättegångsbalken och JO 1997/98 s. 66).

I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande konstaterades att det, när ett svenskt förverkandebeslut ska verkställas i en annan stat, finns ett särskilt behov av att låta kvarstaden bestå en viss tid efter att beslutet om förverkande fått laga kraft (prop. 2010/11:43 s. 117 f). Först när beslutet har fått laga kraft kan det översändas till den andra staten. Till

beslutet ska det fogas ett intyg som ska fyllas i av Kronofogdemyndigheten. Därefter ska den andra staten göra en prövning av om huruvida beslutet kan erkännas och verkställas där. Det kommer alltså att ta viss tid innan förverkandebeslutet kan verkställas och det inte längre finns skäl att låta kvarstadsbeslutet bestå. Regleringen i 26 kap. 6 § rättegångsbalken ansågs inte vara tillräcklig för att säkerställa att det inte uppstår ett glapp mellan kvarstadsbeslutets upphörande och verkställigheten i den andra staten eftersom den regleringen av förklarliga skäl är anpassad efter svenska förhållanden. Det infördes därför särskilda bestämmelser om att rätten, på yrkande av åklagaren, får förordna att ett beslut om kvarstad till säkerhet för ett beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter att beslutet har fått laga kraft (2 kap. 3 a § lagen om verkställighet av frysningsbeslut). Kvarstaden får i ett sådant fall bestå längst till dess beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

Samma behov av att låta ett kvarstadsbeslut bestå efter att domen i målet har fått laga kraft kommer att finnas när verkställighet av ett beslut om förverkande ska ske i en annan stat med stöd av EU-förordningen. En reglering motsvarande den som finns i lagen om verkställighet av frysningsbeslut bör därför införas i den nya lagen.

I fråga om beslut om beslag och penningbeslag som meddelats med stöd av den nya lagen föreslås att rätten, när brottmålet avgörs, ska pröva om beslaget eller penningbeslaget fortfarande ska bestå. Prövningen föreslås ske med tillämpning av 27 kap. 8 § rättegångsbalken. Rättens beslut om att ett beslag ska bestå kan med tillämpning av de regler som gäller för rent inhemska fall gälla längst till dess att domen får laga kraft. När ett förverkande som har säkrats genom beslag eller penningbeslag ska verkställas i en annan stat med tillämpning av förordningen, kan det däremot vara nödvändigt att låta beslaget bestå även efter att domen har fått laga kraft. Samma argument som anförs ovan angående kvarstad gör sig således gällande i fråga om beslut om beslag och penningbeslag. Om sådana beslut upphör att gälla samtidigt som beslutet om förverkande får laga kraft, kommer det att uppstå ett tidsglapp fram till dess den andra staten har verkställt förverkandebeslutet. Rättens möjlighet att på yrkande av åklagaren förordna om fortsatt giltighet en viss tid efter att domen fått laga kraft bör således även omfatta beslut om beslag och penningbeslag som meddelats med stöd av den nya lagen (jfr Lindberg, *Straffprocessuella tvångsmedel* s. 773 f., 4 uppl.).

7 När Sverige är utfärdande stat av ett beslut om förverkande

7.1 Alternativa åtgärder och omvandling

Förslag: Kronofogdemyndigheten ska inte få lämna samtycke till att ett svenskt beslut om förverkande som har sänts över till en annan medlemsstat verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Bedömning: Det bör inte införas bestämmelser som möjliggör att ett svenskt beslut om förverkande som avser en specifik egendom verkställs i den andra staten genom förverkande av ett belopp som motsvarar värdet på egendomen i fråga.

Skälen för förslaget och bedömningen: I avsnitt 5.6.2 föreslås att Kronofogdemyndigheten ska vara utfärdande myndighet avseende beslut om förverkande som sänds över till en annan medlemsstat med stöd av EU-förordningen. Förutsättningarna för att översända ett sådant beslut och förfarandet i samband med översändandet regleras ingående i EU-förordningen (se bl.a. artiklarna 14–17). En närmare redogörelse för dessa bestämmelser finns i avsnitt 3.2.4. Behovet av kompletterande regler till EU-förordningen i detta avseende bedöms vara begränsat. Huvudsakligen är således EU-förordningens regler tillräckliga.

Som redogörs för i avsnitt 6.2 följer det dock av artikel 23.3 i EU-förordningen att den verkställande staten behöver inhämta ett samtycke från den utfärdande staten för att kunna föreskriva alternativa åtgärder för verkställigheten av ett beslut om förverkande. Bakgrunden till bestämmelsen torde vara att det i vissa medlemsstater är möjligt att verkställa ett beslut om förverkande genom alternativa åtgärder, såsom exempelvis frihetsberövande eller någon form av

samhällstjänst (se Bilaga II till förordningen, avsnitt I och artikel 12.4 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande). Några sådana möjligheter finns inte i svensk rätt. I likhet med vad som anges i avsnitt 6.2 angående beslut om frysning, skulle det vara främmande från svenskt perspektiv att en annan stat tillåts verkställa ett svenskt beslut om förverkande genom någon annan åtgärd än den som uttryckligen framgår av beslutet. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (se prop. 2010/11:43 s. 61 f. och 2 kap. 3 § första stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande). En kompletterande bestämmelse om att Kronofogdemyndigheten inte får lämna samtycke till sådana alternativa åtgärder, motsvarande den som föreslås i avsnitt 6.2 avseende beslut om frysning, bör därför införas i den nya lagen.

När ett beslut om förverkande som avser en viss specifik egendom översänds till en annan medlemsstat med stöd av EU-förordningen, ska beslutet som huvudregel verkställas genom att just den egendomen förverkas. I artikel 18.2 föreskrivs dock en möjlighet för den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten att ingå en överenskommelse om att ett belopp som motsvarar värdet på egendomen i stället ska förverkas. Detta förutsätter att den utfärdande statens rätt föreskriver en sådan möjlighet. En liknande reglering finns i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (artikel 7.2). I samband med genomförandet av rambeslutet konstaterades att svensk rätt inte ger utrymme för att ingå en sådan överenskommelse (a prop. s. 61). Samma sak gäller även i dag. Något sådant utrymme bör inte heller skapas. I likhet med vad som gäller i dag, kommer Kronofogdemyndigheten således inte att kunna ingå en sådan överenskommelse om verkställighet som anges i artikel 18.2.

7.2 Det efterföljande förfarandet

Förslag: Kronofogdemyndigheten ska vara behörig myndighet att lämna samtycke enligt artikel 30.6 d i EU-förordningen och att ingå överenskommelse enligt artikel 30.7 i förordningen.

Skälen för förslagen: Av artikel 30.7 i EU-förordningen framgår att de berörda medlemsstaterna kan ingå överenskommelse om att de penningbelopp som erhållits till följd av verkställigheten av ett beslut om förverkande ska fördelas mellan staterna på ett annat sätt än det som följer av schablonen i artikel 30.7 a och b.

Vidare anges i artikel 30.6 d att den utfärdande statens samtycke krävs för att egendom som erhållits vid verkställigheten ska kunna få användas för allmännyttiga eller sociala ändamål i den verkställande staten.

Dessa bestämmelser bör kompletteras med regler om vilken svensk myndighet som är behörig att ingå överenskommelse respektive lämna samtycke. Vid tillämpning av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är det i dag Kronofogdemyndigheten som är behörig att ingå överenskommelse med den verkställande staten om en annan fördelning av influtna penningbelopp (2 kap. 4 § förordningen [2011:578] om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande). Mot denna bakgrund och eftersom det är Kronofogdemyndigheten som, i egenskap av utfärdande myndighet, kommer att sköta alla kontakter med den verkställande staten och som ansvarar för verkställighet av svenska beslut om förverkande är det lämpligt att Kronofogdemyndigheten utses som behörig myndighet i båda dessa avseenden. Denna behörighet bör framgå av lag.

8 Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om frysning

8.1 Inledning

När en annan medlemsstat sänder över ett beslut om frysning till Sverige enligt EU-förordningen ska åklagaren, i egenskap av verkställande myndighet, pröva om det utifrån reglerna i EU-förordningen finns förutsättningar att erkänna och verkställa beslutet. Sedan åklagaren har erkänt ett översänt beslut om frysning ska åklagaren vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det på samma sätt som ett svenskt beslut om frysning (artikel 7.1). Verkställighet ska ske enligt svensk rätt och svenska myndigheter är ensamt behöriga att besluta om förfarandena för verkställighet av beslutet och om alla åtgärder i samband därmed (artikel 23.1).

I Sverige regleras verkställigheten av beslut som syftar till att säkra ett framtida förverkande främst i 27 kap. rättegångsbalken (beslag) och i utsökningsbalken (kvarstad i brottmål). Innebörden av EU-förordningens reglering är att bl.a. dessa bestämmelser blir tillämpliga när det utländska beslutet om frysning ska verkställas här. Även svenska regler om förvaltning av fryst egendom ska tillämpas, t.ex. 16 kap 14 § utsökningsbalken (artikel 28.1). EU-förordningen innehåller dock vissa särskilda regler om förfarandet i den verkställande staten, vilka måste beaktas. Dessa handlar t.ex. om tidsfrister för verkställigheten (artikel 9.3), verkställighetens varaktighet (artikel 12) och beslut om uppskov med verkställigheten (artikel 10).

I de följande avsnitten redovisas överväganden kring behovet av kompletterande bestämmelser till EU-förordningen i de fall Sverige är verkställande stat i fråga om ett beslut om frysning.

8.2 Intyget om frysning

Förslag: Ett intyg om frysning som sänds över till Sverige i enlighet med artikel 4.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om frysning som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Skälen för förslagen: Enligt artikel 4.1 i EU-förordningen ska beslutet om frysning översändas till den verkställande myndigheten genom ett intyg. Intyget finns intaget som Bilaga I till förordningen. Av förordningen följer inget allmänt krav på att den utfärdande myndigheten också ska sända över själva beslutet om frysning. En medlemsstat kan dock i en förklaring till kommissionen ange att intyg som översänds till den staten ska åtföljas av beslutet om frysning (artikel 4.2). Om intyget fylls i korrekt kommer i regel de uppgifter som anges i intyget att vara tillräckliga för åklagarens prövning och fortsatta handläggning. Det kan i detta sammanhang också framhållas att den prövning som åklagaren, och i förekommande fall domstolen, ska göra inte omfattar någon bedömning av om beslutet om frysning som sådant är materiellt riktigt eller inte (se artiklarna 7.1, 8.1 och 33.2). Det kan dock uppstå situationer när åklagaren, eller någon annan myndighet som involveras under verkställigheten, har behov av att ta del av innehållet i själva beslutet. Förfarandet underlättas i ett sådant fall om beslutet finns direkt tillgängligt. Möjligheten att ställa upp ett krav på att beslutet om frysning ska översändas tillsammans med intyget bör därför utnyttjas. Detta krav bör framgå av den nya lagen.

Av EU-förordningen framgår att intyget ska översättas till ett officiellt språk i den verkställande staten eller till något annat språk som den verkställande staten i en förklaring till kommissionen angett att den godtar (se artikel 6). Det får däremot inte uppställas krav på att den utfärdande myndigheten även ska översätta beslutet om frysning (artikel 4.2). I skäl 28 i förordningen anges att medlemsstaterna bör uppmuntras att ange att de godtar ett eller flera andra språk, utöver statens officiella språk. Frågan är således om Sverige bör godta att intyget är skrivet på eller översatt till något annat språk utöver svenska. En regel motsvarande den som finns i artikel 6 finns i ett flertal andra EU-rättsakter som rör straffrättsligt samarbete.

Sverige har i samband med genomförandet av flera av dessa ansett att svenska, norska, danska och engelska bör godtas (t.ex. avseende rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande). Huvudargumentet för att godta även engelska har varit att det kan antas vara svårt för många stater att ordna med översättningar till svenska, samtidigt som kunskaperna i engelska och tillgången till översättare till engelska är god inom hela EU (se t.ex. prop. 2003/04:7 s. 107 f., 2004/05:115 s. 39 och 2010/11:43 s. 65). Nu aktuellt intyg har stora likheter med det intyg som används vid tillämpning av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut. Det saknas därför anledning att, i fråga om engelska ska godtas, göra en annan bedömning än den som gjordes vid genomförandet av det rambeslutet. Eftersom varken Norge eller Danmark deltar i det aktuella samarbetet bör däremot varken norska eller danska godtas (samma bedömning gjordes vid genomförandet av direktivet om en europeisk utredningsorder, prop. 2016/17:218 s. 165 f.) Intyg avseende beslut om frysning som sänds över enligt EU-förordningen bör alltså vara skrivna på eller översatta till svenska eller engelska. Detta bör framgå av den nya lagen.

8.3 Åklagarens prövning och beslut

Förslag: I ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 7.1 i EU-förordningen ska det anges om beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål. I förekommande fall ska det även anges om beslut om uppskov med verkställigheten enligt artikel 10 har meddelats. Genom ett tillägg i förordningen om misstankeregister ska åklagaren ges tillgång till relevanta uppgifter i misstankeregistret.

Åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska innehålla skälen för beslutet. Detsamma ska gälla för åklagarens beslut i fråga om att återställa fryst egendom till brottsoffer och om att avbryta, skjuta upp eller ställa in verkställigheten.

Vissa förordningsbestämmelser ska införas om samråd och underrättelser mellan svenska myndigheter vid verkställigheten av beslutet om frysning.

Skälen för förslagen

Beslut om erkännande och verkställighet

Av artikel 7.1 i EU-förordningen följer att åklagaren är skyldig att erkänna ett beslut om frysning som har översänts i enlighet med artikel 4 såvida det inte finns någon tillämplig vägransgrund. Artikel 8.1 innehåller en uppräknning av de vägransgrunder som får åberopas. EU-förordningens vägransgrunder ska tillämpas direkt och bör inte kompletteras med någon annan reglering. Det kan dock konstateras att de till stor del överensstämmer med vägransgrunder som finns i andra EU-rättsakter på området (t.ex. rambesluten om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande och direktivet om en europeisk utredningsorder). Viss vägledning för hur vägransgrunderna ska tillämpas torde därför kunna hämtas i de bedömningar som regeringen gjorde vid genomförandet av de rättsakterna (se t.ex. prop. 2004/05:115 s. 46 f och prop. 2016/17:218 s. 136 f.). Även skäl 31–35 i EU-förordningen kan ge sådan vägledning.

Det beslut som åklagaren ska meddela, i de fall ingen vägransgrund åberopas, benämns i EU-förordningen som ett beslut om erkännande och verkställighet (se t.ex. artikel 9.1 och 9.4). Ett sådant beslut ersätter inte det utländska beslutet om frysning utan innebär att åklagaren, i förordningens mening, erkänner beslutet om frysning och ger klartecken till att det får verkställas i Sverige.

Som nämns i avsnitt 8.1 ska beslutet om frysning verkställas på samma sätt som ett inhemskt beslut om frysning som meddelats av en myndighet i den verkställande staten (artikel 7.1). Regelverket för verkställighet av ett svenskt beslut som fattats i syfte att säkra ett kommande förverkande skiljer sig åt beroende på om beslutet syftar till att säkra ett sak- eller värdeförverkande. Kvarstad i brottmål är den åtgärd som i svensk rätt används i syfte att säkra ett visst värde inför ett kommande förverkande (26 kap. rättegångsbalken). Om syftet är att säkra förverkande av ett visst föremål är det i stället bestämmelserna om beslag som blir tillämpliga (främst 27 kap. rättegångsbalken). Är det fråga om att säkra egendom i form av pengar, fordran eller annan rättighet som kan antas vara föremål för penningtvätt eller avsedd för finansiering av vissa former av särskilt allvarlig brottslighet kan det i stället bli aktuellt att tillämpa reglerna om penningbeslag (se lagen om straff för finansiering av särskilt all-

varlig brottslighet i vissa fall och lagen om straff för penningtvättsbrott).

I svensk rätt finns det inte någon åtgärd som benämns beslut om frysning. För att klargöra vilka svenska bestämmelser det är som ska tillämpas vid verkställigheten enligt artikel 7.1, bör åklagaren därför i beslutet om erkännande och verkställighet ange om det utländska beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål. Bedömningen av vilket regelverk som ska tillämpas bör göras utifrån det utländska beslutets syfte och innebörd. Detta krav på innehållet i åklagarens beslut bör framgå av lagen. Genom att det i beslutet slås fast enligt vilka bestämmelser det utländska beslutet ska verkställas, blir det utländska beslutet om frysning i verkställighetshänseende att jämställa med ett svenskt beslut om kvarstad, beslag eller penningbeslag. Motsvarande ordning gäller enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut (3 kap. 6 §) och lagen om en europeisk utredningsorder (3 kap. 19 § andra stycket).

Enligt artikel 10 i EU-förordningen kan verkställigheten av ett beslut om frysning skjutas upp i vissa fall. Om åklagaren beslutar om sådant uppskov i samband med beslutet om erkännande och verkställighet, bör det framgå av sistnämnda beslut. Även detta krav bör framgå av den nya lagen.

Vissa förfarandefrågor

I EU-förordningen finns vissa regler om tidsfrister för att fatta beslut i fråga om erkännande och verkställighet (artikel 9.1) och om krav på att den verkställande myndigheten i vissa situationer ska informera och samråda med den utfärdande myndigheten (se t.ex. artiklarna 8, 10 och 25). Förutom dessa bestämmelser innehåller EU-förordningen i princip inte några regler om den verkställande myndighetens handläggning av frågan huruvida ett beslut om frysning ska erkännas och verkställas eller inte. Det får i stället vara upp till varje medlemsstat att avgöra (se artikel 23.1).

För åklagarens handläggning av brottmålsärenden finns ett omfattande regelverk (främst rättegångsbalken och förundersökningskungörelsen). Vid annan handläggning hos åklagaren gäller förvaltningslagen (2017:900). Merparten av bestämmelserna i förvaltnings-

lagen gäller dock inte för åklagarmyndigheternas brottsbekämpande verksamhet (3 §). Den verksamhet som regleras i EU-förordningen får anses vara brottsbekämpande. Om det bedöms finnas behov av särskilda förfaranderegler bör dessa således införas i den nya lagen, antingen direkt eller genom hänvisningar till förvaltningslagens bestämmelser.

Vid bedömningen av behovet av särskilda förfaranderegler bör genomföranden av andra rättsakter beaktas. Även i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och i rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till frihetsberövande (rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder) överläts i stor utsträckning åt den verkställande staten att reglera förfarandet i samband med att frågan om erkännande och verkställighet prövas. Vid genomförandet av dessa rambeslut infördes vissa förfaranderegler, exempelvis om motiveringsskyldighet avseende vissa beslut och om delgivning av beslut. Vid genomförandet av rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder framhöll regeringen att behovet av förfaranderegler för åklagarens handläggning var begränsat (prop. 2014/15:116 s. 70). Ett skäl till det angavs vara att åklagaren inte ska göra någon materiell prövning av de omständigheter eller överväganden som ligger bakom det utländska beslutet och att prövningen således är av formellt slag och endast innefattar en kontroll av att det föreligger förutsättningar för erkännande och verkställighet. Samma skäl gör sig gällande nu. Utgångspunkten bör därmed vara densamma som vid genomförandet av de nämnda rambesluten, dvs. att behovet av förfaranderegler för åklagarens handläggning är begränsat.

Det finns dock skäl att överväga behovet av att komplettera EU-förordningen med vissa förfaranderegler. Tidsfrister för åklagarens beslut och åklagarens samråds- och underrättelseskyldighet gentemot den utfärdande myndigheten regleras i förordningen och behöver inte regleras ytterligare. I EU-förordningen finns bestämmelser om ett antal olika beslut som åklagaren ska fatta under handläggningen av ett ärende om erkännande och verkställighet av ett överläst beslut om frysning. Utöver beslutet om erkännande och verkställighet enligt artikel 7.1 kan det bli aktuellt för åklagaren att fatta beslut om att t.ex. återställa egendom till ett brottsoffer enligt arti-

kel 29.2 eller att avbryta, skjuta upp eller ställa in verkställigheten. I avsnitt 8.7 föreslås att rättegångsbalkens regler om domstols handläggning i brottmål ska gälla när domstol fattar beslut i ärenden enligt EU-förordningen. Av 30 kap. 11 § rättegångsbalken följer därmed att domstolens beslut ska motiveras. Någon motsvarande regel för en åklagares beslut finns inte. Bland annat mot bakgrund av att beslut som fattas enligt förordningen kan få stor betydelse för enskilda är det rimligt att åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska motiveras. Detsamma bör gälla för beslut i fråga om återställande av egendom till ett brottsoffer och om att avbryta eller ställa in verkställigheten. Av artikel 10.2 i EU-förordningen följer att åklagaren är skyldig att skriftligen rapportera till den utfärdande myndigheten om ett meddelat beslut om uppskov med verkställigheten. Vid en sådan rapportering ska även grunderna för uppskovet anges. Det är mot den bakgrunden lämpligt att även ställa upp ett krav på att åklagarens beslut i fråga om uppskov motiveras.

När ett beslut om frysning översänds till Sverige ska åklagaren ta ställning till om det finns grund för att vägra verkställighet enligt artikel 8 i EU-förordningen. En av grunderna för att vägra erkännande och verkställighet är om den person som beslutet om frysning riktar sig mot tidigare har blivit dömd för samma gärning som den som beslutet grundar sig på. För att åklagaren ska kunna ta ställning till den frågan behöver åklagaren, vid handläggningen av de aktuella ärendena, ha tillgång till uppgifter i belastningsregistret. Det finns också ett behov för åklagaren att vid handläggningen ha tillgång till uppgifter i misstankeregistret. Detta kan särskilt vara av vikt när åklagaren ska ta ställning till om verkställigheten av beslutet om frysning bör skjutas upp med stöd av artikel 10. Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut infördes en lagbestämmelse om att åklagaren vid utredning och prövning av ärendena i fråga skulle ha tillgång till de aktuella registren (3 kap. 13 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut). Därefter har regeringen vid genomförandet av andra EU-rättsakter på området bedömt att den verkställande myndighetens tillgång till belastningsregistret och misstankeregistret inte behöver regleras i lag (se t.ex. prop. 2014/15:116 s. 71 och 2016/17:218 s. 173). Åklagarens behov av tillgång till uppgifter i belastningsregistret i de aktuella ärendena bedöms kunna tillgodoses genom 6 § första stycket 4 lagen (1998:620) om belastningsregister och 10 § första stycket 3 förord-

ningen (1999:1134) om belastningsregister i fråga om uppgifter i belastningsregistret. När det gäller misstankeregistret kan åklagaren behöva uppgifter även om andra personer än den som ärendet om frysning gäller. För att åklagaren ska få tillgång till sådana uppgifter är nuvarande reglering inte tillräcklig. Ett tillägg bör därför göras i 3 § förordningen (1999:1135) om misstankeregister på motsvarande sätt som skedde vid genomförandet av direktivet om en europeisk utredningsorder.

Slutligen finns också behov av att införa vissa regler om samråd och underrättelseskyldighet mellan svenska myndigheter. Det bör regleras i förordning, på liknande sätt som i förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.

8.4 Förfarandet vid verkställigheten

8.4.1 Allmänna utgångspunkter

När ett utländskt beslut om frysning har erkänts ska det enligt artikel 7.1 i EU-förordningen verkställas på samma sätt som ett svenskt beslut om frysning, såvida det inte finns grund för uppskov enligt artikel 10. Av artikel 23.1 framgår vidare att verkställigheten ska regleras av rätten i den verkställande staten och att dess myndigheter har ensam behörighet att besluta om förfarandena för verkställighet och om alla åtgärder i samband därmed.

I avsnitt 8.3 föreslås att åklagaren i beslutet om erkännande och verkställighet ska ange om beslutet om frysning ska verkställas med tillämpning av bestämmelserna om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål. Det innebär att ett utländskt beslut om frysning, vilket kommit att jämföras med ett beslut om beslag eller penningbeslag, ska verkställas med tillämpning av bestämmelserna om verkställighet av beslag i 27 kap. rättegångsbalken och, i förekommande fall, 13 § tredje stycket lagen om straff för penningtvåtsbrott eller 9 § andra stycket lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall. Av dessa följer bland annat att egendomen ska tas i förvar (27 kap. 10 §), att den från vilken beslaget har gjorts ska underrättas om det (27 kap. 11 §) och att det ska föras protokoll över beslaget (27 kap. 13 §). Om beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål, kommer frysningsbeslutet på

verkställighetsstadiet att jämföras med ett beslut om kvarstad som har beslutats av en svensk domstol. Det innebär att utredningsbalken blir tillämplig i samma utsträckning som om det hade varit ett svenskt beslut om kvarstad som skulle verkställas och att det är Kronofogdemyndigheten som verkställer beslutet (se 26 kap. 8 § rättegångsbalken).

I stor utsträckning finns det alltså regler i svensk rätt som är direkt tillämpliga när ett utländskt beslut om frysning ska verkställas här enligt EU-förordningen. I vissa avseenden finns det dock behov av kompletterande bestämmelser. Nedan redogörs närmare för det behovet och för de nya bestämmelser som föreslås.

8.4.2 Särskilda regler om när beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag

Förslag: När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag får husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Om beslutet om frysning avser en försändelse som väntas komma in till ett befordringsföretag, får åklagaren begära att rätten beslutar om att försändelsen, när den kommer in, ska hållas kvar i avvaktan på att verkställighet sker. I brådskande fall ska ett sådant beslut kunna fattas av en åklagare. Vid denna typ av beslut ska i huvudsak samma förfarande tillämpas som när motsvarande beslut meddelas med stöd av rättegångsbalken. Behörig domstol ska vara den tingsrätt inom vars domkrets åtgärden ska vidtas.

Husrannsakan, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och kvarhållande av en försändelse ska få användas även om den gärning som beslutet om frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

Skälen för förslagen

Användande av tvångsåtgärder

Som anges i avsnitt 6.1 får beslag beslutas i en svensk förundersökning endast avseende egendom som finns tillgänglig, med undantag

för beslut om beslag enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut. För att söka efter föremål som kan tas i beslag får vissa tvångsmedel användas. De tvångsåtgärder som främst kan bli aktuella att använda är husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning. Först när man hittat föremålet fattas beslut om beslag.

I ett ärende om erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning finns det redan ett beslut motsvarande beslag när verkställighet ska ske. För att åklagaren ska kunna verkställa det utländska beslutet om frysning krävs i regel att föremålet eftersöks. För sådant eftersökande kan det många gånger komma att krävas att åklagaren har tillgång till olika tvångsmedel. Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut konstaterade regeringen att principen om ömsesidigt erkännande, som ligger till grund för erkännandet av ett frysningsbeslut, kan omintetgöras om den verkställande myndigheten inte har en faktisk möjlighet att verkställa beslutet eller om kraven för att vidta andra tvångsåtgärder är så högt ställda att de i praktiken omöjliggör verkställighet (prop. 2004/05:115 s. 67 f.). Mot denna bakgrund infördes en möjlighet att göra husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning enligt reglerna i 28 kap rättegångsbalken i de fall som ett beslut om frysning ska verkställas med tillämpning av reglerna om beslag (3 kap. 10 § första stycket lagen om verkställighet av frysningsbeslut).

Det saknas skäl att i detta avseende göra någon annan bedömning än den som gjordes när det rambeslutet genomfördes. Det bör således införas kompletterande bestämmelser om att husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning får göras när ett utländskt beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag. I likhet med vad som gäller enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut bör dessa tvångsåtgärder kunna användas under de förutsättningar och på sådant sätt som anges i 28 kap. rättegångsbalken. Det innebär bland annat att en sådan åtgärd endast får användas om det är proportionerligt i det enskilda fallet och om det förekommer anledning att anta att ett brott på vilket fängelse kan följa har begåtts. Se vidare nedan angående frågan om krav på dubbel straffbarhet.

Enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken får domstol, på begäran av åklagare eller förundersökningsledare, besluta att en försändelse som får tas i beslag och som väntas komma in till ett befodringsföretag ska hållas kvar till dess att frågan om beslag har avgjorts. I ärenden

om erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning är den fråga som motsvarar beslaget redan avgjord genom det utländska beslutet om frysning. Det skulle dock kunna uppkomma behov av att en försändelse som omfattas av ett beslut om frysning och som förväntas komma in till ett befodringsföretag hålls kvar. En sådan åtgärd skulle inte ske i avvaktan på en prövning av frågan om beslag eftersom någon sådan prövning inte ska ske i ärendet, men i avvaktan på att beslutet om frysning verkställs genom att föremålet kan tas om hand. Kompletterande regler om att denna typ av åtgärd ska kunna vidtas bör därför införas i den nya lagen. Bestämmelserna i 27 kap. 9 § rättegångsbalken bör i allt väsentligt tillämpas för ett sådant kvarhållande. Motsvarande reglering finns i lagen om verkställighet av frysningsbeslut (3 kap. 10 § andra stycket). Behörig domstol att pröva åklagarens begäran bör vara den tingsrätt inom vars domkrets åtgärden ska äga rum. Liksom i rättegångsbalken bör det även möjliggöras för att ett sådant beslut om kvarhållande i brådskande fall ska kunna fattas av åklagaren (jfr 27 kap. 9 a §). Åklagaren ska då utan dröjsmål skriftligen anmäla beslutet till rätten. Rätten ska därefter skyndsamt pröva ärendet. Om ett förordnande om att hålla kvar en försändelse har upphört att gälla innan rätten har prövat ärendet, ska åklagaren anmäla åtgärden till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Åtgärderna ska kunna vidtas trots att det inte föreligger dubbel straffbarhet

I syfte att kunna verkställa det utländska beslutet om frysning kommer åklagaren alltså att kunna använda sig av ett antal olika tvångsåtgärder. Åtgärderna ska får användas under de förutsättningar som anges för respektive åtgärd i rättegångsbalken.

Vid tillämpning av lagen om verkställighet av frysningsbeslut får tvångsåtgärderna kroppsbesiktning och kroppsvisitation endast användas under förutsättning att den gärning som beslutet om frysning avser också utgör ett brott enligt svensk rätt. För att kunna göra husrannsakan och besluta om kvarhållande av en försändelse uppställs däremot inte något sådant krav, under förutsättning att det för gärningen kan dömas till fängelse i den utfärdande staten (3 kap. 10 § tredje stycket).

I fråga om husrannsakan och kvarhållande av försändelse som föreslås kunna ske vid verkställighet av beslut om frysning enligt EU-förordningen saknas det anledning att nu göra en annan bedömning avseende dubbel straffbarhet. Något krav på dubbel straffbarhet bör således inte ställas upp för att sådana åtgärder ska kunna vidtas. Däremot bör det, liksom enligt ovan nämnda lag, uppställas krav på att det för gärningen i fråga ska kunna dömas till fängelse i den andra medlemsstaten. Vad gäller kroppsvisitation och kroppsbesiktning finns det dock anledning att överväga en annan ordning än den som valdes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut.

Till skillnad från vad som gäller enligt den lag som genomför rambeslutet föreslås i den här promemorian att åklagaren vid tillämpningen av EU-förordningen ska ha en möjlighet att vägra erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i de fall det inte föreligger dubbel straffbarhet (se avsnitt 5.5). De situationer då det skulle kunna bli aktuellt att vidta de aktuella tvångsåtgärderna trots att det inte föreligger dubbel straffbarhet kan därför tänkas bli färre vid en tillämpning av EU-förordningen. Om åklagaren i ett enskilt fall anser att förutsättningarna för att erkänna och verkställa ett beslut om frysning är uppfyllda trots avsaknad av dubbel straffbarhet, bör åklagaren så långt som möjligt ges tillgång till effektiva tvångsåtgärder för att faktiskt kunna verkställa beslutet. För att uppnå syftet med EU-förordningen bör tillgången till de tvångsåtgärder som krävs för att verkställa det erkända beslutet i så stor utsträckning som möjligt korrespondera med utrymmet att erkänna beslutet om frysning. I detta sammanhang kan också framhållas att regeringen vid genomförandet av direktivet om en europeisk utredningsorder, som också grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande, gjorde bedömningen att det inte skulle uppställas något absolut krav på dubbel straffbarhet för att verkställa en annan medlemsstats beslut om kroppsvisitation och kroppsbesiktning (3 kap. 7 § lagen om en europeisk utredningsorder).

Mot denna bakgrund bör det inte krävas att den gärning som beslutet om frysning avser ska motsvara ett brott enligt svensk lag för att kunna göra kroppsbesiktning eller kroppsvisitation vid verkställigheten av beslutet. Av lagen bör således framgå att de aktuella tvångsåtgärderna får vidtas även om den gärning som beslutet om

frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen i fråga kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

8.4.3 Särskilda regler om när beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål

Förslag: När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål, får åklagaren ta egendom i förvar till dess beslutet om frysning har verkställts, under förutsättning att det är förenligt med proportionalitetsprincipen. Husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning ska då få göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Dessa åtgärder ska få vidtas även om den gärning som beslutet om frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det kan dömas till fängelse för gärningen i den andra medlemsstaten.

Har egendom tagits i förvar ska förfarandereglerna i 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken tillämpas. I förordning ska bestämmelser tas in om underrättelseskyldighet mellan åklagaren och Kronofogdemyndigheten i vissa fall.

Bestämmelserna om förvar i lagen om verkställighet av frysningensbeslut ska ändras så att de stämmer överens med vad som gäller i fråga om förvar enligt 26 och 28 kap. rättegångsbalken.

Skälen för förslagen

Användande av tvångsåtgärder

Som anges i avsnitt 8.4.1 verkställs ett svenskt beslut om kvarstad i brottmål av Kronofogdemyndigheten med tillämpning av bestämmelser i utsökningsbalken. Detsamma kommer att gälla vid verkställighet av ett beslut om frysning som ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål. I 26 kap. 3 § rättegångsbalken finns bestämmelser om åklagarens möjlighet att ta egendom i förvar i avvaktan på domstolens beslut om kvarstad. Syftet med förvarsbestämmelserna är att den misstänkte inte ska hinna göra sig av med egendom innan domstolen hunnit fatta beslut i kvarstadsfrågan.

I ett ärende om erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning enligt EU-förordningen kommer det beslut som motsvarar kvarstad redan att vara fattat när åklagaren i Sverige inleder sin handläggning. Rättegångsbalkens bestämmelser om förvar i avvaktan på ett beslut om kvarstad blir därför inte direkt tillämpliga vid verkställigheten av det utländska beslutet. Det kan dock tänkas uppstå behov av att ta egendom i förvar i avvaktan på att beslutet om frysning verkställs av Kronofogdemyndigheten. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut (prop. 2004/05:115 s. 71). I lagen om verkställighet av frysningsbeslut infördes därför en möjlighet för åklagaren att besluta om förvar i de aktuella situationerna (3 kap. 11 §).

En motsvarande möjlighet bör införas i den nya lagen. Bestämmelserna bör utformas med utgångspunkt i rättegångsbalkens regler om förvar. Det bör således uppställas ett krav på proportionalitet (26 kap. 3 § tredje stycket). Vidare bör reglerna i 26 kap. 3 a och 3 b §§ om bl.a. den verkan som följer av ett beslut om förvar och förfarandet vid förvar göras tillämpliga. Åklagaren, eller den myndighet som bistår denne, bör också i likhet med vad som gäller enligt 28 kap. rättegångsbalken kunna göra husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning i syfte att söka efter ett föremål som kan tas i förvar. För att vidta sådana åtgärder och för att ta egendom i förvar bör, i fråga om dubbel straffbarhet, samma ordning gälla som när ett beslut om frysning verkställs som ett beslut om beslag eller penningbeslag. Åtgärderna bör alltså kunna vidtas trots att den gärning som beslutet om frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för den aktuella gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

När egendom har tagits i förvar bör åklagaren skyndsamt underätta Kronofogdemyndigheten. Om sådan skyldighet kan det regleras i förordning. I förordning bör det också tas in en bestämmelse om att Kronofogdemyndigheten ska underrätta åklagaren när myndighetens beslut i fråga om verkställighetsåtgärder har överklagats enligt utskönningsbalkens bestämmelser.

Ändringar i lagen om verkställighet av frysningsbeslut

Sedan rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut genomfördes har ett flertal ändringar gjorts i rättegångsbalkens regler om förvar (se prop. 2007/08:68). Dessa ändringar har dock inte föranlett några ändringar i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Även om den lagen kommer att ha ett ytterst begränsat tillämpningsområde efter att EU-förordningen börjar tillämpas, bör dess regler om förvar ändras så att de överensstämmer med förvarsbestämmelserna i 26 och 28 kap. rättegångsbalken och i den nya lag som kompletterar EU-förordningen. Det bör således av lagen framgå att inte bara lös egendom kan tas i förvar, att krav på proportionalitet gäller och att husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning kan göras enligt 28 kap. rättegångsbalken för att söka efter egendom som kan tas i förvar.

I fråga om dubbel straffbarhet bör samma ordning gälla som när husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning vidtas i samband med att ett frysningsbeslut verkställs som ett beslut om beslag enligt den aktuella lagen. Det innebär att krav på dubbel straffbarhet uppställs bara avseende åtgärderna kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

8.4.4 Underrättelse till den som drabbats av åtgärden

I artikel 32 i EU-förordningen anges att den verkställande myndigheten, så snart ett beslut om frysning har verkställts ska underrätta kända berörda personer om verkställigheten. Underrättelse ska ske i enlighet med förfaranden i den verkställande statens rätt (artikel 32.1). Regler om underrättelse till berörda personer om beslut om beslag och om verkställighet av beslut om kvarstad finns i 27 kap. 11 § rättegångsbalken och i utredningsförordningen, se 15 kap 3 § och t.ex. 6 kap. 9 § första stycket första och andra meningarna och andra stycket. Dessa bestämmelser kommer att vara tillämpliga när ett utländskt beslut om frysning verkställs i Sverige som ett beslut om kvarstad (se artikel 7.1). Underrättelseskyldigheten fullgörs i regel av Polismyndigheten respektive Kronofogdemyndigheten.

Den omständigheten att det i svenska förfaranden inte är den verkställande myndigheten, i den mening som avses i artikel 2.9 i EU-förordningen, som fullgör underrättelseskyldigheten bedöms

inte medföra behov av att införa kompletterande regler till artikel 32. Att underrättelseskyldigheten, i enlighet med nationell rätt, kan fullgöras av den myndighet som de facto verkställer beslutet om frysning får anses vara förenligt med förordningens syfte och samtidigt utgöra den mest rimliga tolkningen av bestämmelserna i fråga. Vid underrättelsen bör dock reglerna i artikel 32.2 om vad en sådan ska innehålla beaktas.

8.4.5 Biträde av andra myndigheter

Förslag: Åklagaren ska kunna anlita biträde av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen när ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag eller penningbeslag och vid förvarstagande av egendom.

De myndigheter som verkställer ett beslut om frysning ska underrätta åklagaren när beslutet har verkställts eller när ett beslut inte kan verkställas. Åklagaren ska vid behov samråda med andra svenska myndigheter i frågor som rör erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning.

Skälen för förslagen: Under en svensk förundersökning är det huvudsakligen Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen som biträder åklagaren vid verkställigheten av ett beslut om tvångsmedel (23 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken). Även tjänstemän vid Tullverket eller Kustbevakningen är i vissa fall behöriga att använda tvångsmedel (se t.ex. lagen [2000:1225] om straff för smuggling och lagen [2000:1219] om internationellt tullsamarbete).

Enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut ska Polismyndigheten, Tullverket eller Kustbevakningen biträda åklagaren när ett frysningsbeslut ska verkställas som ett beslut om beslag och när egendom ska tas i förvar (3 kap. 12 §). Åklagaren bör ha motsvarande möjlighet att anlita biträde av dessa myndigheter vid verkställighet enligt EU-förordningen. I den mån verkställighet sker med direkt tillämpning av t.ex. rättegångsbalken kommer åklagaren att ha den möjligheten. Verkställigheten kommer dock enligt förslagen i denna promemoria att i viss utsträckning ske enligt särskilda bestämmelser i den lag som kompletterar EU-förordningen, exempelvis när egendom ska tas i förvar eller en husrannsakan behöver göras. För att

åklagaren vid tillämpningen av sådana bestämmelser ska kunna anlita biträde av Polismyndigheten m.fl. bör det i den nya lagen, på motsvarande sätt som vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut, införas regler angående åklagarens möjlighet i detta avseende.

Sedan 2015 är Säkerhetspolisen en egen myndighet. Eftersom det inte kan uteslutas att åklagaren kan behöva anlita biträde även av Säkerhetspolisen, bör även den möjligheten framgå av lagen.

I förordningen till den nya lagen bör det tas in regler om att de myndigheter som verkställer ett beslut om frysning ska underrätta åklagaren när beslutet har verkställts eller när ett beslut inte kan verkställas och om att åklagaren vid behov ska samråda med andra svenska myndigheter i frågor som rör erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning.

8.5 När verkställigheten avbryts eller ställs in

Förslag: Om verkställigheten av beslutet om frysning avbryts eller ställs in med stöd av artikel 8.4, 12.2, 13.3 eller 27.3 i EU-förordningen, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Samma förfarande ska då tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

Detsamma ska gälla när verkställigheten avbryts med stöd av artikel 12.1 därför att beslutet om frysning inte längre är verkställbart eller erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande vägras.

I förordning ska det tas in bestämmelser om skyldighet att underrätta om beslut som innebär att verkställigheten avbryts.

Skälen för förslagen: Enligt ett antal artiklar i EU-förordningen kan den verkställande myndigheten i vissa specifika fall ställa in eller avbryta verkställigheten av ett beslut om frysning.

Enligt artikel 8.4 i EU-förordningen får verkställigheten av ett beslut om frysning avbrytas om det sedan verkställigheten påbörjats framkommer att någon av grunderna för att vägra erkännande eller verkställighet är tillämpliga. Det får förutsättas att en prövning av om verkställigheten ska avbrytas på denna grund kan ske antingen

på begäran av den som drabbats av verkställigheten eller ex officio av åklagaren när det under pågående verkställighet framkommer nya uppgifter.

Åklagaren kan också med stöd av artikel 27.3 i EU-förordningen ställa in verkställigheten på grund av att den utfärdande myndigheten har återkallat beslutet om frysning. Vidare kan verkställigheten avbrytas med stöd av artikel 12. Det kan bli aktuellt dels när ett beslut om frysning inte längre är verkställbart eller erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande avseende egendomen i fråga vägras (artikel 12.1), dels när skyldigheten att verkställa beslutet om frysning upphör eftersom den utfärdande myndigheten inte besvarat en begäran om att begränsa tiden för verkställighet (artikel 12.2). Slutligen kan verkställighet ställas in enligt artikel 13 om det visar sig vara omöjligt att, helt eller delvis, verkställa beslutet om frysning.

Vad som händer i den verkställande staten efter att verkställigheten har avbrutits eller ställts in regleras inte i EU-förordningen. Vissa kompletterande regler bör därför införas i den nya lagen i detta avseende. Om åklagaren beslutar att avbryta verkställigheten, bör beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Vidare bör de verkställighetsåtgärder som har vidtagits gå åter, eftersom grunden för att vidta åtgärderna har upphört.

Den aktuella situationen motsvarar den som uppstår när ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål har hävts i en svensk förundersökning eller rättegång. Regler om vilket förfarande som då ska tillämpas finns bland annat i 27 kap. 8 a och 8 b §§ rättegångsbalken och 3 kap. 22 § utskökningsbalken.

De kompletterande reglerna om förfarandet efter att verkställigheten har avbrutits eller ställts in skulle kunna utformas på liknande sätt som i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Där anges att verkställighetsåtgärder som har gjorts ska återgå om åklagaren upphäver en verkställbarhetsförklaring (3 kap. 14 § tredje stycket). Då skulle dock även krävas att hänvisningar görs till i vart fall bestämmelserna om utlämnande av föremål i 27 kap. 8 a och 8 b §§, vilka har införts efter sistnämnda lags tillkomst. Beslutet om frysning har verkställts enligt reglerna för beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål och det är då rimligt att, när verkställigheten avbryts eller ställs in, samma förfarande tillämpas som när sådana åtgärder har hävts i ett rent nationellt ärende. En bättre lösning bedöms därför

vara att i lagen ange att samma förfarande ska tillämpas som när motsvarande åtgärd hävts i en svensk förundersökning eller rättegång. På så sätt blir reglerna i bl.a. 27 kap. 8 a och 8 b §§ rättegångsbalken samt 3 kap. 22 § utökningsbalken tillämpliga.

I EU-förordningen anges att det är den verkställande myndigheten som fattar ovan nämnda beslut om att avbryta eller ställa in verkställigheten. Det innebär att den situationen kan uppstå att åklagaren beslutar att avbryta eller ställa in verkställigheten efter att en domstol har fastställt beslutet om erkännande och verkställighet. Frågan om det riskerar att stå i strid med instansordningens princip bör övervägas. Detta framför allt mot bakgrund av åklagarens möjlighet att avbryta verkställigheten på grund av att det visar sig att en vägransgrund är tillämplig (artikel 8.4). I de fall en domstol har fastställt beslutet om erkännande och verkställighet har frågan om huruvida någon av vägransgrunderna är tillämplig tidigare varit föremål för rättens prövning.

I lagen om verkställighet av frysningsbeslut anges att åklagaren inte får upphäva en s.k. verkställbarhetsförklaring efter att den har prövats av domstol. Den ordningen infördes efter förebild i 27 kap. 8 § fjärde stycket rättegångsbalken. Enligt lagen (2015:485) om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen får dock åklagaren upphäva en s.k. uppföljningsförklaring trots att den har fastställts av domstol. Detsamma gäller som utgångspunkt enligt lagen om en europeisk utredningsorder (även när utredningsordern avser beslag).

En skillnad i förhållande till lagen om verkställighet av frysningsbeslut och rättegångsbalken är att domstolen i nu aktuella ärenden kommer att skilja ärendet ifrån sig efter att den fastställt åklagarens beslut om erkännande och verkställighet, se vidare avsnitt 8.7. Ett beslut att avbryta verkställigheten enligt artikel 8.4 sker vidare på grund av att den verkställande myndigheten vid verkställandet får vetskap om att någon av vägransgrunderna är tillämplig. Det är således inte fråga om att åklagaren gör en annan bedömning av ärendet än den han eller hon gjorde vid det tidigare beslutet, utan om att det framkommit nya uppgifter som gör att åklagaren bedömer att en vägransgrund är tillämplig. Mot den bakgrunden kan det inte anses stå i strid med instansordningen att åklagaren avbryter verkställigheten på denna grund trots att beslutet om erkännande och verkställighet har fastställts av domstol. Några kompletterande regler i detta

avseende bör därför inte införas. En annan sak är att åklagarens beslut i fråga om att avbryta verkställigheten med stöd av artikel 8.4 bör kunna överprövas i domstol, se vidare avsnitt 8.7.

I förordning bör det tas in bestämmelser om underrättelser om beslut som innebär att verkställigheten avbryts.

8.6 Återställande av egendom till ett brottsoffer

Förslag: Om åklagaren beslutar att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen, ska en underrättelse om beslutet genast skickas till den hos vilken verkställighet av beslutet om frysning har skett.

Egendomen ska få återställas först tre veckor efter det att en sådan underrättelse har översänts. Om den hos vilken verkställigheten av beslutet skett medger det, får dock egendomen återställas omedelbart. Detsamma gäller om en domstol fastställer åklagarens beslut att återställa egendom.

Skälen för förslagen: Som anges i avsnitt 3.2.7 innehåller EU-förordningen vissa bestämmelser om återställande av fryst egendom till brottsoffer (artikel 29). Någon motsvarande reglering finns inte i rambeslutet om verkställighet av frysningens beslut. Av bestämmelserna i EU-förordningen följer att åklagaren är skyldig att säkerställa att fryst egendom återställs till ett brottsoffer i enlighet med beslut som fattats av den utfärdande myndigheten i den andra medlemsstaten. Skyldigheten gäller dock bara under vissa särskilda förutsättningar vilka anges i artikel 29.2.

Om ett beslut om återställande av egendom översänds till Sverige, behöver åklagaren således pröva om förutsättningarna i artikel 29.2 är uppfyllda. Finner åklagaren att så är fallet, ska egendomen så snart som möjligt återställas till brottsoffret i enlighet med svenska processrättsliga regler. EU-förordningens reglering i detta avseende bör därför kompletteras med de regler som ska tillämpas.

I 27 kap. 4 a § rättegångsbalken finns regler om att beslagtagna egendom kan utlämnas till en målsägande, eller någon som trätt i dennes ställe, om det är uppenbart att denne har bättre rätt till egendomen än den hos vilket beslaget gjorts. Om det beslutas att egendomen ska utlämnas till målsäganden ska den hos vilken beslag-

et gjorts underrättas om detta. Egendomen får därefter utlämnas först tre veckor efter att underrättelsen gjordes. Omedelbart utlämnande får dock ske om den hos vilken beslaget gjordes samtycker till det eller om domstol fastställer åklagarens beslut (27 kap. 8 § andra stycket). Situationen som regleras i artikel 29.2 liknar den som regleras i 27 kap. 4 a § rättegångsbalken. Förfarandet vid återställande enligt nämnda artikel bör därför så långt som möjligt överensstamma med det som tillämpas vid utlämnande av beslagtagna föremål enligt rättegångsbalken. Det bör således införas bestämmelser i den nya lagen om att en underrättelse om beslutet genast ska skickas till den som verkställigheten har skett hos. Vidare bör motsvarande förfarande som anges i 27 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken tillämpas i fråga om när återställande till brottsoffret ska ske. Även det bör framgå av den nya lagen. I avsnitt 8.7 föreslås att det införs en möjlighet för den som drabbats av beslutet om frysning att begära prövning i domstol av åklagarens beslut.

8.7 Prövning i domstol

Förslag: När ett beslut om frysning har verkställts, ska den som har drabbats av åtgärden kunna begära en domstolsprövning av åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet enligt artiklarna 7.1 och 8.4 i EU-förordningen. Den som drabbats av åtgärden ska också kunna begära prövning i domstol av åklagarens beslut enligt artikel 29.2 om att återställa fryst egendom till ett brottsoffer.

Rätten ska så snart som möjligt hålla en förhandling i ärendet, om det inte är uppenbart att en förhandling skulle sakna betydelse för prövningen. Om ärendet rör en prövning av åklagarens beslut att återställa egendom till ett brottsoffer, ska brottsoffret underrättas om förhandlingen.

Har åklagaren verkställt ett beslut om frysning med stöd av 27 kap. 2 § rättegångsbalken om beslag av ett skriftligt meddelande, ska åklagaren utan dröjsmål anmäla verkställigheten till rätten för prövning av beslutet om erkännande och verkställighet. I anmälan ska skälen för åtgärden anges. Rätten ska skyndsamt pröva ärendet.

Behörig domstol ska i samtliga fall vara den tingsrätt inom vars domkrets beslutet om frysning har verkställts. Vid handläggningen i domstol ska reglerna om domstols handläggning i brottmål tillämpas.

Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska samma förfarande tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

Åklagaren ska ansvara för att underrättelse enligt artikel 33.3 i EU-förordningen översänds till den utfärdande staten.

Skälen för förslagen

Rätten till domstolsprövning av åklagarens beslut

Av artikel 33 i EU-förordningen följer att medlemsstaterna har en skyldighet att se till att berörda personer har rätt till effektiva rättsmedel i den verkställande staten mot ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 7. Rätten till rättsmedel ska kunna åberopas vid domstol i den verkställande staten i enlighet med den verkställande statens rätt. Den prövning domstolen ska göra avser förutsättningarna för att erkänna och verkställa det utländska beslutet. Någon prövning av de materiella grunderna för beslutet om frysning får inte göras (artikel 33.2 i EU-förordningen). Att den enskilde även ska ha rätt till effektiva rättsmedel mot beslutet om frysning i den utfärdande staten följer av artikel 8 i 2014 års förverkanddirektiv (se artikel 33.4 i EU-förordningen).

Sverige har således en skyldighet att se till att berörda personer har tillgång till effektiva rättsmedel mot åklagarens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 7. Ett sådant beslut bör därför kunna underställas en prövning av domstol.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut infördes en skyldighet för åklagaren att sedan beslutet om frysning verkställts skyndsamt underställa verkställbarhetsförklaringen domstolsprövning (3 kap. 16 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut, se vidare prop. 2004/05:115 s. 73 f.). Motsvarande gäller enligt lagen om internationell rättslig hjälp (4 kap. 16 § andra stycket). En bakgrund till dessa regler om obligatorisk domstolsprövning är att den frysta egendomen enligt de aktuella lagarna kan komma att överlämnas till den andra staten och att en rättslig pröv-

ning, för att den inte ska bli meningslös, behöver ske innan överlämnandet. Vid genomförandet av direktivet om en europeisk utredningsorder valdes en annan ordning som innebär att när en europeisk utredningsorder för beslag har verkställts, får den som drabbats av åtgärden utan inskränkning i tiden begära domstolens prövning av åklagarens verkställbarhetsförklaring (3 kap. 32 § första stycket lagen om en europeisk utredningsorder, se vidare prop. 2016/17:218 s. 194 f.). En sådan ordning motsvarar den som gäller enligt rättegångsbalken när ett beslut om beslag (eller penningbeslag) har verkställts (27 kap. 6 §).

Frågan är då om åklagarens beslut om erkännande och verkställighet enligt EU-förordningen i likhet med vad som gäller enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut alltid ska underställas domstolen prövning eller om en sådan prövning endast ska ske på begäran av den som drabbats av åtgärden.

Till skillnad från vad som gäller enligt rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och lagen om internationell rättslig hjälp kommer den frysta egendomen vid tillämpning av EU-förordningen alltid att finnas kvar i Sverige under hela verkställigheten (utom vid återställande till brottsoffer enligt artikel 29, se förslag nedan angående möjligheten till domstolsprövning i sådana fall). EU-förordningen uppställer inte heller något krav på obligatorisk domstolsprövning. Dessutom kan en prövning i domstol många gånger vara onödig, med hänsyn till att den som drabbats av åtgärden själv inte ser behov av en sådan prövning. Sammantaget är det därför lämpligt att låta den ordning som gäller enligt 27 kap. 6 § rättegångsbalken och, i fråga om s.k. bevisbeslag, enligt lagen om en europeisk utredningsorder gälla också vid verkställighet av beslut om frysning i förverkandesyfte. Det innebär att när det utländska beslutet om frysning har verkställts har den som drabbats av åtgärden rätt att begära prövning i domstol av beslutet om erkännande och verkställighet.

Att EU-förordningen även omfattar beslut som syftar till att säkra ett värdet förverkande och att ett beslut om frysning således kan komma att verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål föranleder inte någon annan bedömning. Den omständigheten att ett beslut om kvarstad enligt svensk rätt beslutas av domstol bör således inte innebära att åklagarens beslut om erkännande och verkställighet enligt EU-förordningen alltid måste underställas en domstolsprövning. Det bör därför i den nya lagen föreskrivas en rätt för den drab-

bade att utan inskränkning i tiden kunna begära prövning i domstol av åklagarens beslut om erkännande och verkställighet.

Ett krav på obligatorisk domstolsprövning av åklagarens beslut om erkännande och verkställighet bör dock uppställas när beslutet om frysning har verkställts med stöd av 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken angående vissa skriftliga meddelanden. Åklagaren bör i ett sådant fall utan dröjsmål anmäla verkställigheten till rätten för prövning av beslutet om erkännande och verkställighet. I anmälan bör skälen för åtgärden anges. Rätten bör skyndsamt pröva ärendet. En liknande ordning gäller enligt fjärde stycket i nämnda paragraf och 3 kap. 32 § andra stycket lagen om en europeisk utredningsorder. Situationen torde dock sällan uppstå vid en tillämpning av EU-förordningen eftersom beslag av sådana skriftliga meddelanden i de flesta fall sker i syfte att säkra bevisning.

Sedan åklagare, och i förekommande fall domstol, funnit att förutsättningarna för att erkänna och verkställa det utländska beslutet om frysning är uppfyllda har svenska myndigheter begränsade möjligheter att påverka verkställighetens varaktighet. Som utgångspunkt ska verkställigheten av ett beslut om frysning bestå så länge den utfärdande staten anser att det krävs för att ett förverkande ska kunna ske (artikel 12 i EU-förordningen). Det innebär t.ex. att en domstol som fastställer åklagarens beslut om erkännande och verkställighet inte kan sätta ut en tidsfrist för hur länge verkställigheten ska bestå (jfr 27 kap. 7 § rättegångsbalken och 3 kap. 17 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut). Domstolens beslut kommer således att vara slutligt och innebära att domstolen skiljer ärendet ifrån sig.

Med hänsyn till att verkställigheten kan komma att löpa på utan en i Sverige bestämd tidsfrist, bör det finnas utrymme för den som drabbats av åtgärden och som gör gällande att förutsättningarna för erkännande och verkställighet inte längre föreligger att få en ny prövning i domstol. Under pågående verkställighet kommer det att finnas möjlighet för den enskilde att hos åklagaren begära att verkställigheten ska avbrytas med stöd av artikel 8.4 i EU-förordningen (se avsnitt 8.5). Om åklagaren beslutar att avslå en sådan begäran, bör den drabbade kunna begära prövning i domstol även av det beslutet på motsvarande sätt som föreslås angående åklagarens beslut om erkännande och verkställighet. Därigenom tillförsäkras den enskildes rätt till en ny domstolsprövning i de fall nya omständig-

heter framkommit sedan verkställigheten påbörjats. Även denna rätt till prövning i domstol bör framgå av den nya lagen.

Som redogörs för i avsnitt 3.2.7 är en av nyheterna i EU-förordningen att den verkställande myndigheten under vissa förutsättningar kan vara skyldig att återställa fryst egendom till ett brottsoffer (artikel 29). I fråga om ett sådant återställande ska de processrättsliga reglerna i den verkställande staten tillämpas (artikel 29.2). Åklagaren ska i ett sådant ärende göra en prövning av om förutsättningarna för att återställa egendom enligt artikel 29.2 i EU-förordningen är uppfyllda (se vidare avsnitt 8.6). Som anges i nämnda avsnitt bör de kompletterande reglerna till artikeln i fråga så långt som möjligt likna dem som gäller när åklagaren beslutar om att lämna ut ett beslagtaget föremål enligt 27 kap. 4 a § rättegångsbalken. Ett sådant beslut ska på begäran av den som drabbats av beslaget prövas i domstol (27 kap. 6 § andra stycket). Mot denna bakgrund och med hänsyn till att den drabbade bör ha en möjlighet att begära domstolsprövning av ett beslut som kan komma att innebära att den frysta egendomen överlämnas till en annan stat, bör den ordning som gäller enligt rättegångsbalken gälla även i nu aktuella fall. Av EU-förordningen följer visserligen inte någon skyldighet att föreskriva rätt till domstolsprövning av åklagarens beslut att återställa egendom enligt artikel 29.2. Nu föreslagna ordning bedöms dock vara förenlig med förordningen eftersom det är de processrättsliga reglerna i den verkställande staten som ska tillämpas.

I förordning bör tas in en bestämmelse om att åklagaren ansvarar för att enligt artikel 33.3 i EU-förordningen underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om varje rättsmedel som åberopats i Sverige mot beslutet om erkännande och verkställighet.

Närmare om förfarandet vid domstolens prövning

I den nya lagen bör det anges vilken processordning som domstolen ska tillämpa vid sin prövning av åklagarens beslut. Även om domstolens prövning inte rör de materiella grunderna för beslutet om frysning eller återställande av egendom till ett brottsoffer, finns det stora likheter mellan den prövning som domstolen ska göra i nu aktuella ärenden och den som sker i ett ärende om t.ex. beslag eller kvarstad. Det är därför lämpligt att låta rättegångsbalkens bestäm-

melser om domstols handläggning i brottmål bli tillämpliga vid domstolens prövning. Samma ordning gäller enligt 3 kap. 16 § andra stycket lagen om verkställighet av frysningsbeslut och 5 kap. 2 § första stycket lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk utredningsorder. Behörig domstol bör i likhet med vad som gäller enligt bl.a. lagen om verkställighet av frysningsbeslut vara den tingsrätt inom vars område beslutet om frysning har verkställts.

Så snart en begäran om domstolsprövning har kommit in till tingsrätten bör en förhandling i frågan hållas. Det bör dock finnas utrymme för domstolen att pröva frågan på handlingarna, om det är uppenbart att en förhandling skulle sakna betydelse. Exempel på när det skulle kunna bli aktuellt är när prövningen avser åklagarens beslut att inte avbryta verkställigheten enligt artikel 8.4 och åklagarens beslut om erkännande och verkställighet nyligen prövats av domstolen. Efter förebild av 3 kap. 16 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut bör 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken tillämpas vid förhandlingen.

Om domstolen vid sin prövning finner att det utifrån reglerna i EU-förordningen saknas förutsättningar att erkänna och verkställa det utländska beslutet om frysning och således undanröjer åklagarens beslut om erkännande och verkställighet, bör samma förfarande tillämpas som när motsvarande åtgärd hävs under en svensk förundersökning eller rättegång. Det innebär att verkställighetsåtgärder som har vidtagits ska återgå och att bl.a. reglerna i 27 kap. 8 a och 8 b §§ i rättegångsbalken (när frysningsbeslutet har verkställts som ett beslut om beslag) samt 3 kap. 22 § utsökningsbalken (när beslutet har verkställts som ett beslut om kvarstad i brottmål) ska tillämpas (se vidare avsnitt 8.5).

9 Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

9.1 Inledning

I avsnitt 5.6.2 föreslås Kronofogdemyndigheten vara verkställande myndighet när ett beslut om förverkande översänds till Sverige med stöd av EU-förordningen. Om en annan medlemsstat sänder över ett beslut om förverkande till Sverige för verkställighet här, ska Kronofogdemyndigheten erkänna beslutet och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det på samma sätt som om det varit ett svenskt beslut om förverkande (artikel 18.1 i EU-förordningen). Det gäller såvida inte någon av vägransgrunderna i artikel 19 är tillämplig eller skäl för uppskov föreligger enligt artikel 21. Verkställighet ska ske enligt svensk rätt och svenska myndigheter är ensamt behöriga att besluta om förfarandena för verkställighet av beslutet och om alla åtgärder i samband därmed (artikel 23.1).

I lagen om verkställighet av beslut om förverkande anges att ett erkänt beslut om förverkande ska verkställas enligt de bestämmelser som gäller för verkställighet i Sverige av beslut om förverkande, om annat inte följer av den lagen (3 kap. 1 §). Det bedöms inte finnas behov av att komplettera EU-förordningen med en motsvarande bestämmelse. Att besluten i fråga ska verkställas enligt svensk rätt och som ett motsvarande svenskt beslut om förverkande framgår direkt av EU-förordningen. EU-förordningen innehåller dock vissa särskilda regler om förfarandet i den verkställande staten, vilka måste beaktas. Det handlar exempelvis om uppskov med verkställigheten (artikel 21) och om förfogande över förverkad egendom (artikel 30).

I artikel 18.5 i EU-förordningen anges att den verkställande myndigheten på eget initiativ i enlighet med den verkställande statens

rätt får besluta om att frysa egendom som ska förverkas enligt det utländska beslutet. Några sådana möjligheter att använda straffprocessuella tvångsmedel har Kronofogdemyndigheten inte enligt svensk rätt. I samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, som innehåller en liknande bestämmelse, bedömde regeringen att sådana möjligheter inte heller skulle införas. Den bedömningen gjordes bl.a. mot bakgrund av att risken för att den dömda försöker undgå verkställighet inte ansågs vara större än när ett svenskt förverkandebeslut verkställs utan att åklagare säkrat egendom en genom beslag eller kvarstad (se prop. 2010/11:43 s. 109). Vidare konstaterade regeringen att den utfärdande statens myndigheter har möjlighet att utverka beslut om användande av straffprocessuella tvångsmedel för att säkra egendomen i fråga. Dessa skäl gör sig gällande även nu. Några möjligheter för Kronofogdemyndigheten att frysa egendom som ska förverkas enligt det utländska beslutet bör därför inte införas.

9.2 Intyget om förverkande

Förslag: Ett intyg om förverkande som sänds över till Sverige i enlighet med artikel 14.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om förverkande som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Avser intyget egendom som sedan tidigare är fryst i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten underrätta åklagare. I förordningen till den nya lagen ska det upplysas om bestämmelsen i 11 kap. 5 § lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område, vilken innebär att Kronofogdemyndigheten i vissa fall ska ge Justitiekanslern tillfälle att yttra sig.

Skälen för förslagen: Genom artikel 14.1 ges varje medlemsstat möjlighet att, på motsvarande sätt som gäller vid översändande av ett beslut om frysning, lämna en förklaring om att ett intyg om förverkande som översänds till staten i fråga ska åtföljas av beslutet om förverkande. I avsnitt 8.2 föreslås att Sverige ska lämna en sådan förklaring i fråga om beslut om frysning. Det saknas anledning att göra

någon annan bedömning angående beslut om förverkande. När ett intyg om förverkande översänds till Sverige enligt förordningen bör det således åtföljas av det beslut om förverkande som intyget avser.

Även i fråga om vilka språk intyget ska vara skrivet på, bör samma ordning gälla som när ett intyg om frysning sänds över till Sverige (se avsnitt 8.2). Intyget bör således vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Dessa krav bör framgå av den nya lagen. I förordningen till lagen bör det föras in en upplysningsbestämmelse om att det i 11 kap. 5 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område finns en bestämmelse som innebär att Kronofogdemyndigheten i vissa fall ska ge Justitiekanslern tillfälle att yttra sig. I förordningen bör det även tas in en bestämmelse om att Kronofogdemyndigheten, när ett intyg översänds som avser egendom som sedan tidigare är fryst i Sverige, ska underätta ansvarig åklagare om översändandet.

9.3 Överenskommelse om förverkande av värdet av specifik egendom

Förslag: Kronofogdemyndigheten ska få ingå en överenskommelse med den utfärdande myndigheten enligt artikel 18.2 i EU-förordningen, om det är lämpligt i det enskilda fallet.

Skälen för förslaget: Om det utländska beslutet om förverkande avser specifik egendom, är det den egendomen som ska omfattas av verkställigheten i Sverige. I artikel 18.2 i EU-förordningen öppnas dock för möjligheten att den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten kommer överens om att ett beslut om förverkande avseende viss egendom i stället kan verkställas genom förverkande av ett penningbelopp som motsvarar värdet på den egendom som skulle förverkas. En förutsättning för en sådan överenskommelse är att en sådan möjlighet föreskrivs i den utfärdande statens rätt. Motsvarande reglering finns i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, där det dock krävs att den möjligheten är föreskriven i båda staternas lagstiftning (se artikel 7.2 i det rambeslutet).

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande infördes bestämmelser som gör det möjligt för Kronofogdemyndigheten att ingå sådana överenskommelser i ärenden som handläggs enligt rambeslutet. Enligt dessa bestämmelser får verkställighet av ett beslut om förverkande som avser viss egendom ske i Sverige genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde, om det är lämpligt och den andra staten samtycker till det (3 kap. 2 § andra stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande).

Att Kronofogdemyndigheten i nu aktuella ärenden får ingå överenskommelser av detta slag följer direkt av EU-förordningen. Några kompletterande regler till förordningen är därför inte aktuell i det avseendet. Det finns dock situationer då det inte kan anses lämpligt att ingå en överenskommelse om att förverka värdet av viss egendom i stället för den egendom som beslutet om förverkande avser. Exempel på sådana situationer är när den egendom som avses i beslutet om förverkande är förbjuden att inneha eller när överenskommelsen skulle kunna leda till att den misstänkte kan köpa tillbaka sitt brottsverktyg. En förutsättning för att Kronofogdemyndigheten ska kunna ingå en överenskommelse av nu aktuellt slag bör därför, i likhet med vad som i dag gäller enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande, vara att det är lämpligt i det enskilda fallet. Att införa ett sådant krav kan inte anses stå i strid med EU-förordningen. Denna begränsning av Kronofogdemyndighetens utrymme att ingå en överenskommelse med den utfärdande myndigheten enligt artikel 18.2 bör framgå av den nya lagen.

9.4 Kronofogdemyndighetens prövning och beslut

Förslag: Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen ska innehålla uppgift om det belopp eller den egendom som verkställigheten ska avse.

Av beslutet ska det i förekommande fall även framgå om en överenskommelse enligt artikel 18.2 i EU-förordningen har ingåtts med den utfärdande myndigheten och om uppskov med verkställigheten har beslutats enligt artikel 21.

Ett beslut om erkännande och verkställighet ska gälla omedelbart. Beslutet ska delges den mot vilken det gäller. Om Krono-

fogdemyndigheten har beslutat om uppskov med verkställigheten enligt artikel 21.1 a i EU-förordningen, behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskovet består.

I förordningen om belastningsregister ska införas ett tillägg om att Kronofogdemyndigheten ges tillgång till uppgifter i belastningsregistret vid handläggning av de aktuella ärendena. Kronofogdemyndigheten ska i vissa fall vara skyldig att samråda med åklagaren angående ett eventuellt behov av uppskov med verkställigheten.

Skälen för förslagen

Beslut om erkännande och verkställighet

Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen meddelas av Kronofogdemyndigheten. Myndigheten behöver vid sin prövning ta ställning till ett antal olika frågor, framför allt om någon av vägransgrunderna i artikel 19 är tillämplig och om det föreligger skäl att besluta om uppskov enligt artikel 21. Som anges i avsnitt 8.3 bör det inte införas några kompletterande regler till EU-förordningens regler om vägransgrunder. Vägransgrunderna i artikel 19 överensstämmer, i likhet med dem i artikel 8, till stor del med vägransgrunder som finns i andra EU-rättsakter på området (t.ex. rambesluten om verkställighet av frysningsbeslut respektive beslut om förverkande och direktivet om en europeisk utredningsorder). Viss vägledning för hur de ska tillämpas torde därför kunna hämtas i de bedömningar som regeringen gjorde vid genomförandet av de rättsakterna (se t.ex. prop. 2010/11:43 s. 74 f. och 2016/17:218 s. 136 f.). Även skäl 31–35 i EU-förordningen kan ge sådan vägledning.

Andra frågor som behöver beaktas och som regleras i EU-förordningen är bl.a. om det är aktuellt att ingå överenskommelse enligt artikel 18.2 och eventuella behov av prioritering på grund av konkurrerande beslut (artikel 26).

Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet ersätter inte det utländska beslutet om förverkande utan innebär att Kronofogdemyndigheten, i förordningens mening, erkänner beslutet om förverkande och ger klartecken till att det får verkställas i Sverige som ett motsvarande svenskt beslut om förverkande.

För att underlätta verkställigheten bör vissa uppgifter redovisas i beslutet. En sådan uppgift är vilket belopp som ska förverkas, om det är fråga om förverkande av ett penningbelopp. Möjligheten att räkna om beloppet till svensk valuta följer av artikel 18.3 andra meningen i EU-förordningen. Regler om avräkning av penningbelopp som har drivits in i en annan stat och om den utfärdande myndighetens underrättelseskyldighet i detta avseende finns i artiklarna 16.3 b och c samt 18.4.

Om beslutet om förverkande avser specifik egendom, bör det anges i beslutet om erkännande och verkställighet vilken egendom som ska förverkas. I de fall en överenskommelse enligt artikel 18.2 i EU-förordningen har ingåtts innan beslutet om erkännande och verkställighet meddelas eller om uppskov av verkställigheten enligt artikel 21 fattas i samband med beslutet om erkännande och verkställighet, bör även det framgå av beslutet.

Dessa krav på innehållet i beslutet om erkännande och verkställighet bör framgå av den nya lagen. I förordning bör en bestämmelse tas in om att Kronofogdemyndigheten, när ett beslut i fråga om erkännande och verkställighet fattas avseende egendom som sedan tidigare är fryst i Sverige, ska underrätta ansvarig åklagare om beslutet.

Förfarandefrågor

Som konstateras i avsnitt 8.3 innehåller EU-förordningen i princip inte några regler om den verkställande myndighetens handläggning av frågan huruvida det utländska beslutet ska erkännas och verkställas eller inte. I likhet med vad som gäller i fråga om beslut om frysning finns det vissa regler om tidsfrister för att fatta beslut i fråga om erkännande och verkställighet (artikel 20.1) och om krav på att den verkställande myndigheten i vissa situationer ska informera och samråda med den utfärdande myndigheten (se t.ex. artiklarna 19, 21 och 25). I övrigt är det upp till varje medlemsstat att avgöra hur förfarandet bör regleras (se artikel 23.1).

Vid Kronofogdemyndighetens handläggning av frågan om erkännande och verkställighet, kommer förvaltningslagen att vara tillämplig (1 § förvaltningslagen). Det innebär bl.a. att den lagens allmänna krav på handläggning av ärenden gäller och att Kronofogdemyndig-

heten ska motivera sina beslut. Om EU-förordningen eller de regler som kompletterar förordningen innehåller bestämmelser som avviker från förvaltningslagen, ska dock dessa tillämpas i stället. Exempel på avvikande regler i EU-förordningen är ovan nämnda bestämmelser om tidsfrister och om krav på underrättelser och samråd inför beslut. EU-förordningen innehåller vidare särskilda regler om när verkställigheten får avbrytas och om justering av det penningbelopp som ska förverkas. Dessa bestämmelser gäller i stället för förvaltningslagens bestämmelser om ändring av beslut i 37–39 §§ den lagen.

Det finns också anledning att i den föreslagna lagen införa vissa kompletterande regler om förfarandet som avviker från förvaltningslagen.

En sådan är att Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet bör gälla omedelbart (jfr 35 § i förvaltningslagen). Det innebär att verkställigheten av beslutet om förverkande kan påbörjas omedelbart. Motsvarande gäller enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 8 § första stycket). Enligt artikel 33.1 får åberopandet av ett rättsmedel ha suspensiv verkan när rätten i den verkställande staten föreskriver det. I avsnitt 9.6 föreslås att en prövning i domstol av Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet ska ske med tillämpning av lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen). När ett sådant beslut överklagas kommer det därmed av svensk lag att följa en möjlighet för domstolen att besluta om inhibition, dvs. att det överklagade beslutet tills vidare inte får verkställas (26 § andra stycket ärendelagen). I artikel 21.1 d i EU-förordningen föreskrivs också att den verkställande myndigheten får skjuta upp verkställigheten av ett beslut om förverkande när ett rättsmedel enligt artikel 33 har åberopats.

Av artikel 32.1 i EU-förordningen följer en skyldighet att underrätta berörda personer om beslutet om erkännande och verkställighet. Underrättelse ska ske i enlighet med förfaranden enligt svensk rätt. Förvaltningslagen innehåller regler om underrättelse av beslut (33 och 34 §§). Av dessa bestämmelser följer bl.a. att myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske och att delgivning får användas. För ett beslut om erkännande och verkställighet som har meddelats med stöd av artikel 18.1 bör dock huvudregeln vara att den som beslutet gäller mot ska delges beslutet. Särskilda bestämmelser

där det framgår att beslutet ska delges bör därför införas i den nya lagen. Om Kronofogdemyndigheten beslutar om uppskov med verkställigheten på grund av att verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning bör Kronofogdemyndigheten dock kunna avvakta med delgivning av beslutet så länge skälen för uppskovet består. Motsvarande reglering om delgivning finns i lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 8 § tredje stycket andra och tredje meningarna).

I avsnitt 9.6 föreslås även att det ska införas särskilda regler om överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut, vilka ska gälla i stället för förvaltningslagens bestämmelser.

Tillgång till register

En av grunderna för att vägra erkännande och verkställighet är om den person som beslutet om förverkande riktar sig mot tidigare har blivit dömd för samma gärning som beslutet grundar sig på (artikel 19.1 a). För att Kronofogdemyndigheten ska kunna ta ställning till den frågan behöver myndigheten kunna få tillgång till uppgifter i belastningsregistret. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (se prop. 2010/11:43 s. 69). En sådan rätt för Kronofogdemyndigheten infördes i 10 § 19 förordningen om belastningsregister. Motsvarande reglering kan införas i samma förordning angående myndighetens handläggning av de nu aktuella ärendena. Även om Kronofogdemyndigheten ges tillgång till uppgifter i belastningsregistret får en bedömning göras från fall till fall om det finns ett behov av att inhämta uppgifter från registret.

Vid genomförandet av förverkanderambeslutet övervägdes om Kronofogdemyndigheten även borde få tillgång till uppgifter i miss-tankeregistret. Detta eftersom ett sådant behov skulle kunna uppstå när myndigheten bedömer om det finns skäl att skjuta upp verkställigheten på grund av att den riskerar att skada en pågående brottsutredning. Det konstaterades dock att motsvarande risk för att skada en pågående brottsutredning kan uppstå även vid verkställighet av svenska beslut om förverkande och att Kronofogdemyndigheten vid verkställighet av sådana beslut om förverkanden inte har tillgång till det registret. Regeringen såg därför ingen anledning att göra skillnad

mellan rent nationella ärenden och ärenden enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande (a prop. s. 69). Det saknas anledning att nu göra en annan bedömning. Detta särskilt mot bakgrund av att de uppgifter som finns i misstankeregistret är av mycket känslig art. Kronofogdemyndigheten bör alltså inte heller vid handläggningen av de nu aktuella ärendena ha tillgång till misstankeregistret. Där emot bör Kronofogdemyndigheten och åklagare vara skyldiga att samråda med varandra för att utreda om verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut skulle skada en pågående utredning utredas. En sådan samrådsskyldighet kan införas i förordning, på motsvarande sätt som skedde vid genomförandet av rambeslutet (se 3 kap 4 § förordningen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande).

9.5 Efterföljande beslut om att inte verkställa beslutet om förverkande

Förslag: Om Kronofogdemyndigheten, efter att ett beslut om erkännande och verkställighet har meddelats, beslutar att inte verkställa beslutet om förverkande enligt artikel 19, 22.3 eller 27.3 i EU-förordningen, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Verkställighetsåtgärder som har vidtagits ska då återgå så långt det är möjligt.

Skälen för förslagen: Sedan ett beslut om erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande har fattats kan ny information framkomma som innebär att en vägransgrund enligt artikel 19 får återopas. Så skulle kunna vara fallet om det t.ex. nya uppgifter lämnas om att det finns en tidigare dom avseende samma gärning som beslutet om förverkande grundar sig på. Kronofogdemyndigheten får då besluta att inte verkställa beslutet om förverkande (artikel 19.1). Om Kronofogdemyndigheten fattar ett sådant beslut, bör beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla (se avsnitt 8.5 angående motsvarande situation i fråga om beslut om frysning). Detsamma bör gälla om Kronofogdemyndigheten ställer in verkställigheten till följd av att den utfärdande myndigheten återkallar beslutet om förverkande (se artikel 27.3) eller beslutar

att inte verkställa beslutet om förverkande därför att verkställighet inte är möjlig (artikel 22.3). Detta bör framgå av den nya lagen.

Vidare bör det i lagen införas en bestämmelse om att verkställighetsåtgärder som redan har vidtagits ska återgå i de nu aktuella situationerna. En sådan ordning överensstämmer med vad som gäller enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 15 § tredje stycket) och utsökningsbalken (3 kap. 22 §) när en verkställbarhetsförklaring respektive en exekutionstitel upphävs.

Avser beslutet att vägra eller att ställa in verkställighet endast en del av vad som förklarats verkställbart i Sverige, är det endast den delen av beslutet om erkännande och verkställighet som bör upphöra att gälla. Vidare bör endast verkställighetsåtgärder som vidtagits i den delen återgå.

Av EU-förordningen framgår att beslut enligt ovan nämnda artiklar om att inte verkställa beslutet om förverkande meddelas av den verkställande myndigheten, dvs. Kronofogdemyndigheten. När ett sådant beslut meddelas är det fråga om att nya omständigheter framkommit som innebär att det finns skäl att inte verkställa ett beslut som tidigare har erkänts och bedömts vara verkställbart här, t.ex. på grund av att intyget har återkallats av den andra staten eller att det framkommer att en vägransgrund enligt artikel 19 är tillämplig. I avsnitt 8.5 görs bedömningen att en sådan ordning är förenlig med instansordningen, trots att det kan bli fråga om att avbryta verkställigheten efter att en domstol har fastställt åklagarens beslut om erkännande och verkställighet. Det saknas anledning att göra en annan bedömning i fråga om Kronofogdemyndighetens behörighet. Det innebär bl.a. att Kronofogdemyndigheten kan besluta om att vägra verkställighet enligt artikel 19 även när det efter att myndighetens beslut om erkännande och verkställighet har fastställts av domstol framkommer att en vägransgrund är tillämplig.

9.6 Prövning i domstol

Förslag: Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen ska kunna överklagas till tingsrätten. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av EU-förordningen eller den nya lagen ska inte få överklagas.

Behörig tingsrätt ska vara den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

Vid handläggningen i domstol ska lagen om domstolsärenden tillämpas. Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska de verkställighetsåtgärder som har vidtagits återgå så långt det är möjligt.

I lagen ska upplysas om att Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet kan överklagas enligt reglerna i 18 kap. utsökningsbalken.

Kronofogdemyndigheten ska ansvara för att underrättelse enligt artikel 33.3 i EU-förordningen översänds till den utfärdande staten.

Skälen för förslagen

Rätten till domstolsprövning av Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet

Enligt artikel 33 i EU-förordningen har medlemsstaterna en skyldighet att se till att berörda personer ska ha rätt till effektiva rättsmedel i den verkställande staten mot ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18 (jfr definitionen i artikel 2.10 av berörda personer). Rätten till rättsmedel ska kunna åberopas vid domstol i den verkställande staten i enlighet med den verkställande statens rätt. De materiella grunderna för utfärdandet av det utländska beslutet om förverkande får dock inte prövas av domstolen i den verkställande staten (artikel 33.2). Att den enskilde ska ha rätt till effektiva rättsmedel mot beslutet om förverkande i den utfärdande medlemsstaten följer av artikel 8 i 2014 års förverkandedirektiv (se artikel 33.4 i EU-förordningen).

Av artikel 33 följer således en skyldighet för Sverige att se till att berörda personer har tillgång till effektiva rättsmedel mot Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet. Sådana beslut bör därför kunna överklagas till domstol. Som anges i avsnitt 9.4 kommer förvaltningslagen att vara tillämplig vid Kronofogdemyndighetens prövning i fråga om erkännande och verkställighet. Om ingen särskild reglering införs angående överklagande av myndighetens beslut, kommer således den lagens överklagande-

bestämmelser att bli tillämpliga. Av dessa framgår bl.a. att ett beslut av en myndighet får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt (41 §). Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (42 §). I förvaltningslagen finns vidare bestämmelser om hur ett överklagande ska ske och om Kronofogdemyndighetens handläggning av ett överklagande (43–46 §§). Nedan redogörs för att det i vissa avseenden bedöms finnas skäl att göra avsteg från denna reglering.

Endast beslut om erkännande och verkställighet ska kunna överklagas

Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet bör alltså kunna överklagas till domstol. I sin handläggning av ett ärende enligt EU-förordningen kan Kronofogdemyndigheten även komma att fatta andra beslut, t.ex. om att vägra erkännande (artikel 19), att meddela uppskov med verkställighet (artikel 21) eller att vägra verkställighet på grund av att den visar sig vara omöjlig att genomföra (artikel 22). Skäl att införa en möjlighet att överklaga sådana beslut finns inte. Någon sådan skyldighet följer inte heller av EU-förordningen. Motsvarande bedömning gjordes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (prop. 2010/11:43 s. 100 f.). I lagen bör därför framgå att andra beslut än beslutet om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 som Kronofogdemyndigheten meddelar enligt EU-förordningen eller den nya lagen inte kan överklagas. En annan sak är att myndighetens beslut som fattas med stöd av t.ex. utsökningsbalken under den faktiska verkställigheten av det utländska beslutet om förverkande kan överklagas enligt den balkens bestämmelser. En upplysningsbestämmelse där det framgår bör tas in i den nya lagen på motsvarande sätt som i lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 16 § andra stycket).

I förordning bör tas in en bestämmelse om att Kronofogdemyndigheten ansvarar för att underrättelse enligt artikel 33.3 i EU-förordningen översänds till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten när beslutet om erkännande och verkställighet har överklagats.

Beslut ska överklagas till allmän domstol

Som anges ovan följer av 40 § förvaltningslagen att ett myndighetsbeslut ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Om inte annat regleras ska således Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet överklagas till förvaltningsrätten. En sådan ordning bedöms inte vara lämplig. Detta främst mot bakgrund av att det i dag är allmän domstol som prövar Kronofogdemyndighetens motsvarande beslut enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Se även t.ex. lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, som innehåller en särreglering om att Kriminalvårdens beslut överklagas till tingsrätt. Regleringen i sistnämnda lagar har motiverats bl.a. av att det vid domstolens prövning kan bli aktuellt att göra bedömningar i vissa straffrättsliga frågor, såsom frågor kring dubbelstraffbarhet eller förbud mot dubbelbestraffning (*ne bis in idem*), och att sådana bedömningar lämpligen görs av allmän domstol. Samma skäl kan anföras i de nu aktuella fallen. Sammantaget bör därför Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen överklagas till allmän domstol. En bestämmelse med den innebörden bör tas in i den nya lagen. I förvaltningslagen finns närmare regler om förfarandet när ett beslut överklagas, exempelvis att ett överklagande ska ha kommit in till myndigheten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Några ytterligare regler om detta behöver därför inte införas.

Det krävs dock en särskild reglering i den nya lagen om vilken tingsrätt som ska vara behörig när de aktuella besluten överklagas. I likhet med vad som i dag gäller enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande bör forumreglerna i 18 kap. 1 § utsökningsbalken och 17 kap. 1 § utsökningsförordningen tillämpas. Detta eftersom det är lämpligt att den domstol som är behörig att pröva beslutet om erkännande och verkställighet också är den som är behörig att pröva ett överklagande av beslut som fattats av Kronofogdemyndigheten under verkställigheten (se föregående sida angående möjligheten att överklaga myndighetens verkställighetsåtgärder). Av nämnda forumbestämmelser följer att domstolens behörighet bestäms utifrån var personen i fråga har sin hemvist eller

den juridiska personen har sitt säte. För det fall hemvist eller säte i Sverige saknas, blir Nacka tingsrätt behörig domstol.

Domstolens prövning

Det domstolen har att ta ställning till när Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet överklagas, är om förutsättningarna i EU-förordningen för att erkänna och verkställa beslutet om förverkande är uppfyllda. Prövningen ska utmyнна i ett ställningstagande i frågan om det utländska beslutet får erkännas och verkställas i Sverige. Det är alltså inte fråga om att ersätta det utländska beslutet om förverkande med ett motsvarande svenskt beslut. Om domstolen kommer fram till att förutsättningar för att erkänna och verkställa beslutet saknas, och således upphäver Kronofogdemyndighetens beslut, bör de verkställighetsåtgärder som har vidtagits återgå så långt det är möjligt. Detta bör framgå av den nya lagen.

I fråga om vilken processordning som domstolen ska tillämpa vid handläggningen av ett överklagande enligt den nya lagen får den ordning som följer av ärendelagen anses vara den mest lämpliga. Ärendelagen erbjuder ett snabbt och enkelt förfarande som lämpar sig väl för den typ av prövning som domstolen ska göra och ger samtidigt ett tillräckligt bra skydd för den enskilde. Det är också den lösning som valdes vid genomförandet av förverkanderambeslutet (se prop. 2010/11:43 s. 104 f.). Genom att ärendelagen blir tillämplig kommer Kronofogdemyndigheten att vara part i domstolen. I ärendelagen finns vidare bestämmelser om bl.a. domstolens möjlighet att hålla sammanträde och rätten till överklagande av tingsrättens beslut till hovrätten.

9.7 Förfogande över förverkad egendom

Förslag: Egendom som har erhållits vid verkställigheten av ett beslut om förverkande och som kan befaras komma till brottslig användning eller som annars är olämplig för försäljning ska inte få säljas enligt artikel 30.6 a i EU-förordningen. Vidare ska egendom som utgör ett sådant kulturföremål för vilket en ansökan om

utförelsetillstånd enligt kulturmiljölagen har avslagits eller vid en prövning skulle ha avslagits inte få överlämnas till en annan stat.

Kronofogdemyndigheten ska vara behörig myndighet att besluta om förfogande över den förverkade egendomen enligt artikel 30.6 i EU-förordningen.

Kronofogdemyndigheten ska också vara behörig att ingå en överenskommelse med den utfärdande staten om en annan fördelning av influtna medel än den som följer av artikel 30.7 a och b i förordningen. Om det finns särskilda skäl ska dock Kronofogdemyndigheten med eget yttrande kunna överlämna till regeringen att pröva frågan om att ingå sådan överenskommelse.

I lagen om verkställighet av beslut om förverkande ska det göras en ändring som innebär att regeringen ska kunna utse behörig myndighet att ingå överenskommelse och att besluta om en annan fördelning av influtna medel än den som följer av lagens huvudregel. Kronofogdemyndigheten ska i förordning utses till behörig myndighet. Myndigheten ska dock även i dessa fall kunna överlämna frågan till regeringen om det finns särskilda skäl.

Skälen för förslagen

Allmänna utgångspunkter

När ett beslut om förverkande har verkställts ska Kronofogdemyndigheten underrätta den utfärdande myndigheten om resultatet av verkställigheten (artikel 18.6 och skäl 42). Som utgångspunkt gäller också att svenska bestämmelser om förvaltningen av förverkad egendom ska tillämpas (artikel 18.1). Förordningen innehåller dock ett antal bestämmelser som närmare reglerar hur den verkställande staten ska förfoga över förverkad egendom eller ett penningbelopp som erhållits efter försäljning av sådan egendom (artikel 30). Dessa bestämmelser har företräde framför andra svenska regler om förfogande över förverkad egendom.

Behov av kompletterande regler i svensk rätt

Artikel 30.1–30.5 i EU-förordningen innehåller regler om att egendom eller penningbelopp under vissa förutsättningar ska återställas eller överföras till ett brottsoffer (se närmare redogörelse

för dessa regler i avsnitt 3.2.7). En kompletterande bestämmelse om begränsningar i fråga om överlämnande av vissa kulturföremål bör införas i den nya lagen, se vidare nedan och artikel 28.4. I övrigt bedöms dessa bestämmelser inte kräva några kompletteringar i svensk rätt.

Annan egendom än pengar som har erhållits till följd av verkställigheten av beslutet om förverkande – och som inte ska återställas eller överföras till ett brottsoffer – ska förfogas över enligt bestämmelserna i artikel 30.6. Egendomen får enligt punkterna a och b säljas eller, under förutsättning att den utfärdande myndigheten samtycker till det, överföras till den utfärdande staten. Om egendomen säljs, ska influtna medel fördelas enligt bestämmelserna i artikel 30.7. Om det inte är möjligt att vidta någon av dessa åtgärder, får egendomen i stället enligt punkt c förfogas över på något annat sätt i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten. Vissa kompletterande bestämmelser bör införas i den nya lagen för att peka ut vissa specifika situationer då det inte ska vara möjligt att sälja egendomen eller att överföra den till den utfärdande staten.

För det första bör egendomen inte få säljas om den kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning. Motsvarande ordning gäller avseende egendom som tillfallit staten genom verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande (5 § lagen om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.) och vid tillämpning av lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 17 § andra stycket).

För det andra är den verkställande staten enligt artikel 28.4 i EU-förordningen inte skyldig att sälja eller återlämna ett föremål som omfattas av ett beslut om förverkande, om föremålet utgör ett kulturföremål enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU. Denna möjlighet att inte återlämna ett kulturföremål som är av stor betydelse för kulturarvet i Sverige bör utnyttjas. Det bör därför införas en bestämmelse i lag om att sådana kulturföremål för vilka en ansökan om utförseltillstånd enligt 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950) har avslagits eller vid en prövning skulle ha avslagits, inte får överlämnas till en annan stat. Motsvarande reglering finns i lagen om verkställighet av beslut om förverkande (3 kap. 17 § fjärde stycket, se vidare prop. 2016/17:116 s. 135 f.) Den föreslagna bestämmelsen bör omfatta både återlämnande till ett brottsoffer enligt artikel 30.2 och överförande till den utfärdande

staten enligt artikel 30.6 b. För att Kronofogdemyndigheten i de situationer då en tillämpning av bestämmelsen i fråga aktualiseras ska kunna ta ställning till om ett kulturföremål kan överlämnas bör myndigheten, i likhet med vad som i dag gäller enligt nyss nämnda lag, samråda med och vid behov inhämta yttrande från Riksantikvarieämbetet. En sådan samrådsskyldighet kan tas in i förordning.

När varken försäljning eller överförande är möjlig, får egendomen förfogas över enligt svensk rätt (artikel 30.6 c). Det innebär att samma regler ska tillämpas som när egendom tillfallit staten genom verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande, såvida annat inte anges i EU-förordningen. Av dessa regler följer bland annat att sådan egendom som är olämplig för försäljning ska oskadliggöras och att egendom som inte kan säljas får förstöras (5 och 6 §§ lagen om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m.).

Behörig myndighet att besluta om förfogande över förverkad egendom och att ingå överenskommelse om fördelning av influtna medel

I EU-förordningen anges inte vilken myndighet i den verkställande staten som ska fatta de beslut om förfogande av egendom som regleras i artikel 30.6. Förordningen bör därför kompletteras med en regel om behörig myndighet. Motsvarande beslut enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande meddelas av Kronofogdemyndigheten. Det saknas anledning att nu utse någon annan behörig myndighet. Kronofogdemyndighetens behörighet i detta avseende bör framgå av den nya lagen.

Artikel 30.7 innehåller regler om fördelning av influtna medel. För det fall dessa inte ska överföras till ett brottsoffer, ska de tillfalla den verkställande staten om beloppet understiger 10 000 euro. Om beloppet däremot överstiger 10 000 euro ska det i stället fördelas lika mellan de inblandade staterna. EU-förordningen ger även medlemsstaterna utrymme att i enskilda fall komma överens om en annan fördelning. I rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande finns en i huvudsak motsvarande reglering (se artikel 16.4 i det rambeslutet). Vid genomförandet av rambeslutet ansåg regeringen att en sådan överenskommelse med den andra medlemsstaten skulle ingås av regeringen (3 kap. 18 § andra stycket lagen om verkställighet av beslut om förverkande). Detta mot bakgrund av att beslut om att avvika från schablonen ansågs kunna innebära känsliga bedöm-

ningar. Även motsvarande beslut enligt 36 § internationella verkställighetslagen meddelas av regeringen.

Ett alternativ är att även nu utse regeringen som behörig. Det finns dock anledning att överväga en annan ordning. Ett skäl till det är den allmänna målsättningen om att regeringen i så liten grad som möjligt ska hantera enskilda förvaltningsärenden. Vidare bör skälen för att behörigheten ska ligga på regeringen väga tyngre när det, som i sistnämnda lag, är fråga om ett globalt samarbete än när det är fråga om ett EU-samarbete. De bedömningar som kan behöva göras vid en tillämpning av EU-förordningen bedöms därför inte vara av sådan art att de måste göras av regeringen. Kronofogdemyndigheten är den myndighet som ansvarar för verkställigheten och som således har bäst inblick i vilka eventuella skäl som finns för att avvika från den fördelning som följer av huvudregeln i artikel 30.7. Sammantaget bedöms omständigheterna inte vara sådana att överenskommelse om en annan fördelning än den som följer av huvudregeln ska ingås av regeringen. En lämpligare ordning är att den behörigheten anförtros Kronofogdemyndigheten. Eftersom det inte kan uteslutas att det i ett enskilt fall kan uppstå frågor som kräver känsliga bedömningar, bör det dock vara möjligt för Kronofogdemyndigheten att, om det finns särskilda skäl, med eget yttrande överlämna frågan till regeringen. Om en sådan möjlighet kan regleras i förordning. Det kan också tilläggas att frågan om att ingå en överenskommelse om avvikelser från schablonen enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande inte vid något tillfälle har initierats hos regeringen.

I konsekvens med vad som anges ovan bör Kronofogdemyndigheten ges motsvarande behörighet att ingå överenskommelse och att besluta om avvikelser från schablonen när ett beslut om förverkande har verkställts enligt lagen om verkställighet av beslut om förverkande. En ändring bör således göras i den lagen för att göra det möjligt för regeringen att i förordning utse Kronofogdemyndigheten som behörig myndighet i dessa avseenden.

10 Övriga frågor

10.1 Frågor om sekretess

Bedömning: Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoser de krav som i EU-förordningen ställs på att Sverige i ett ärende om erkännande och verkställighet av ett utländskt beslut om frysning ska kunna garantera sekretessen för ett sådant beslut. Offentlighets- och sekretesslagen tillgodoser även de behov av sekretess som kan förekomma vid utfärdande av ett svenskt beslut om frysning.

Skälen för bedömningarna: I artikel 11 i EU-förordningen finns bestämmelser om konfidentialitet. I punkt 1 anges att den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten vid verkställigheten av ett beslut om frysning ska beakta den konfidentialitet som gäller för utredningen i vars sammanhang beslutet om frysning utfärdades. Vidare ska, enligt punkt 2, den verkställande myndigheten, i enlighet med nationell lagstiftning, garantera konfidentialitet för ett beslut om frysning utom i den utsträckning som behövs för att verkställa beslutet. Om den verkställande myndigheten inte kan iaktta skyldigheterna angående konfidentialitet, ska den utfärdande myndigheten, enligt punkt 4, omedelbart underrättas om det.

I 18 kap. 17 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess i verksamhet som avser rättsligt samarbete på begäran av en annan stat, för uppgift som hänför sig till bestämmelserna om förundersökning i brottmål eller en angelägenhet som angår tvångsmedel, om det kan antas att det varit en förutsättning för den andra statens begäran att uppgiften inte skulle röjas. Beslut om frysning som översänds till Sverige enligt EU-förordningen föreslås enligt den här promemorian verkställas med tillämpning av de bestämmelser som gäller för verkställighet av beslag, penning-

beslag eller kvarstad i brottmål. Erkännande och verkställighet av ett utländskt beslut om frysning får således anses vara en sådan angelägenhet som angår tvångsmedel i den mening som avses i 18 kap. 17 § offentlighets- och sekretesslagen.

I de fall Sverige är utfärdande stat av ett beslut om frysning fattas det beslutet inom ramen för en svensk förundersökning. Därigenom blir 18 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen om förundersökningssekretess tillämplig (jfr prop. 2004/05:115 s. 79 f. och 2016/17:218 s. 224 f.).

Det finns även andra bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som kan bli tillämpliga i de aktuella ärendena, t.ex. bestämmelserna om utrikessekretess i 15 kap. 1 § och om sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott i 35 kap.

Sammanfattningsvis innebär detta att några lagändringar inte behöver göras för att uppgifter som förekommer i ärenden rörande beslut om frysning enligt EU-förordningen ska omfattas av sekretess.

10.2 Regressrätt

Bedömning: Det behövs inte någon kompletterande reglering i fråga om regress för utbetalat skadestånd.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 34 i EU-förordningen kan den verkställande staten kräva ersättning av den utfärdande staten för de belopp som betalats ut till en berörd person till följd av skador i samband med verkställigheten av ett beslut om frysning eller beslut om förverkande (regressrätt). Detta gäller inte om den utfärdande staten kan visa att skadan uteslutande beror på den verkställande statens agerande. I ett sådant fall ska staterna komma överens om ersättningsbeloppet. I artikeln erinras om att den inte påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning om fysiska och juridiska personers anspråk på skadeersättning. Förordningen innehåller således ingen reglering om en fysisk eller juridisk persons rätt till skadestånd på grund av skada som uppstått till följd av verkställigheten av ett beslut om frysning eller om förverkande. Den frågan avgörs av nationell rätt.

Liknande bestämmelser om regressrätt finns i ett flertal andra EU-rättsakter och konventioner angående straffrättsligt samarbete som Sverige anslutit sig till, t.ex. artikel 12 i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och artikel 18 i direktivet om en europeisk utredningsorder. Vid genomförandet av dessa instrument har regeringen bedömt att bestämmelserna inte medför behov av lagstiftningsåtgärder (se t.ex. prop. 1997/98:42 s. 83, 2004/05:115 s. 78 och 2016/17:218 s. 222). Det saknas anledning att nu göra en annan bedömning. Några kompletterande bestämmelser till artikel 34 bör därför inte införas.

11 Ikraftträdande

Förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 19 december 2020.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 41 i EU-förordningen ska förordningen tillämpas från och med den 19 december 2020. De kompletterande bestämmelserna som föreslås i denna promemoria bör träda i kraft samma dag.

I artikel 40 anges att förordningen ska tillämpas på intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts den 19 december 2020 eller senare. Intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts före den 19 december 2020 ska fortsätta att regleras av respektive rambeslut, mellan de medlemsstater som är bundna av EU-förordningen till och med den slutliga verkställigheten av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande.

12 Konsekvenser av förslagen

Syftet med EU-förordningen är att effektivisera och förbättra det rättsliga samarbetet inom EU angående ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Genom att skapa en effektiv ordning för detta samarbete skapas bättre förutsättningar att bl.a. komma åt kriminellas brottsvinster och att bekämpa den grova brottsligheten, vilken inte sällan är gränsöverskridande. Bättre förutsättningar att komma åt brottsvinster skulle även i någon utsträckning kunna förebygga brottslighet och kunna ha positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet. Om fler utländska beslut om förverkande verkställs i Sverige kommer det också att ha en positiv budgetpåverkan eftersom en stor andel av de medel som drivs in i Sverige kommer att tillfalla staten.

Arbetet för de myndigheter som är involverade i samarbetet är tänkt att ytterligare förenklas i jämförelse med dagens ordning. Även om förfarandena som ska tillämpas enligt EU-förordningen i vissa fall skiljer sig något från vad som gäller enligt de rambeslut som i dag reglerar det aktuella samarbetet, innebär den nya regleringen att domstolarna, åklagarmyndigheterna och Kronofogdemyndigheten endast i mycket liten utsträckning åläggs nya uppgifter. Det är i stället främst fråga om att byta regelverk för samarbetet i fråga. Eftersom de arbetsuppgifter som läggs på framförallt åklagare och Kronofogdemyndigheten i hög utsträckning liknar de uppgifter som dessa myndigheter har idag torde den nya regleringen inte heller medföra behov av några större utbildningsinsatser.

Det nya regelverk som EU-förordningen innehåller är tänkt att medföra ett ökat antal ärenden om erkännande och verkställighet av besluten i fråga. I nuläget bedöms dock inte att det kommer att bli fråga om någon stor ökning av antalet inkommande och utgående ärenden till och från svenska myndigheter. Det kan i detta sammanhang konstateras att det sedan 2015 har översänts endast ett tjugotal

utländska beslut till Sverige för erkännande och verkställighet här. Vidare kan framhållas att det i denna promemoria föreslås att den obligatoriska domstolsprövning som i dag sker i samband med att ett utländskt beslut om frysning verkställs i Sverige enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut inte ska gälla vid tillämpning av EU-förordningen. I stället ska prövning i domstol endast ske när det begärs av den som drabbats av åtgärden.

Sammantaget görs bedömningen att de eventuella merkostnader som kan uppstå för de berörda myndigheterna med anledning av EU-förordningen är så marginella att de kan finansieras inom befintliga anslag.

Förslagen i denna promemoria bedöms inte ha några konsekvenser för jämställdheten eller miljön.

13 Författningskommentar

13.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, i denna lag kallad EU-förordningen.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen anges att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (EU-förordningen). Detta innebär att lagen inte kan tillämpas fristående, utan endast tillsammans med EU-förordningen. EU-förordningen är direkt tillämplig i de medlemsstater som omfattas av förordningen, dvs. samtliga medlemsstater förutom Danmark och Irland. Hänvisningarna till EU-förordningen i lagen är dynamiska, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

2 § Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller en upplysning om att de termer och uttryck som används i lagen ska förstås på samma sätt som i EU-förordningen. Det innebär bl.a. att definitionerna i artikel 2 i EU-förord-

ningen även gäller vid tillämpningen av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

3 § För andra brott än de som avses i artikel 3.1 i EU-förordningen får erkännande och verkställighet i Sverige av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande vara villkorat av om de gärningar som föranlett beslutet om frysning eller beslutet om förverkande utgör ett brott enligt svensk rätt.

Paragrafen möjliggör för åklagare respektive Kronofogdemyndigheten att tillämpa vägransgrunden avseende dubbel straffbarhet i artiklarna 8.1 e och 19.1 f i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

2 kap. När Sverige är utfärdande stat av beslut om frysning

Utfärdande myndighet

1 § Åklagare är utfärdande myndighet avseende beslut om frysning som sänds över till en annan medlemsstat enligt EU-förordningen.

I paragrafen anvisas utfärdande myndighet i Sverige avseende beslut om frysning. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.1.

Genom paragrafen utses åklagare att vara utfärdande myndighet enligt artikel 2.8 a i EU-förordningen när ett svenskt beslut om frysning sänds över till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där. Förutom att sända över beslutet till den andra medlemsstaten (artikel 4), ska den utfärdande myndigheten bl.a. samråda med den verkställande myndigheten i olika frågor (se t.ex. artiklarna 8.2, 9.5 och 25) samt ta emot och lämna underrättelser från och till den myndigheten (se t.ex. artiklarna 9.4 och 12.1).

Beslut i Sverige om beslag och penningbeslag enligt denna lag

2 § En åklagare får besluta om beslag av ett föremål trots att det inte är tillgängligt vid beslutet, om föremålet

1. skäligen kan antas vara förverkat på grund av brott, och
2. kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen.

Det som sägs om föremål i första stycket gäller också skriftlig handling. I fråga om beslag av en skriftlig handling eller av sådan egendom som avses i 27 kap. 3 § rättegångsbalken gäller även de förutsättningar som anges i 27 kap. 2 och 3 §§ samma balk.

I paragrafen regleras möjligheten för en åklagare att besluta om beslag trots att beslagsföremålet ännu inte är tillgängligt. Beslutet om beslag ska sedan kunna sändas över till en annan medlemsstat med stöd av EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I *första stycket* anges vissa förutsättningar för att beslag ska kunna beslutas med stöd av paragrafen. Till skillnad från vad som gäller vid beslut om beslag enligt rättegångsbalken uppställs inte något krav på att föremålet i fråga ska vara tillgängligt vid beslutet (jfr 27 kap. 4 och 5 §§). Enligt *första punkten* krävs att föremålet i fråga skäligen kan antas vara förverkat på grund av brott. Innebörden av denna förutsättning är densamma som när beslag beslutas med stöd av bestämmelserna i 27 kap. 1 § rättegångsbalken. Vidare krävs, enligt *andra punkten*, att beslagsföremålet kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen. Det innebär att åklagaren måste ha någon indikation på att föremålet finns i den stat som beslutet kommer att skickas till. I artiklarna 4–6 i EU-förordningen anges vad åklagaren har att beakta inför att beslutet översänds till en annan medlemsstat.

Enligt *andra stycket* ska, vid tillämpning av första stycket, en skriftlig handling jämföras med ett föremål. Klargörandet motsvarar bestämmelsen i 27 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken. Vidare framgår att även de särskilda förutsättningarna för beslag som finns i 27 kap. 2 och 3 §§ samma balk måste vara uppfyllda om beslaget rör sådan egendom som omfattas av nämnda bestämmelser. Det innebär bl.a. att ett skriftligt meddelande mellan den misstänkte och vissa till honom eller henne närstående personer endast får tas i beslag vid vissa allvarigare brott och att en försändelse som finns hos ett post- eller telebefordringsföretag får tas i beslag endast om det för brottet är föreskrivet fängelse i ett år eller däröver.

I 4 § första stycket anges ytterligare förutsättningar för att ett beslut om beslag enligt den här paragrafen ska få fattas, se kommentaren till den bestämmelsen. Att beslutet inte får verkställas i Sverige framgår av 4 § andra stycket.

3 § En åklagare får besluta om beslag av egendom i form av pengar, fordran eller någon annan rättighet som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, eller av ett motsvarande värde (penningbeslag), trots att egendomen i fråga inte är tillgänglig vid beslutet, om egendomen

1. skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott, och
2. kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen.

I paragrafen regleras möjligheten för en åklagare att besluta om penningbeslag trots att egendomen i fråga ännu inte är tillgänglig. Beslutet om penningbeslag ska sedan kunna sändas över till en annan medlemsstat med stöd av EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

De grundläggande förutsättningarna för att fatta ett beslut om penningbeslag enligt den här paragrafen är desamma som enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. Det innebär alltså att det ska vara fråga om viss egendom som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt någon av dessa lagar, eller ett motsvarande värde. Därutöver krävs, enligt *första* och *andra punkten*, att egendomen skäligen kan antas vara förverkad på grund av brott och att den kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat som är bunden av EU-förordningen. Det sistnämnda innebär att åklagaren måste ha någon indikation på att egendomen finns i den stat som beslutet kommer att skickas till. Till skillnad från vad som gäller vid ett beslut om penningbeslag enligt lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och lagen om straff för penningtvättsbrott uppställs inte något krav på att egendomen ska vara tillgänglig vid beslutet. I artiklarna 4–6 i EU-förordningen finns bestämmelser om vad åklagaren har att beakta inför att beslutet översänds till en annan medlemsstat.

I 4 § första stycket anges ytterligare förutsättningar för att ett beslut om penningbeslag enligt den här paragrafen ska få fattas, se kommentaren till den bestämmelsen. Att beslutet inte får verkställas i Sverige framgår av 4 § andra stycket.

4 § Beslag enligt 2 och 3 §§ får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

Beslag som har beslutats med stöd av 2 eller 3 § får inte verkställas i Sverige.

I paragrafen finns kompletterande bestämmelser till 2 och 3 §§. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Av *första stycket* följer att proportionalitetsprincipen gäller när åklagaren beslutar om beslag eller penningbeslag enligt lagen. Motsvarande bestämmelse finns i 27 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken, 12 § lagen om straff för penningtvåtsbrott och 8 § lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.

Ett beslut om beslag eller penningbeslag som har beslutats med stöd av lagen får, enligt *andra stycket*, inte verkställas i Sverige. Verkställighet av ett beslut enligt 2 eller 3 § får således ske endast i en annan medlemsstat. Det hindrar dock inte att föremålet, om det skulle påträffas i Sverige, kan tas i beslag med stöd av rättegångsbalken, lagstiftning på specialstraffrättens område, lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen om straff för penningtvåtsbrott.

Alternativa åtgärder

5 § Åklagaren får inte lämna samtycke till att ett beslut om frysning som har sänts över till en annan medlemsstat verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Av paragrafen följer att åklagaren inte får samtycka till att det svenska beslutet om frysning verkställs genom någon annan åtgärd än den som anges i beslutet (artikel 23.3 i EU-förordningen). Att sådant samtycke inte lämnas kan anges i det intyg om frysning som sänds över till den andra medlemsstaten (Bilaga I till EU-förordningen, avsnitt J). Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Det efterföljande förfarandet

6 § När ett beslut som avses i 2 eller 3 § har verkställts i en annan medlemsstat, gäller följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken:

– 2 § fjärde stycket om åklagarens skyldighet att anmäla verkställt beslag av ett skriftligt meddelande,

- 4 a § om utlämnande av föremål till målsägande eller någon annan som trätt i dennes ställe,
- 6 § första stycket om rättens prövning,
- 7 § om tid för åtals väckande,
- 8 § första, andra och fjärde styckena om hävande av beslag,
- 11 § om underrättelseskyldighet, och
- 13 § om protokoll och om rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

När brottmålet avgörs, ska rätten med tillämpning av 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken pröva om beslaget eller penningbeslaget fortfarande ska bestå.

Paragrafen innehåller bestämmelser om det förfarande som ska tillämpas när ett beslut om beslag eller penningbeslag har verkställts i den andra medlemsstaten. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket* anges vilka bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken som ska tillämpas när ett beslut om beslag enligt 2 § eller ett beslut om penningbeslag enligt 3 § har verkställts i den andra medlemsstaten. Den verkställande myndigheten ska, enligt artikel 7.2 i EU-förordningen, rapportera till den utfärdande myndigheten om att verkställighet skett.

Om åklagaren har fattat ett beslut om beslag av ett sådant skriftligt meddelande som avses i 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken, ska åklagaren enligt fjärde stycket samma paragraf göra en anmälan till rätten när beslutet har verkställts. Rätten ska då skyndsamt pröva om det finns skäl för åtgärden.

I övriga fall sker ingen automatisk domstolsprövning. Den som drabbats av beslaget har i stället rätt att begära en domstolsprövning av beslutet (27 kap. 6 §). En sådan prövning kan göras så snart beslaget har verkställts i den andra staten. Om rätten fastställer beslaget efter en sådan prövning, ska den sätta ut en tid inom vilken åtal ska väckas, om åtal inte redan har väckts (27 kap. 7 §). Denna tid kan förlängas efter en begäran från åklagaren. Tiden får inte sättas längre än vad som är nödvändigt.

Genom hänvisningen till 27 kap. 4 a § möjliggörs för åklagaren att enligt de förutsättningar som anges där fatta ett beslut om att lämna ut beslagsföremålet till målsäganden vilket sedan kan sändas över till den verkställande myndigheten med stöd av artikel 29 i EU-förordningen. Situationen skulle kunna uppstå när åklagaren har fattat ett beslut om beslag i syfte att förverka egendom eftersom

någon målsägande inte varit känd och det senare visar sig finnas en målsägande som gör anspråk på föremålet.

Även bestämmelserna om hävande av beslag i 27 kap. 8 § första, andra och fjärde styckena är tillämpliga. Av det följer exempelvis att beslaget eller penningbeslaget ska hävas om det inte längre finns skäl för åtgärden. En sådan situation skulle kunna vara om erkännandet av ett beslut om frysning i den andra medlemsstaten har undanröjts efter ett överklagande.

Hänvisningen till 27 kap. 11 och 13 §§ rättegångsbalken innebär bl.a. att den hos vilken beslaget har verkställts, utan dröjsmål ska underrättas om beslaget och på begäran erhålla bevis om det. Är det fråga om en försändelse som har tagits i beslag hos ett befordringsföretag, kan det bli aktuellt att tillämpa 11 § andra meningen. Skyldigheten att föra protokoll över beslaget innebär att åklagaren, utifrån den redogörelse som den verkställande myndigheten har lämnat, ska beskriva det beslagtagna godset i protokollet.

I samband med att brottmålet avgörs ska rätten, enligt *andra stycket*, ta ställning till om beslaget eller penningbeslaget ska bestå.

7 § Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om beslag eller penningbeslag enligt 2 eller 3 § eller ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att domen har fått laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

I paragrafen införs en möjlighet att förordna att ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål ska gälla en viss tid efter det att en dom har fått laga kraft. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Ett beslut om att förlänga giltigheten av ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad förutsätter ett yrkande från åklagaren. Rätten får således inte på eget initiativ besluta att tvångsåtgärden ska bestå efter laga kraft. Den tid under vilken beslutet om tvångsåtgärden ska bestå ska, med beaktande av proportionalitetsprincipen, bestämmas utifrån vad som krävs i det enskilda fallet. Den yttersta gränsen för beslutets varaktighet är när det svenska beslutet om förverkande har verkställts i den andra medlemsstaten.

3 kap. När Sverige är utfärdande stat av beslut om förverkande

Utfärdande myndighet

1 § Kronofogdemyndigheten är utfärdande myndighet avseende beslut om förverkande som sänds över till en annan medlemsstat enligt EU-förordningen.

I paragrafen anvisas den utfärdande myndigheten i Sverige avseende beslut om förverkande. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.2.

Genom paragrafen utses Kronofogdemyndigheten att vara utfärdande myndighet enligt artikel 2.8 b i EU-förordningen när ett svenskt beslut om förverkande sänds över till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där. Förutom att sända över beslutet till den andra medlemsstaten (artikel 14), ska den utfärdande myndigheten bl.a. samråda med den verkställande myndigheten i olika frågor (se t.ex. artiklarna 19.2 och 25) samt ta emot och lämna underrättelser från och till den myndigheten (se t.ex. artiklarna 20.4 och 22.1).

Alternativa åtgärder

2 § Kronofogdemyndigheten får inte lämna samtycke till att ett beslut om förverkande som har sänts över till en annan medlemsstat verkställs genom alternativa åtgärder enligt artikel 23.3 i EU-förordningen.

Av paragrafen följer att Kronofogdemyndigheten inte får lämna sådant samtycke som avses i artikel 23.3 och således att ett svenskt beslut om förverkande som sänts över till en annan medlemsstat med stöd av EU-förordningen inte får verkställas genom alternativa åtgärder. Att sådant samtycke inte lämnas kan anges i det intyg om förverkande som sänds över till den andra medlemsstaten (Bilaga II till EU-förordningen, avsnitt I). Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Det efterföljande förfarandet

3 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att lämna samtycke enligt artikel 30.6 d i EU-förordningen och att ingå överenskommelse enligt artikel 30.7 i förordningen.

I paragrafen utses Kronofogdemyndigheten till behörig myndighet att dels lämna samtycke till att annan egendom än pengar som har erhållits till följd av verkställighet av det svenska beslutet får användas till allmännyttiga eller sociala ändamål i den verkställande staten (artikel 30.6 d), dels ingå överenskommelse om fördelning av pengar som erhållits till följd av verkställigheten (artikel 30.7). Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

4 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om frysning

Intyg

1 § Ett intyg om frysning som sänds över till Sverige i enlighet med artikel 4.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om frysning som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Av paragrafen följer att den utfärdande myndigheten tillsammans med intyget om frysning ska översända även beslutet om frysning. Vidare följer att intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska till för att kunna accepteras i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Verkställande myndighet

2 § Åklagare är verkställande myndighet av ett beslut om frysning som har sänts över till Sverige enligt EU-förordningen.

I paragrafen anvisas den verkställande myndigheten avseende ett beslut om frysning. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.1.

Genom paragrafen utses åklagare att vara verkställande myndighet när ett utländskt beslut om frysning sänds över till Sverige för erkännande och verkställighet här. Den verkställande myndigheten är behörig myndighet att erkänna beslutet om frysning och att säkerställa att det verkställs i enlighet med EU-förordningen och med de förfaranden som enligt nationell rätt är tillämpliga på frysning av egendom (artiklarna 2.9 och 7.1 i EU-förordningen). Myndigheten ska därutöver bl.a. samråda med den utfärdande myndigheten i olika frågor (se t.ex. artiklarna 8.2, 9.5 och 25) samt lämna skriftliga

rapporter över olika åtgärder som vidtas (se t.ex. artiklarna 8.3 och 9.4).

Beslut om erkännande och verkställighet

3 § Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 7.1 i EU-förordningen ska innehålla uppgift om huruvida beslutet om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål.

Av beslutet om erkännande och verkställighet ska det i förekommande fall även framgå om uppskov med verkställigheten har beslutats enligt artikel 10.1 i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser om vad ett beslut om erkännande och verkställighet ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Av första stycket följer att åklagaren i beslutet om erkännande och verkställighet ska bestämma om beslutet om frysning ska verkställas i enlighet med bestämmelserna om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål. Vid valet av vilka verkställighetsbestämmelser som ska tillämpas får de bestämmelser väljas som bäst kan antas leda till att det utländska beslutet kan verkställas på ett ändamålsenligt sätt i Sverige. Sedan åklagaren beslutat om erkännande och verkställighet, och därmed valt vilka svenska bestämmelser som ska användas för verkställigheten, blir beslutet om frysning i verkställighetshänseende att jämföra med ett motsvarande beslut som meddelats i en svensk förundersökning eller rättegång. Om ett och samma beslut om frysning kräver olika verkställighetsförfaranden hindrar paragrafen inte att åklagaren beslutar att det ska verkställas t.ex. delvis som ett beslag och delvis som ett beslut om kvarstad i brottmål.

När det utländska beslutet ska verkställas som ett beslag blir således bestämmelserna i 27 kap. 10–13 §§ rättegångsbalken tillämpliga. Det innebär t.ex. att föremålet som regel ska tas i förvar. Enligt 5 § första stycket i denna lag får vissa typer av tvångsmedel användas, om det krävs för att verkställigheten ska kunna genomföras. I 8 § regleras åklagarens möjlighet att under verkställigheten anlita biträde av bl.a. Polismyndigheten. Ska beslutet verkställas som ett penningbeslag blir, förutom angivna bestämmelser i rättegångsbalken, även reglerna i 9 § lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig

brottslighet i vissa fall eller 13 § lagen om straff för penningtvättsbrott tillämpliga.

Om verkställigheten i stället ska ske genom tillämpning av bestämmelserna om kvarstad innebär det att utökningsbalkens regler om verkställighet av ett kvarstadsbeslut i brottmål ska tillämpas och att det är Kronofogdemyndigheten som verkställer beslutet (se 26 kap. 8 § rättegångsbalken och 16 kap. 13–15 §§ utökningsbalken med hänvisningar). Vidare blir bestämmelserna i utökningsbalken om överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder tillämpliga. Enligt 6 § i den här lagen får åklagaren besluta att egendom tas i förvar till dess beslutet om frysning har verkställts.

Verkställighetens varaktighet och möjligheterna att avbryta eller ställa in densamma regleras i EU-förordningen (se t.ex. artiklarna 8.4, 12, och 27).

Beslut om beslag, penningbeslag eller kvarstad i brottmål gäller omedelbart. Eftersom beslutet om frysning i verkställighetshänseende ska jämföras med ett motsvarande svenskt beslut innebär det att verkställigheten av ett beslut om frysning kan påbörjas så snart ett beslut om erkännande och verkställighet meddelats enligt artikel 7.1 i EU-förordningen. Om ett beslut om uppskov med verkställigheten enligt artikel 10 meddelas i samband med beslutet om erkännande och verkställighet ska det, enligt *andra stycket*, anges i beslutet.

Motivering av beslut

4 § Åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska innehålla skälen för beslutet. Detsamma gäller åklagarens beslut i fråga om att återställa fryst egendom enligt artikel 29.2 i EU-förordningen och om att avbryta, skjuta upp eller ställa in verkställigheten.

Paragrafen innehåller regler om åklagarens skyldighet att motivera vissa beslut. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

När åklagaren fattar beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska skälen för beslutet anges. Det innebär att både ett beslut att erkänna och ett beslut att vägra erkännande ska motiveras. Även ett beslut i fråga om att återställa fryst egendom enligt artikel 29.2 ska motiveras, liksom ett beslut där åklagaren prövat frågan om att avbryta, ställa in eller skjuta upp verkställigheten.

Förfarandet vid verkställigheten

5 § När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag får husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning göras enligt reglerna i 28 kap. rättegångsbalken.

Om beslutet om frysning avser en försändelse som väntas komma in till ett befordringsföretag, får åklagaren begära att rätten beslutar om att försändelsen, när den kommer in, ska hållas kvar till dess att verkställighet har skett. Bestämmelserna i 27 kap. 9 § andra stycket och tredje stycket första meningen rättegångsbalken ska då tillämpas. Behörig domstol är den tingsrätt inom vars domkrets åtgärden ska vidtas.

Om det kan befaras att det skulle medföra en fördröjning av väsentlig betydelse för utredningen i den andra medlemsstaten att inhämta rättens beslut enligt andra stycket, får ett sådant beslut meddelas av åklagaren. Bestämmelserna i 27 kap. 9 a § första stycket andra meningen samt andra och tredje styckena rättegångsbalken ska då tillämpas.

I paragrafen regleras möjligheten att använda vissa tvångsmedel när ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

Enligt *första stycket* får husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning användas under de förutsättningar som ställs upp för respektive åtgärd i 28 kap. rättegångsbalken. Det innebär bl.a. att skälen för åtgärden måste uppväga det intrång eller men i övrigt som den kan innebära samt att det ska finnas anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket det kan följa fängelse. Redan det utländska beslutet om frysning bör normalt vara tillräckligt för att kravet på att det kan antas att ett brott har begåtts är uppfyllt. Regler om dubbel straffbarhet finns i 7 § i detta kapitel.

Om beslutet om frysning avser en försändelse som väntas komma in till ett befordringsföretag, får åklagaren enligt *andra stycket* begära att rätten beslutar att försändelsen, när den kommer in till ett sådant företag, ska hållas kvar till dess att verkställighet har skett. Hänvisningen till 27 kap. 9 § andra stycket och tredje stycket första meningen innebär bl.a. att ett sådant beslut ska avse viss tid och att den utsatta tiden kan förlängas. Behörig domstol att pröva åklagarens begäran är den tingsrätt inom vars domkrets kvarhållandet ska ske.

Enligt *tredje stycket* får åklagaren i vissa fall fatta ett intermistiskt beslut om kvarhållande av en sådan försändelse som avses i andra stycket. För att åklagaren ska få fatta ett sådant beslut krävs att ändamålet med åtgärden skulle riskera att gå förlorad om rättens tillstånd

skulle behöva inväntas. Hänvisningen till vissa bestämmelser i 27 kap. 9 a § innebär bl.a. att åklagaren utan dröjsmål ska anmäla ett sådant beslut till domstolen vilken i sin tur skyndsamt ska pröva ärendet.

6 § När ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål får åklagaren, under de förutsättningar som anges i 26 kap. 3 § tredje stycket rättegångsbalken, ta egendom i förvar till dess beslutet om frysning har verkställts. Husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får då göras enligt reglerna i 28 kap. samma balk.

Om egendom tas i förvar ska 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken tillämpas.

I paragrafen regleras åklagarens möjlighet att ta egendom i förvar när ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om kvarstad i brottmål. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.3.

Bestämmelserna tar främst sikte på de fall där det framkommer att Kronofogdemyndigheten inte har möjlighet att omedelbart verkställa beslutet om frysning och det finns en risk för att egendomen hinner försvinna innan verkställighet sker. Det är då, enligt *första stycket*, möjligt för åklagaren att ta egendomen i förvar i avvaktan på att Kronofogdemyndigheten ska kunna verkställa beslutet om frysning. Av 8 § följer att åklagaren kan anlita biträde av bl.a. Polismyndigheten i ett sådant fall. Vid verkställigheten har åklagaren, eller de myndigheter som denne anlitar biträde av, möjlighet att använda sig av husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning om de förutsättningar som gäller för dessa respektive åtgärder enligt 28 kap. rättegångsbalken är uppfyllda. Regler om dubbel straffbarhet finns i 7 § i det här kapitlet. Om Kronofogdemyndigheten ska verkställa ett beslut om frysning som ett kvarstadsbeslut, gäller allmänna regler om biträde från andra myndigheter (se 3 kap. 3 § [1981:981] utsökningsförordningen).

Hänvisningen till 26 kap. 3 a § rättegångsbalken i *andra stycket* innebär bl.a. att ett föremål som har tagits i förvar under vissa förutsättningar kan lämnas kvar i innehavarens besittning, att en gäldenär – i de fall beslutet avser en fordran eller någon annan rättighet – ska meddelas ett förbud att fullgöra sin förpliktelse till någon annan än Kronofogdemyndigheten och att den som äger egendom som tagits i förvar inte får överlåta egendomen. Genom hänvisningen till 26 kap. 3 b § i samma balk följer bl.a. att det ska föras protokoll över

förvaret och att den vars egendom tas i förvar ska underrättas om åtgärden, om han eller hon inte var närvarande vid den.

7 § De åtgärder som anges i 5 och 6 §§ får vidtas även om den gärning som beslutet om frysning avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

I paragrafen regleras möjligheten att vid verkställigheten av ett beslut om frysning använda de tvångsåtgärder som anges i 5 och 6 §§ trots att det inte föreligger dubbel straffbarhet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2 och 8.4.3.

Av 1 kap. 3 § och artikel 8.1 d och e i EU-förordningen följer att erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i vissa fall får vägras om den gärning som beslutet avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag. Ett beslut om frysning kan dock komma att erkännas trots att det inte föreligger dubbel straffbarhet. Det kan t.ex. ske när åklagaren anser att vägransgrunden i artikel 8.1 d inte bör tillämpas eller när det är fråga om ett sådant brott som räknas upp i artikel 3.1 (s.k. listbrott). Genom nu aktuell paragraf ges åklagaren, eller den myndighet som denne anlitar biträde av, möjlighet att använda sig av de tvångsåtgärder som anges i 5 och 6 §§ även när ett beslut om frysning har erkänts i ett sådant fall. Det gäller under förutsättning att det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra staten.

8 § Åklagaren får anlita biträde av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket eller Kustbevakningen när ett beslut om frysning ska verkställas som ett beslut om beslag eller penningbeslag och när egendom ska tas i förvar enligt 6 §.

Paragrafen reglerar åklagarens möjlighet att anlita biträde av andra myndigheter vid verkställigheten av ett beslut om frysning. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.5.

Att anlita biträde av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket eller Kustbevakningen vid verkställigheten av ett beslut om frysning kan t.ex. bli aktuellt när husrannsakan behöver göras för att verkställa beslutet om frysning eller när åklagaren, i avvaktan på att Kronofogdemyndigheten ska verkställa ett beslut om frysning enligt bestämmelserna om kvarstad, behöver ta egendom i förvar.

Avbruten eller inställd verkställighet

9 § Om verkställigheten av ett beslut om frysning avbryts eller ställs in med stöd av artikel 8.4, 12.2, 13.3 eller 27.3 i EU-förordningen, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Samma förfarande ska då tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

Första stycket gäller även när verkställigheten avbryts med stöd av artikel 12.1 därför att beslutet om frysning inte längre är verkställbart eller erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande vägras.

I paragrafen regleras följderna av ett beslut om att avbryta eller ställa in verkställigheten av ett beslut om frysning. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

I artikel 8.4, 12, 13.3 eller 27.3 i EU-förordningen finns regler om när den verkställande myndigheten kan avbryta eller ställa in verkställigheten av ett beslut om frysning. Av *första stycket* följer att när så sker, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Hänvisningen till det förfarande som tillämpas när motsvarande åtgärd hävts i en svensk förundersökning eller rättegång innebär att verkställighetsåtgärder som har vidtagits ska återgå och att bl.a. reglerna i 27 kap. 8 a och 8 b §§ i rättegångsbalken (när frysningsbeslutet har verkställts som ett beslut om beslag) samt 3 kap. 22 § utsökningsbalken (när beslutet har verkställts som ett beslut om kvarstad i brottmål) ska tillämpas. En fråga om att avbryta verkställigheten enligt artikel 8.4 kan uppstå antingen på åklagarens eget initiativ på grund av att han eller hon får vetskap nya omständigheter eller på begäran av den som drabbats av åtgärden. Är det oklart om det är ett beslut enligt artikel 8.4 eller rättens prövning som begärs, bör åklagaren ta kontakt med den enskilde för att höra efter vad det är som begärs (jfr JO 2007/08 s. 81).

Enligt *andra stycket* ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla även i de fall verkställigheten avbryts med stöd av artikel 12.1 därför att den utfärdande myndigheten har lämnat information som innebär beslutet inte längre är verkställbart eller på grund av att erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande avseende egendomen i fråga har vägrats. Samma förfarande ska därefter tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts i en svensk förundersökning eller rättegång, se ovan.

Återställande av fryst egendom enligt artikel 29 i EU-förordningen

10 § Om åklagaren beslutar att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen, ska en underrättelse om beslutet genast sändas till den hos vilken verkställighet av beslutet om frysning har skett.

Egendomen får återställas först tre veckor efter det att en sådan underrättelse har översänts. Om den hos vilken verkställighet av beslutet om frysning har skett medger det får dock egendomen återställas omedelbart. Detsamma gäller om domstol fastställer åklagarens beslut att återställa egendom enligt artikel 29.2 i EU-förordningen.

I paragrafen regleras förfarandet vid återställande av egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

Om åklagaren vid sin prövning enligt artikel 29.2 har beslutat att fryst egendom ska återställas till brottsoffret, ska åklagaren, enligt *första stycket*, skicka en underrättelse om beslutet till den hos vilken verkställigheten av beslutet om frysning skett.

Av *andra stycket* följer att egendomen får återställas tidigast tre veckor efter att en underrättelse enligt första stycket har skickats. På så sätt får den hos vilken verkställighet skett möjlighet att begära domstolsprövning av åklagarens beslut (se 11 § andra punkten). Om den som verkställigheten av frysningsbeslutet har skett hos medger att egendomen återställs eller om en domstol fastställer åklagarens beslut, får dock återställande ske omedelbart.

Prövning i domstol

11 § När ett beslut om frysning har verkställts, får den som drabbats av åtgärden begära prövning i domstol av åklagarens beslut

1. i fråga om erkännande och verkställighet enligt artiklarna 7.1 och 8.4 i EU-förordningen, och

2. om att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen.

Paragrafen reglerar vilka åklagarbeslut som kan underställas domstolsprövning. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

När ett beslut om frysning har verkställts får den som drabbats av åtgärden, enligt *första punkten*, begära att domstol prövar åklagarens beslut enligt artikel 7.1 om erkännande och verkställighet. Vid sin prövning ska domstolen ta ställning till om det utifrån reglerna i

EU-förordningen finns förutsättningar att erkänna och verkställa beslutet om frysning. Domstolen får inte pröva de materiella förutsättningarna för det utländska beslutet om frysning (se artikel 33.2 i EU-förordningen).

Om det under verkställigheten framkommer nya omständigheter som gör att någon av vägransgrunderna i artikel 8.1 är tillämplig, får åklagaren med stöd av artikel 8.4 avbryta verkställigheten. Frågan om att på denna grund avbryta verkställigheten kan uppkomma antingen ”ex officio” av åklagaren, eller på begäran av den som drabbats av åtgärden. Av första punkten följer en rätt för den drabbade att få en prövning i domstol även av åklagares beslut om att, efter en sådan begäran, inte avbryta verkställigheten.

Verkställighetens varaktighet regleras i EU-förordningen (se bl.a. artikel 12). Om domstolen fastställer åklagares beslut om erkännande och verkställighet, ska det således inte uppställas någon tidsfrist för hur länge verkställigheten ska bestå (jfr 3 kap. 17 § första stycket lagen om verkställighet av frysningsbeslut och 27 kap. 7 § rättegångsbalken).

Rätten att begära domstolsprövning av åklagares beslut att återställa fryst egendom till ett brottsoffer enligt artikel 29.2 i EU-förordningen följer av *andra punkten*. Domstolen ska vid sin prövning ta ställning till om förutsättningarna i artikel 29.2 för återställande av fryst egendom är uppfyllda.

12 § När en begäran enligt 11 § har kommit in, ska rätten så snart som möjligt hålla en förhandling i ärendet, om inte en förhandling uppenbart skulle sakna betydelse för domstolens prövning.

Vid en förhandling ska 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken tillämpas. I de fall som avses i 11 § 2 ska den som åklagaren har beslutat att återställa egendomen till underrättas om förhandlingen.

Paragrafen innehåller regler om förhandling i domstolen. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

Så snart som möjligt efter att en begäran enligt 11 § har kommit in ska rätten, enligt *första stycket*, hålla en förhandling i ärendet. Förhandling behöver dock inte hållas om det uppenbart skulle sakna betydelse för domstolens prövning. Ett exempel på när det kan komma i fråga att avgöra ett ärende utan förhandling är när den som drabbats av åtgärden har begärt rättens prövning av åklagares beslut att

inte avbryta verkställigheten enligt artikel 8.4 och några nya omständigheter inte framkommit sedan en tidigare domstolsprövning.

Av *andra stycket* följer att bestämmelserna i 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken ska tillämpas vid domstolens förhandling. Om ärendet rör prövning av åklagarens beslut att enligt artikel 29.2 i EU-förordningen återställa egendom till brottsoffret, ska brotts-offret underrättas om förhandlingen.

13 § Om verkställighet av ett beslut om frysning har skett med stöd av 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken, ska åklagaren utan dröjsmål anmäla verkställigheten till rätten för prövning av beslutet om erkännande och verkställighet. I anmälan ska skälen för åtgärden anges. Rätten ska skyndsamt pröva ärendet.

I paragrafen regleras åklagarens skyldighet att i vissa fall anmäla verkställigheten av ett beslut om frysning till rätten. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

Om beslutet om frysning avser ett skriftligt meddelande mellan en misstänkt och någon som är denne närstående och misstankarna rör vissa allvarigare brott blir bestämmelserna i 27 kap. 2 § andra stycket 2–8 rättegångsbalken tillämpliga vid verkställigheten. Har verkställighet skett med stöd av dessa bestämmelser, ska åklagaren utan dröjsmål anmäla verkställigheten till rätten för prövning av beslutet om erkännande och verkställighet. Sedan åklagarens anmälan gjorts ska rätten skyndsamt pröva om det utifrån reglerna i EU-förordningen finns förutsättningar att erkänna och verkställa beslutet om frysning.

14 § Behörig domstol enligt 11 och 13 §§ är den tingsrätt inom vars domkrets beslutet om frysning har verkställts.

Vid handläggningen i domstol tillämpas bestämmelserna om domstols handläggning i brottmål.

Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska samma förfarande tillämpas som när motsvarande åtgärd har hävts under en svensk förundersökning eller rättegång.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörig domstol och om vilka förfaranderegler som blir tillämpliga vid domstolens handläggning. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

Av *första stycket* framgår att det är den tingsrätt inom vars domkrets beslutet om frysning har verkställts som är behörig att överpröva åklagarens beslut.

Ärendet ska, enligt *andra stycket*, handläggas enligt bestämmelserna om domstols handläggning av brottmål. Det innebär att rättegångsbalkens bestämmelser om bl.a. rättens sammansättning (1 kap. 3 § rättegångsbalken), reglerna om jäv (4 kap.) och skyldigheten att motivera ett beslut (30 kap.) blir tillämpliga. Av detta följer även att tingsrättens slutliga beslut i ärendet får överklagas enligt 49 kap. 3 §.

Om rätten vid sin prövning av ett ärende enligt 11 § 1 eller 13 § finner att det utifrån bestämmelserna i EU-förordningen saknas förutsättningar att erkänna och verkställa beslutet om frysning, och således upphäver beslutet om erkännande och verkställighet, ska, enligt *tredje stycket*, samma förfarande tillämpas som när motsvarande åtgärd hävts i en svensk förundersökning eller rättegång, se vidare i kommentaren till 9 § första stycket om återställande av vidtagna verkställighetsåtgärder.

5 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Intyg

1 § Ett intyg om förverkande som sänds över till Sverige med stöd av artikel 14.1 i EU-förordningen ska åtföljas av det beslut om förverkande som intyget avser.

Intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska.

Av paragrafen följer att den utfärdande myndigheten, tillsammans med intyget om förverkande, ska översända även beslutet om förverkande. Vidare följer att intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska eller engelska för att kunna accepteras i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Verkställande myndighet

2 § Kronofogdemyndigheten är verkställande myndighet av ett beslut om förverkande som har sänts över till Sverige enligt EU-förordningen.

I paragrafen anvisas den verkställande myndigheten avseende ett beslut om förverkande. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.2.

Genom paragrafen utses Kronofogdemyndigheten att vara verkställande myndighet enligt artikel 2.9 i EU-förordningen när ett utländskt beslut om förverkande sänds över till Sverige för erkännande och verkställighet. Det är den verkställande myndigheten som, enligt artikel 18.1, ska ta ställning till om ett beslut om frysning ska erkännas och verkställas i Sverige. Den verkställande myndigheten ska därutöver bl.a. samråda med den utfärdande myndigheten i olika frågor (se t.ex. artiklarna 19.2 och 25) samt ta emot och lämna skriftliga rapporter över olika åtgärder som vidtas (se t.ex. artiklarna 20.4 och 22.1).

Överenskommelse om förverkande av värdet av specifik egendom

3 § Kronofogdemyndigheten får ingå en överenskommelse med den utfärdande myndigheten enligt artikel 18.2 i EU-förordningen, om det är lämpligt i det enskilda fallet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om förutsättningarna för Kronofogdemyndigheten att ingå en överenskommelse enligt artikel 18.2 i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

I artikel 18.2 regleras en möjlighet för den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten att ingå en överenskommelse om att ett beslut om förverkande som avser en specifik egendom i stället verkställs genom att ett penningbelopp som motsvarar egendomens värde förverkas. Den utfärdande myndigheten kan i intryget om förverkande ange att en sådan överenskommelse är möjlig enligt den utfärdande statens rätt (se Bilaga II till EU-förordningen, avsnitt D.5). Av paragrafen följer att en förutsättning för att Kronofogdemyndigheten ska kunna ingå en sådan överenskommelse är att det är lämpligt i det enskilda fallet. Ett exempel på när det inte kan anses vara lämpligt att ingå en överenskommelse är när det är förbjudet att inneha den specifika egendom som avses i beslutet om förverkande. Detsamma gäller om egendomen har utgjort ett hjälpmedel vid brott.

Beslut om erkännande och verkställighet

4 § Ett beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen ska innehålla uppgift om det belopp eller den egendom som verkställigheten ska avse.

Av beslutet om erkännande och verkställighet ska det i förekommande fall även framgå om det har ingåtts en sådan överenskommelse med den utfärdande myndigheten som avses i artikel 18.2 i EU-förordningen, med angivande av beloppet, och om uppskov med verkställighet har beslutats enligt artikel 21 i EU-förordningen.

Ett beslut om erkännande och verkställighet ska delges den mot vilken beslutet gäller. Om Kronofogdemyndigheten beslutar om uppskov med verkställigheten enligt artikel 21.1 a i EU-förordningen, behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskovet består.

Beslutet om erkännande och verkställighet gäller omedelbart.

I paragrafen finns närmare bestämmelser om det beslut om erkännande och verkställighet som ska meddelas enligt artikel 18.1 i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Av *första stycket* följer att det av beslutet ska framgå vad det är för belopp eller egendom som verkställigheten ska avse. Beloppet som anges i beslutet om erkännande och verkställighet kommer i regel att vara detsamma som det som framgår av det översända intyget. Att beloppet kan räknas om till svensk valuta följer av artikel 18.3 andra meningen i EU-förordningen. Skulle förändringar som föranleder behov av justeringar ske, exempelvis att en del av beloppet har verkställts i en annan stat, ska den utfärdande myndigheten omedelbart underrätta Kronofogdemyndigheten om det (artikel 16.3 b och c samt artikel 18.4). Förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser är tillämpliga för Kronofogdemyndigheten vid myndighetens handläggning och beslutsfattande, såvida inte annat följer av EU-förordningen eller de bestämmelser som kompletterar den. Det innebär t.ex. att 31 och 32 §§ i den lagen om dokumentation och motivering av beslut är tillämpliga.

Av *andra stycket* följer att om en överenskommelse enligt artikel 18.2 har ingåtts, ska det framgå av beslutet om erkännande och verkställighet. Även det belopp som överenskommit ska då anges. I artikel 18.2 finns bestämmelser om möjligheten att räkna om beloppet till den verkställande statens valuta. Om Kronofogdemyndigheten i samband med att frågan om erkännande prövas fattar

beslut om att skjuta upp verkställigheten enligt artikel 21, ska också det framgå av beslutet om erkännande och verkställighet.

I *tredje stycket* anges att ett beslut om erkännande och verkställighet ska delges. Vid delgivning gäller delgivningslagen (2010:1932) på sedvanligt sätt. Om Kronofogdemyndigheten har beslutat att skjuta upp verkställigheten för att undvika att skada en pågående brottsutredning enligt artikel 21.1 a i EU-förordningen behöver delgivning inte ske. När det inte längre föreligger grund för uppskov ska beslutet delges.

Av *fjärde stycket* följer att ett beslut om erkännande och verkställighet gäller så snart det har meddelats. Om inte beslut om uppskov har meddelats enligt artikel 21, kan exekutiva åtgärder således inledas utan hinder av att beslutet har överklagats enligt 6 §.

Efterföljande beslut om att inte verkställa beslutet om förverkande

5 § Om Kronofogdemyndigheten, sedan ett beslut om erkännande och verkställighet har meddelats, med stöd av artikel 19, 22.3 eller 27.3 i EU-förordningen beslutar att inte verkställa beslutet om förverkande, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Verkställighetsåtgärder som har gjorts ska då återgå så långt det är möjligt.

Paragrafen innehåller regler om vad som gäller när Kronofogdemyndigheten, efter att beslut om erkännande och verkställighet har meddelats, beslutar att ställa in verkställigheten. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Sedan ett beslut om erkännande och verkställighet har fattats kan nya omständigheter framkomma eller förhållandena på något annat sätt förändras med följderna att verkställigheten inte ska fortsätta. Så kan vara fallet om det framkommer att det enligt artikel 19 i EU-förordningen föreligger skäl att vägra verkställighet, om den utfärdande myndigheten återkallar beslutet om förverkande enligt artikel 27 eller om det på grund av omständigheter som anges i artikel 22 visar sig vara omöjligt att verkställa beslutet. När Kronofogdemyndigheten i ett sådant fall beslutar att inte verkställa beslutet om förverkande, ska beslutet om erkännande och verkställighet upphöra att gälla. Om verkställighetsåtgärder har hunnit vidtas ska dessa återgå. I detta avseende gäller samma förfarande som när en exekutionstitel upphävs, se 3 kap. 22 § utsökningsbalken. Om ett beslut om erkän-

nande endast upphävs till viss del, får verkställighetens återgång anpassas till upphävandets omfattning.

Överklagande

6 § Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen får överklagas till tingsrätten. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av EU-förordningen eller den här lagen får inte överklagas.

Behörig tingsrätt är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. Om rätten upphäver ett beslut om erkännande och verkställighet, ska de verkställighetsåtgärder som har vidtagits återgå så långt det är möjligt.

I paragrafen finns bestämmelser om möjligheterna att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut och om handläggningen i domstol. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet enligt artikel 18.1 i EU-förordningen får, enligt *första stycket första meningen*, överklagas till tingsrätten. Detta är alltså en särreglering i förhållande till 40 § förvaltningslagen enligt vilken myndighetsbeslut ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Kronofogdemyndighetens övriga beslut enligt EU-förordningen eller den här lagen får inte överklagas. Som exempel på sådana beslut är myndighetens beslut att inte erkänna och verkställa ett beslut om förverkande och ett beslut enligt artikel 27.3 om att ställa in verkställigheten sedan den utfärdande myndigheten återkallat beslutet om förverkande. Detta är också en särreglering i förhållande till förvaltningslagen (41 §).

I övrigt gäller förvaltningslagens bestämmelser om överklagande. Det innebär bl.a. att ett överklagande ska vara skriftligt och ges in till Kronofogdemyndigheten som ska pröva om det har kommit in i rätt tid (43 och 45 §§). Ett överklagande ska ha kommit in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag den som överklagar beslutet fick del av det (44 §). Om överklagandet har kommit in för sent ska Kronofogdemyndigheten avvisa det. Om överklagandet inte avvisas ska Kronofogdemyndigheten skicka överklagandet, beslutet om erkännande och verkställighet samt övriga handlingar i målet till tingsrätten (46 §).

Av *andra stycket* följer att behörig tingsrätt är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vilken domstol som är behörig i det enskilda fallet framgår av 17 kap. 1 § utsökningsförordningen.

I *tredje stycket* anges att lagen (1996:242) om domstolsärenden blir tillämplig vid domstolens handläggning av ett överklagande. Det innebär bl.a. att Kronofogdemyndigheten blir motpart i domstolen (11 §), att ett ärende som utgångspunkt inte får avgöras utan att den som är part har fått kännedom om en uppgift som har tillförts ärendet (22 §) och att tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten (39 §). I stycket anges vidare att verkställighetsåtgärder som har vidtagits så långt det är möjligt ska återgå om rätten upphäver Kronofogdemyndighetens beslut om erkännande och verkställighet.

7 § För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller 18 kap. utsökningsbalken.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om att Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder får överklagas enligt bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Förfogande över förverkad egendom

8 § Egendom som erhållits vid verkställigheten och som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning får inte säljas enligt artikel 30.6 a i EU-förordningen.

Om egendom som erhållits vid verkställigheten utgör ett sådant kulturföremål för vilket en ansökan om utförelsetillstånd enligt 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950) har avslagits eller vid en prövning skulle ha avslagits, får egendomen inte överlämnas till en annan stat.

I paragrafen finns kompletterande bestämmelser till artikel 30 i EU-förordningen om att förverkad egendom i vissa fall inte får säljas eller överföras till en annan stat. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Av *första stycket* följer att en försäljning enligt artikel 30.6 a av egendom som erhållits till följd av verkställigheten av beslutet om förverkande inte är möjlig när egendomen kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning. Exempel på när det skulle kunna bli aktuellt är om egendomen avser pirat-

kopior eller varumärkesförfalskade produkter. Det kan också röra egendom som typiskt sett utgör ett brottsverktyg.

Enligt artikel 28.4 i EU-förordningen behöver den verkställande staten varken sälja eller överlämna egendom som utgör ett kulturföremål enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU. I svensk rätt finns i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950) de bestämmelser som syftar till att skydda kulturföremål som är av så stor betydelse för kulturarvet i Sverige att de inte får lämna landet. Av *andra stycket* följer att kulturföremål för vilka en ansökan om utförseltillstånd enligt 5 kap. i den lagen har avslagits eller som vid en prövning skulle ha avslagits och därför inte får lämna landet, inte får överföras till en annan stat. Det gäller både när den utfärdande staten beslutat om att egendom ska återställas eller överföras till ett brottsoffer enligt artikel 30.1–30.4 och vid förfogande av egendom enligt artikel 30.6 b.

Eftersom Kronofogdemyndigheten inte har tillgång till information om vilka utförseltillståndsansökningar som har avslagits och inte heller har förutsättningar att bedöma om en ansökan om utförseltillstånd för ett sådant föremål vid en prövning skulle ha avslagits, finns en i förordning intagen samrådsskyldighet med Riksantikvarieämbetet.

Om det inte är möjligt att enligt artikel 30.6 a eller b i EU-förordningen sälja eller överföra den egendom som erhållits till följd av verkställigheten, får Kronofogdemyndigheten i stället falla tillbaka på svensk lagstiftning (artikel 30.6 c). Det innebär t.ex. att lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. blir tillämplig. Enligt 5 § i den lagen ska egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning oskadliggöras. Egendom som inte kan säljas får förstöras (6 §).

9 § Beslut enligt artikel 30.6 i EU-förordningen om förfogande över egendom som erhållits vid verkställigheten meddelas av Kronofogdemyndigheten. Kronofogdemyndigheten är också behörig myndighet att ingå överenskommelse enligt artikel 30.7.

I paragrafen utses Kronofogdemyndigheten till behörig myndighet att fatta beslut enligt artikel 30.6 i EU-förordningen och att ingå

överenskommelse enligt artikel 30.7. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Av *första meningen* följer att det är Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om huruvida egendom som erhållits till följd av verkställigheten ska säljas, överföras eller förfogas över på något annat sätt enligt svensk rätt. Det är vidare, enligt *andra meningen*, Kronofogdemyndigheten som ingår en sådan överenskommelse om att avvika från den fördelningsordning som regleras i artikel 30.7 a och b i förordningen. I förordningen till lagen föreskrivs en möjlighet för myndigheten att överlämna frågan om att ingå överenskommelse till regeringen.

13.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

1 § *En i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas i Sverige.*

Det som sägs i första stycket ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats i fråga om kvarstad eller beslag av egendom tillhörande någon som är misstänkt för brott.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i

1. *lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,*

2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och*

3. *lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.*

I paragrafen finns bestämmelser om att en dom som meddelats i en annan nordisk stat avseende bl.a. böter och förverkande får verkställas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *andra stycket* tas begreppet skingringsförbud bort eftersom begreppet inte längre används i svensk rätt.

I *fjärde stycket* tas en upplysning in om att det i EU-förordningen och i den lag som kompletterar förordningen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande. Vidare justeras rubriken på den lag som det hänvisas till i stycket.

13.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

1 § I den mån det påkallas av *en* överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av *en* annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av *en* annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt *en* myndighet i den främmande staten. *Detta* gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i

1. *lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,*

2. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och*

3. lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

I paragrafen finns bestämmelser om att regeringen får förordna om verkställighet i Sverige av bl.a. utländska beslut om förverkande och om att verkställigheten av svenska sådana beslut får anförtros en utländsk myndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I fjärde stycket tas en upplysning in om att det i EU-förordningen och i den lag som kompletterar förordningen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande. Vidare justeras rubriken på den lag som det hänvisas till i stycket.

13.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

1 kap.

1 b § I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om frysning inom EU.

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om reglerna i EU-förordningen och den lag som kompletterar förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I förhållande till de medlemsstater som är bundna av EU-förordningen ska, i fråga om beslut om frysning som syftar till att säkra ett framtida förverkande, förordningen och de kompletterande bestämmelser till den som förslås i svensk rätt tillämpas i stället för den här lagen (se artikel 39 i EU-förordningen). EU-förordningen är bindande för samtliga medlemsstater förutom Danmark och Irland. Regler om erkännande och verkställighet av s.k. bevisbeslag regleras i lagen om en europeisk utredningsorder.

3 kap.

11 § När ett frysningsbeslut ska verkställas enligt 6 § 2 får åklagaren ta egendom i förvar till dess frysningsbeslutet har verkställts. *Husrannsakan, kroppsvisitation eller kroppsbesiktning får då göras i enlighet med 28 kap. rättegångsbalken.*

Om egendom tas i förvar ska 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken tillämpas.

Husrannsakan får göras enligt första stycket även om den gärning som frysningsbeslutet avser inte motsvarar ett brott enligt svensk lag, om det för gärningen kan dömas till fängelse i den andra medlemsstaten.

Paragrafen innehåller bestämmelser som kan tillämpas när ett frysningsbeslut ska verkställas med tillämpning av bestämmelserna om kvarstad i brottmål. Ändringarna i paragrafen är föranledda av ändringar som gjorts angående förvar i 26 och 28 kap. rättegångsbalken. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.3.

Bestämmelserna i *första stycket* ändras så att det framgår att det, i likhet med vad som gäller enligt 26 kap. 3 § rättegångsbalken, inte bara är lös egendom som får tas i förvar. Vidare införs en ny bestämmelse som innebär att åklagaren, eller den myndighet åklagaren begär biträde från, har motsvarande möjlighet som i en svensk förundersökning att använda sig av vissa tvångsmedel för att söka efter föremål som kan tas i förvar.

Andra stycket, som är nytt, innehåller en hänvisning till 26 kap. 3 a § rättegångsbalken vilket bl.a. innebär att det föremål som har tagits i förvar kan lämnas kvar i innehavarens besittning. Detta förutsätter dock att det kan ske utan att föremålet går förlorat. Om beslutet avser en fordran eller någon annan rättighet ska gäldenären eller annan förpliktad meddelas ett förbud att fullgöra sin förpliktelse till någon annan än Kronofogdemyndigheten. Genom hänvisningen till 26 kap. 3 b § i samma balk följer att det ska föras ett protokoll över förvaret. Om den vars egendom tas i förvar inte var närvarande vid åtgärden, ska denne vidare underrättas utan dröjsmål.

Av *tredje stycket*, som är nytt, följer att husrannsakan kan användas utan hinder av att det inte föreligger dubbel straffbarhet, förutsatt att det i den andra staten kan följa fängelse för gärningen. För att använda sig av åtgärderna kroppsvisitation eller kroppsbesiktning krävs dock att det föreligger dubbel straffbarhet. En motsvarande reglering finns i 10 § tredje stycket.

13.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

1 kap.

1 a § I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och lagen (2020:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom EU.

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysning om regleringen i EU-förordningen och den lag som kompletterar förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I förhållande till de medlemsstater som är bundna av EU-förordningen ska förordningen och de kompletterande bestämmelser till den som förslås i svensk rätt tillämpas i stället för den här lagen (se artikel 39 i EU-förordningen). EU-förordningen är bindande för samtliga medlemsstater förutom Danmark och Irland.

3 kap.

18 § Influtna medel tillfaller svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro. I övriga fall ska influtna medel fördelas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.

Regeringen, *eller den myndighet som regeringen bestämmer*, får efter överenskommelse med den andra medlemsstaten besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

I paragrafen regleras hur influtna medel ska fördelas. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Genom den ändring som görs i *andra stycket* bemyndigas regeringen att utse behörig myndighet att besluta om en annan fördelning av influtna medel än den som följer av första stycket. Ändringen innebär också att överenskommelse med myndigheten i den andra medlemsstaten om en sådan fördelning ingår av den myndighet som regeringen har utsett som behörig.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2018/1805

av den 14 november 2018

om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 82.1 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Det straffrättsliga samarbetet inom unionen bygger på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden, som sedan Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999 allmänt anses vara en hörnsten i det straffrättsliga samarbetet inom unionen.
- (3) Frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott är ett av de mest effektiva sätten att bekämpa brottslighet. Unionen är fast besluten att säkerställa att identifiering, förverkande och återanvändning av tillgångar som härrör från brott effektiviseras i enlighet med *Stockholmsprogrammet – ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd* ⁽²⁾.
- (4) Eftersom brott ofta är av gränsöverskridande art är ett effektivt gränsöverskridande samarbete avgörande för att kunna frysa och förverka hjälpmedel vid och vinning av brott.
- (5) Unionens nuvarande rättsliga ram i fråga om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande består av rådets rambeslut 2003/577/RIF ⁽³⁾ och 2006/783/RIF ⁽⁴⁾.
- (6) Kommissionens genomföranderapporter om rambesluten 2003/577/RIF och 2006/783/RIF visar att den befintliga ordningen för ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande inte är helt effektiv. Dessa rambeslut har inte genomförts och tillämpats enhetligt i medlemsstaterna, vilket har lett till otillräckligt ömsesidigt erkännande och suboptimalt gränsöverskridande samarbete.

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 4 oktober 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 november 2018.

⁽²⁾ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Rådets rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (EUT L 196, 2.8.2003, s. 45).

⁽⁴⁾ Rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (EUT L 328, 24.11.2006, s. 59).

- (7) Unionens rättsliga ram för ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande har inte följt med den senaste tidens utveckling av lagstiftningen på unionsnivå och nationell nivå. Särskilt föreskriver Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU⁽¹⁾ minimiregler för frysning och förverkande av egendom. Dessa minimiregler avser förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott, inbegripet i de fall där en misstänkt eller tilltalad person mot vilken straffrättsliga förfaranden redan har inletts i fråga om ett brott är sjuk eller har avvikit; utvidgat förverkande; och förverkande hos tredje man. Dessa minimiregler avser också frysning av egendom för att möjliggöra ett eventuellt senare förverkande. De typer av beslut om frysning och beslut om förverkande som omfattas av det direktivet bör också ingå i den rättsliga ramen för ömsesidigt erkännande.
- (8) När direktiv 2014/42/EU antogs konstaterade Europaparlamentet och rådet i ett uttalande att ett effektivt system för frysning och förverkande i unionen naturligt hänger samman med ett välfungerande ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Med beaktande av behovet av att införa ett övergripande system för frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i unionen uppmanade Europaparlamentet och rådet kommissionen att lägga fram ett lagstiftningsförslag om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.
- (9) I sitt meddelande av den 28 april 2015 *Europeiska säkerhetsagendan*, ansåg kommissionen att straffrättsligt samarbete är beroende av effektiva gränsoverskridande instrument och att det ömsesidiga erkännandet av domar och rättsliga avgöranden är en viktig komponent i säkerhetsramen. Kommissionen erinrade också om behovet av att förbättra det ömsesidiga erkännandet av beslut om frysning och beslut om förverkande.
- (10) I sitt meddelande av den 2 februari 2016 om en åtgärdsplan för förstärkning av kampen mot finansiering av terrorism, betonade kommissionen behovet av att se till att brottslingar som finansierar terrorism får sina tillgångar förverkade. Kommissionen uppgav att för att slå ut de former av organiserad brottslighet som finansierar terrorism måste brottslingarna förlora vinningen av brotten. Därför uppgav kommissionen att det är nödvändigt att säkerställa att alla typer av beslut om frysning och beslut om förverkande verkställs i så hög grad som möjligt i hela unionen genom principen om ömsesidigt erkännande.
- (11) För att säkerställa det effektiva ömsesidiga erkännandet av beslut om frysning och beslut om förverkande bör reglerna om erkännande och verkställighet av dessa beslut fastställas genom en rättsligt bindande och direkt tillämplig unionsakt.
- (12) Det är viktigt att underlätta ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande genom att fastställa regler som ålägger en medlemsstat att utan vidare formaliteter erkänna beslut om frysning och beslut om förverkande som har utfärdats av en annan medlemsstat i samband med ett förfarande i straffrättsliga frågor och att verkställa dessa beslut på sitt territorium.
- (13) Denna förordning bör tillämpas på alla beslut om frysning och alla beslut om förverkande som utfärdats inom ramen för förfaranden i straffrättsliga frågor. *Förfaranden i straffrättsliga frågor* är ett självständigt begrepp i unionsrätten som har tolkats av Europeiska unionens domstol utan hinder av rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Termen omfattar därför alla slag av beslut om frysning och beslut om förverkande som utfärdas efter förfaranden på grund av ett brott, inte bara beslut som omfattas av direktiv 2014/42/EU. Den omfattar även andra slag av beslut som utfärdats utan slutlig fällande dom. Även om sådana beslut inte förekommer i rättssystemet i en medlemsstat, bör den berörda medlemsstaten kunna erkänna och verkställa ett sådant beslut som har utfärdats av en annan medlemsstat. Förfaranden i straffrättsliga frågor kan även innefatta brottsutredningar som utförs av polisen och andra brottsbekämpande myndigheter. Beslut om frysning och beslut om förverkande som utfärdats inom ramen för förfaranden i civilrättsliga eller administrativa frågor bör undantas från den här förordningens tillämpningsområde.
- (14) Denna förordning bör omfatta beslut om frysning och beslut om förverkande som avser de brott som omfattas av direktiv 2014/42/EU samt beslut om frysning och beslut om förverkande som avser andra brott. Brotten som omfattas av denna förordning bör därför inte begränsas till särskilt allvarliga brott med ett gränsoverskridande inslag, eftersom artikel 82 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) inte kräver en sådan begränsning för åtgärder som fastställer regler och förfaranden för att säkerställa ömsesidigt erkännande av brottmålsdomar.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska unionen (EUT L 127, 29.4.2014, s. 39).

- (15) Samarbete mellan medlemsstaterna som grundas på principen om ömsesidigt erkännande och omedelbar verkställighet av rättsliga avgöranden förutsätter förtroende för att de beslut som ska erkännas och verkställas alltid kommer att fattas i överensstämmelse med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet. Sådant samarbete förutsätter också att rättigheterna för personer som berörs av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande bör bevaras. Sådana berörda personer, som kan vara fysiska eller juridiska personer, bör inbegripa personer som är föremål för ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande eller personer som äger den egendom som det beslutet avser samt tredje man vars rättigheter avseende den egendomen påverkas negativt av det beslutet, inbegripet tredje man i god tro. Huruvida ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande har direkt negativ påverkan på en sådan tredje man bör avgöras i enlighet med den verkställande statens rätt.
- (16) Denna förordning ändrar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de rättsliga principerna i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).
- (17) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*). Detta inkluderar principen att all diskriminering på grund av bland annat kön, ras eller etniskt ursprung, religion, sexuell läggning, nationalitet, språk, politisk uppfattning eller funktionshinder ska vara förbjuden. Denna förordning bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (18) De processuella rättigheter som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU (1), 2012/13/EU (2), 2013/48/EU (3), (EU) 2016/343 (4), (EU) 2016/800 (5) och (EU) 2016/1919 (6) bör, inom dessa direktivs tillämpningsområde, tillämpas på straffrättsliga förfaranden som omfattas av denna förordning med avseende på de medlemsstater som är bundna av dessa direktiv. Under alla förhållanden bör skyddsåtgärderna enligt stadgan tillämpas på samtliga förfaranden som omfattas av denna förordning. I synnerhet bör de väsentliga skyddsåtgärder avseende straffrättsliga förfaranden som anges i stadgan tillämpas på förfaranden i straffrättsliga frågor som inte är straffrättsliga förfaranden men som omfattas av denna förordning.
- (19) Samtidigt som reglerna för översändande samt erkännande och verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande bör säkerställa att processen för att återvinna tillgångar som härrör från brott är effektiv, bör de grundläggande rättigheterna respekteras.
- (20) Vid bedömningen av huruvida dubbel straffbarhet föreligger bör den behöriga myndigheten i den verkställande staten pröva huruvida de omständigheter som utgör brottet i fråga, såsom de anges i intryget om frysning eller intryget om förverkande från den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, i sig även skulle vara straffbara i den verkställande staten, om de hade ägt rum i denna stat vid tidpunkten för beslutet om erkännande av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande.
- (21) Den utfärdande myndigheten bör säkerställa att nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna följs när den utfärdar ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande. Enligt denna förordning bör beslut om frysning eller beslut om förverkande utfärdas och översändas till en verkställande myndighet i en annan medlemsstat endast när det skulle ha kunnat utfärdas och användas i ett uteslutande inhemskt ärende. Den utfärdande myndigheten bör ansvara för att bedöma sådana besluts nödvändighet och proportionalitet i varje enskilt fall, eftersom erkännande och verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande inte bör vägras på andra grunder än de som anges i denna förordning.
- (22) I vissa fall får ett beslut om frysning utfärdas av en myndighet, som är utsedd av den utfärdande staten, som har behörighet att i straffrättsliga frågor utfärda eller verkställa beslutet om frysning i enlighet med nationell rätt, och som inte är domare, domstol eller allmän åklagare. I sådana fall bör beslutet om frysning godkännas av en domare, domstol eller allmän åklagare innan det översänds till den verkställande myndigheten.

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

(3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part undererrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulara myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

(4) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (EUT L 65, 11.3.2016, s. 1).

(5) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (EUT L 132, 21.5.2016, s. 1).

(6) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1919 av den 26 oktober 2016 om rätts hjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder (EUT L 297, 4.11.2016, s. 1).

- (23) Medlemsstaterna bör kunna lämna en förklaring i vilken det anges att den utfärdande myndigheten, när den översänder ett intyg om frysning eller ett intyg om förverkande till medlemsstaten för erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, bör översända beslutet om frysning eller beslutet om förverkande i original eller en bestyrkt kopia av detta tillsammans med intyget om frysning eller intyget om förverkande. Medlemsstaterna bör underrätta kommissionen när de avger eller drar tillbaka en sådan förklaring. Kommissionen bör göra sådan information tillgänglig för samtliga medlemsstater och för det europeiska rättsliga nätverket, som anges i rådets beslut 2008/976/RIF⁽¹⁾. Det europeiska rättsliga nätverket bör göra den informationen tillgänglig på den webbplats som avses i det beslutet.
- (24) Den utfärdande myndigheten bör översända ett intyg om frysning eller ett intyg om förverkande, i tillämpliga fall tillsammans med beslutet om frysning eller beslutet om förverkande, antingen direkt till den verkställande myndigheten eller till den centrala myndigheten i den verkställande staten, i tillämpliga fall, på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning och som gör det möjligt för den verkställande myndigheten att fastställa äktheten av intyget eller beslutet, såsom rekommenderat brev eller säkrad e-post. Den utfärdande myndigheten bör få använda sig av alla ändamålsenliga kanaler eller överförings sätt, inbegripet det europeiska rättsliga nätverkets säkra telekommunikationssystem, Eurojust eller andra kanaler som används av rättsliga myndigheter.
- (25) När den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att den person mot vilken ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande som avser penningbelopp utfärdades har egendom eller inkomster i en medlemsstat, bör den översända intyget om frysning eller intyget om förverkande som gäller beslutet till den medlemsstaten. På grundval av detta kan intyget till exempel översändas till den medlemsstat där den fysiska personen som beslutet avser är bosatt eller, när den personen inte har någon fast adress, stadigvarande vistas. När beslutet är utfärdat med avseende på en juridisk person kan intyget översändas till den medlemsstat i vilken den juridiska personen har sin hemvist.
- (26) För det administrativa översändandet och mottagandet av intyg rörande beslut om frysning och beslut om förverkande bör medlemsstaterna kunna utse en eller flera centrala myndigheter, när deras interna rättssystemets struktur gör detta nödvändigt. Dessa centrala myndigheter kan även tillhandahålla administrativt stöd, ha en samordningsroll och bistå vid insamling av statistik och på så sätt underlätta och främja ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.
- (27) Om ett intyg om förverkande som rör ett beslut om förverkande avseende penningbelopp översänds till fler än en verkställande stat bör den utfärdande staten sträva efter att undvika en situation genom vilken mer egendom än nödvändigt förverkas och det sammanlagda beloppet som erhållits genom verkställigheten av beslutet överstiger det maximala beloppet som anges i beslutet. Därför bör den utfärdande myndigheten bland annat i intyget om förverkande ange tillgångarnas värde, när detta är känt, i varje verkställande stat, så att de verkställande myndigheterna kan ta hänsyn till detta, upprätthålla nödvändig kontakt och dialog med de verkställande myndigheterna om den egendom som ska förverkas, och omedelbart underrätta den eller de berörda verkställande myndigheterna om den anser att det finns risk för förverkande utöver det maximala beloppet. Om så är lämpligt kan Eurojust inom sitt behörighetsområde utöva en samordnande roll för att undvika oskäligt förverkande.
- (28) Medlemsstaterna bör uppmanas att lämna en förklaring i vilken det anges att de, i egenskap av verkställande stater, kommer att godta intyg om frysning, intyg om förverkande, eller bådadera, på ett eller flera av unionens officiella språk som inte är ett officiellt språk i respektive medlemsstat.
- (29) Den verkställande myndigheten bör erkänna beslut om frysning och beslut om förverkande och bör vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa dem. Beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande bör fattas, och frysningen eller förverkandet bör genomföras lika skyndsamt och med samma prioritet som liknande inhemska ärenden. Tidsfristerna, som bör beräknas i enlighet med rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71⁽²⁾, bör fastställas för att säkerställa att beslutet om erkännande av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande kan bli föremål för beslut och verkställighet skyndsamt och effektivt. Vad gäller beslut om frysning bör den verkställande myndigheten inleda de konkreta åtgärder som krävs för att verkställa sådana beslut senast 48 timmar efter det att ett beslut om erkännande och verkställighet därav har fattats.
- (30) Den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten bör vid verkställigheten av ett beslut om frysning på vederbörligt sätt beakta den konfidentialitet som gäller för utredningen. Den verkställande myndigheten bör särskilt garantera konfidentialitet för beslutet om frysning och dess innehåll. Detta påverkar inte skyldigheten att underrätta berörda personer om verkställigheten av ett beslut om frysning i enlighet med denna förordning.

⁽¹⁾ Rådets beslut 2008/976/RIF av den 16 december 2008 om det europeiska rättsliga nätverket (EUT L 348, 24.12.2008, s. 130).

⁽²⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT L 124, 8.6.1971, s. 1).

- (31) Erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande bör inte vägras på andra grunder än de som anges i denna förordning. Denna förordning bör tillåta de verkställande myndigheterna att inte erkänna eller verkställa beslut om förverkande med stöd av principen om *ne bis in idem*, på grunder som rör berörda personers rättigheter eller på grunder som rör rätten att närvara vid förhandlingen.
- (32) Denna förordning bör tillåta verkställande myndigheter att inte erkänna eller verkställa beslut om förverkande när personen som beslutet om förverkande avser inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till det beslut om förverkande som är kopplat till en slutlig fällande dom. Denna bör endast vara en grund för att vägra erkännande eller verkställighet när det gäller förhandlingar som resulterar i beslut om förverkande med koppling till en slutlig fällande dom och inte när det gäller förfaranden som resulterar i beslut om förverkande utan föregående fällande dom. För att en sådan grund ska kunna tillämpas bör emellertid en eller flera förhandlingar hållas. Grunden bör inte vara tillgänglig om relevanta nationella processrättsliga regler inte föreskriver förhandling. Sådana nationella processrättsliga regler bör vara förenliga med stadgan och med Europakonventionen, i synnerhet rörande rätten till en rättvis rättegång. Detta är exempelvis fallet om förfarandet genomförs på förenklat sätt efter ett helt eller delvis skriftligt förfarande eller ett förfarande utan förhandling.
- (33) Det bör vara möjligt endast under exceptionella omständigheter att inte erkänna eller verkställa ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, om ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle hindra den verkställande staten från att tillämpa sina konstitutionella regler om tryckfrihet eller yttrandefrihet i andra medier.
- (34) Skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa inom unionen är grundat på ömsesidigt förtroende och presumptionen om andra medlemsstaters efterlevnad av unionsrätten och, i synnerhet, av de grundläggande rättigheterna. I undantagsfall, när det på grundval av precisa och objektiva uppgifter finns grundad anledning att anta att verkställighet av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, mot bakgrund av ärendets särskilda omständigheter, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som anges i stadgan, bör det emellertid vara möjligt för den verkställande myndigheten att besluta att inte erkänna och verkställa det berörda beslutet. De grundläggande rättigheter som bör vara relevanta i detta avseende är i synnerhet rätten till ett effektivt rättsmedel, rätten till en rättvis rättegång och rätten till försvar. Äganderätten bör i princip inte vara relevant, eftersom frysning och förverkande av tillgångar nödvändigtvis innebär ett intrång i en persons äganderätt och eftersom de nödvändiga skyddsåtgärderna i detta avseende redan har fastställts i unionsrätten, inbegripet i denna förordning.
- (35) Innan den verkställande myndigheten beslutar att inte erkänna eller verkställa ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande på basis av en grund för att vägra erkännande eller verkställighet bör den samråda med den utfärdande myndigheten för att erhålla alla nödvändiga kompletterande uppgifter.
- (36) Vid prövning av en begäran från den verkställande myndigheten om att begränsa den tidsperiod under vilken egendomen ska vara fryst bör den utfärdande myndigheten beakta alla omständigheterna i ärendet, i synnerhet huruvida fortsatt verkställighet av beslutet om frysning skulle kunna orsaka oberättigad skada i den verkställande staten. Den verkställande myndigheten uppmanas att samråda i ärendet med den utfärdande myndigheten innan en formell begäran framställs.
- (37) Den utfärdande myndigheten bör underrätta den verkställande myndigheten ifall en myndighet i den utfärdande staten tar emot ett penningbelopp som har betalats med avseende på beslutet om förverkande, varvid gäller att den verkställande staten bör underrättas endast ifall det betalda beloppet med avseende på beslutet påverkar det utestående beloppet som ska förverkas enligt beslutet.
- (38) Det bör vara möjligt för den verkställande myndigheten att skjuta upp verkställigheten av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, i synnerhet när dess verkställighet kan skada en pågående brottsutredning. Så snart grunderna för uppskovet inte längre föreligger bör den verkställande myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet.
- (39) Den verkställande myndigheten bör, efter att ha verkställt ett beslut om frysning och efter att ha fattat beslutet om att erkänna och verkställa ett beslut om förverkande, i den mån det är möjligt underrätta berörda personer som den känner till om verkställigheten eller beslutet. I det syftet bör den verkställande myndigheten göra varje rimlig ansträngning för att identifiera de berörda personerna, kontrollera hur de kan nås och underrätta dem om verkställigheten av beslutet om frysning eller om beslutet att erkänna och verkställa beslutet om förverkande. Vid fullgörandet av den skyldigheten kan den verkställande myndigheten begära bistånd från den utfärdande myndigheten, till exempel när de berörda personerna förefaller uppehålla sig i den utfärdande staten. Den

verkställande myndighetens skyldighet enligt denna förordning att lämna information till berörda personer bör inte påverka den utfärdande myndighetens skyldighet att lämna information till personer enligt den utfärdande statens rätt, till exempel om utfärdandet av ett beslut om frysning eller om vilka rättsmedel som är tillgängliga enligt den utfärdande statens rätt.

- (40) Den utfärdande myndigheten bör utan dröjsmål underrättas ifall det är omöjligt att verkställa ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande. Sådan omöjlighet kan uppstå på grund av att egendomen redan har förverkats, har försvunnit, har förstörts eller inte kan återfinnas på den plats som den utfärdande myndigheten har angett eller på grund av att platsen för egendomen inte har angetts tillräckligt exakt, trots samråd mellan den verkställande myndigheten och den utfärdande myndigheten. Under sådana omständigheter bör den verkställande myndigheten inte längre vara skyldig att verkställa beslutet. Om den verkställande myndigheten senare erhåller information som gör det möjligt för den att lokalisera egendomen, bör den emellertid ha möjlighet att verkställa beslutet utan att ett nytt intyg måste översändas, i enlighet med denna förordning.
- (41) Om den verkställande statens rätt gör det juridiskt omöjligt att verkställa ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande bör den verkställande myndigheten kontakta den utfärdande myndigheten för att diskutera situationen och finna en lösning. En sådan lösning kan vara att den utfärdande myndigheten återkallar det berörda beslutet.
- (42) Så snart ett beslut om förverkande har verkställts bör den verkställande myndigheten underrätta den utfärdande myndigheten om resultatet av verkställigheten. Där det är praktiskt möjligt bör den verkställande myndigheten vid den tidpunkten även underrätta den utfärdande myndigheten om den egendom eller det penningbelopp som har förverkats, och om andra uppgifter som den anser vara relevanta.
- (43) Verkställigheten av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande bör regleras av rätten i den verkställande staten, och myndigheterna i den staten bör ha ensam behörighet att besluta om verkställighetsförfarandena. Om så är lämpligt bör den utfärdande och verkställande myndigheten kunna uppmana Eurojust eller det europeiska rättsliga nätverket att inom sina behörighetsområden tillhandahålla biträde med verkställigheten av beslut om frysning och beslut om förverkande.
- (44) En korrekt tillämpning av denna förordning förutsätter nära kontakter mellan de berörda behöriga nationella myndigheterna, särskilt vid samtidig verkställighet av ett beslut om förverkande i fler än en medlemsstat. De behöriga nationella myndigheterna bör därför samråda med varandra närhelst det är nödvändigt, direkt eller när så är lämpligt via Eurojust eller det europeiska rättsliga nätverket.
- (45) Brottsoffers rätt till ersättning och återställande bör inte påverkas negativt i gränsöverskridande ärenden. I reglerna för förfogande över fryst eller förverkad egendom bör ersättning och återställande av egendom till brottsoffer prioriteras. Begreppet *brottsoffer* bör tolkas i enlighet med den utfärdande statens rätt, där det också bör kunna föreskrivas att en juridisk person kan ses som brottsoffer vid tillämpningen av denna förordning. Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av regler om ersättning och återställande av egendom till brottsoffer i nationella förfaranden.
- (46) När den verkställande myndigheten underrättas om ett beslut om återställande av fryst egendom till brottsoffret som utfärdats av den utfärdande myndigheten eller av en annan behörig myndighet i den utfärdande staten bör den verkställande myndigheten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att den berörda egendomen fryses och snarast möjligt återställs till brottsoffret. Den verkställande myndigheten bör kunna överföra egendomen antingen till den utfärdande staten, så att denna skulle kunna återställa egendomen till brottsoffret, eller direkt till brottsoffret förutsatt att den utfärdande staten har gett sitt samtycke. Skyldigheten att återställa fryst egendom till brottsoffret bör vara föremål för följande villkor: brottsoffrets äganderätt till egendomen bör inte vara omtvistad – vilket innebär att det godtas att brottsoffret är egendomens rättmätiga ägare och att det inte förekommer några seriösa anspråk som ifrågasätter denna äganderätt, egendomen bör inte behövas som bevis i straffrättsliga förfaranden i den verkställande staten och rättigheterna för berörda personer, i synnerhet rättigheterna för tredje man i god tro, bör inte påverkas negativt. Den verkställande myndigheten bör återställa fryst egendom till brottsoffret endast när dessa villkor har uppfyllts. Om den verkställande myndigheten anser att dessa villkor inte är uppfyllda bör den samråda med den utfärdande myndigheten, till exempel för att begära ytterligare information eller diskutera situationen, i syfte att finna en lösning. Om ingen lösning går att finna bör den verkställande myndigheten kunna besluta att inte återställa den frysta egendomen till brottsoffret.
- (47) Varje medlemsstat bör överväga att inrätta ett nationellt centralkontor med ansvar för förvaltning av fryst egendom som eventuellt ska förverkas senare samt för förvaltning av förverkad egendom. Fryst egendom och förverkad egendom kan företrädesvis användas för brottsbekämpning och projekt som syftar till att förebygga organiserad brottslighet och för andra projekt av allmänt intresse och för sociala ändamål.

- (48) Varje medlemsstat bör överväga att inrätta en nationell fond för att garantera lämplig ersättning till brottsoffer, t. ex. familjer till poliser och offentligt anställda som omkommit i tjänsten eller som fått bestående invaliditet till följd av sin tjänsteutövning. Medlemsstaterna kan öronmärka en del av de förverkade tillgångarna för detta syfte.
- (49) Medlemsstaterna bör inte kunna avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av denna förordning. Om det har uppkommit stora eller exceptionella kostnader för den verkställande staten, till exempel till följd av att egendomen har varit fryst under avsevärd tid, bör den utfärdande myndigheten dock beakta eventuella förslag från den verkställande myndigheten om att dela kostnaderna.
- (50) I syfte att kunna lösa problem som uppstår i framtiden avseende innehållet i de intyg som anges i bilagorna till denna förordning så snabbt som möjligt bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen när det gäller ändringar av dessa intyg. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematisk tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (51) Eftersom målet för denna förordning, nämligen ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om frysning och beslut om förverkande, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (52) Bestämmelserna i rambeslut 2003/577/RIF har med avseende på frysning av bevismaterial redan ersatts med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU⁽²⁾ för medlemsstater som är bundna av det direktivet. Bestämmelserna i rambeslut 2003/577/RIF som rör frysning av egendom bör ersättas av denna förordning mellan de medlemsstater som är bundna av den. Rambeslut 2006/783/RIF bör även ersättas av denna förordning mellan de medlemsstater som är bundna av den. De bestämmelser i rambeslut 2003/577/RIF som gäller frysning av egendom, samt bestämmelserna i rambeslut 2006/783/RIF, bör därför fortsätta att tillämpas inte bara mellan de medlemsstater som inte är bundna av denna förordning utan också mellan varje medlemsstat som inte är bunden av denna förordning och varje medlemsstat som är bunden av denna förordning.
- (53) Den rättsliga formen för denna akt bör inte utgöra prejudikat för framtida unionsrättsakter på området för ömsesidigt erkännande av domar och straffrättsliga avgöranden. Valet av rättslig form för framtida unionsrättsakter bör nogra bedömas från fall till fall med beaktande av, bland andra faktorer, rättsaktens effektivitet och proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.
- (54) Medlemsstaterna bör, i enlighet med rådets beslut 2007/845/RIF⁽³⁾, säkerställa att deras kontor för återvinning av tillgångar samarbetar med varandra för att underlätta spårning och identifiering av vinning av brott och annan egendom som härrör från brott som kan bli föremål för ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande.
- (55) I enlighet med artiklarna 3 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har Förenade kungariket meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (56) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.
- (57) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.

(1) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (EUT L 130, 1.5.2014, s. 1).

(3) Rådets beslut 2007/845/RIF av den 6 december 2007 om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott (EUT L 332, 18.12.2007, s. 103).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITTEL I

SYFTE, DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Artikel 1

Syfte

1. Denna förordning innehåller de regler enligt vilka en medlemsstat på sitt territorium erkänner och verkställer beslut om frysning och beslut om förverkande som utfärdats av en annan medlemsstat inom ramen för förfaranden i straffrättsliga frågor.
2. Denna förordning ska inte medföra någon ändring av skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna stadfästa i artikel 6 i EU-fördraget.
3. När den utfärdande myndigheten utfärdar ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande ska den säkerställa att nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna iakttas.
4. Denna förordning ska inte tillämpas på beslut om frysning och beslut om förverkande som utfärdats inom ramen för förfaranden i civilrättsliga eller administrativa frågor.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *beslut om frysning*: ett avgörande som har utfärdats eller godkänts av en utfärdande myndighet för att förhindra att egendom förstörs, omvandlas, flyttas, överförs eller avyttras i syfte att förverka den egendomen.
2. *beslut om förverkande*: ett slutligt straff eller en sådan slutlig åtgärd som har beslutats av en domstol efter förfaranden på grund av ett brott, som innebär slutligt berövande av egendom från en fysisk eller juridisk person.
3. *egendom*: varje form av egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som den utfärdande myndigheten anser
 - a) utgöra vinning av ett brott, eller dess motsvarighet, oavsett om detta avser hela eller endast en del av värdet av denna vinning,
 - b) utgöra hjälpmedel vid ett sådant brott, eller värdet av sådana hjälpmedel,
 - c) kan bli föremål för förverkande med tillämpning i den utfärdande staten genom någon av de förverkandebefogenheter som föreskrivs i direktiv 2014/42/EU, eller
 - d) kan bli föremål för förverkande enligt någon annan bestämmelse om befogenheter till förverkande, inbegripet förverkande utan slutlig fällande dom enligt den utfärdande statens rätt efter ett förfarande på grund av ett brott.
4. *vinning*: varje ekonomisk fördel som direkt eller indirekt härrör från ett brott, bestående av alla former av egendom och innefattande all efterföljande återinvestering eller omvandling av direkt vinning och eventuella värdefulla fördelar.
5. *hjälpmedel*: all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå ett brott.
6. *utfärdande stat*: den medlemsstat där ett beslut om frysning eller förverkande har utfärdats.
7. *verkställande stat*: den medlemsstat till vilken ett beslut om frysning eller beslut om förverkande överförs för erkännande och verkställighet.
8. *utfärdande myndighet*:
 - a) i fråga om ett beslut om frysning:
 - i) en domare, domstol eller allmän åklagare som är behörig i det berörda fallet, eller

- ii) en annan behörig myndighet som av den utfärdande staten utsetts till sådan och som har behörighet att i straffrättsliga frågor besluta om frysning av egendom eller om verkställighet av ett beslut om frysning i enlighet med nationell rätt. Dessutom ska beslutet om frysning innan det översänds till den verkställande myndigheten godkännas av en domare, domstol eller allmän åklagare i den utfärdande staten efter prövning av dess överensstämmelse med villkoren för utfärdande av ett sådant beslut enligt denna förordning. Om beslutet har godkänts av en domare, domstol eller allmän åklagare, får den andra behöriga myndigheten också betraktas som en utfärdande myndighet med avseende på översändandet av beslutet,
- b) i fråga om ett beslut om förverkande, en myndighet som av den utfärdande staten utsetts till sådan och som har behörighet att i straffrättsliga frågor verkställa ett beslut om förverkande som har utfärdats av en domstol i enlighet med nationell rätt.
9. *verkställande myndighet*: en myndighet som har behörighet att erkänna ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande och säkerställa att det verkställs i enlighet med denna förordning och med de förfaranden som enligt nationell rätt är tillämpliga på frysning och förverkande av egendom. När sådana förfaranden kräver att en domstol registrerar beslutet och ger tillstånd till dess verkställighet, innefattar den verkställande myndigheten den myndighet som har behörighet att begära sådan registrering och sådant tillstånd.
10. *berörd person*: en fysisk eller juridisk person som är föremål för ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande eller en fysisk eller juridisk person som äger den egendom som beslutet avser samt tredje man vars rättigheter angående den egendom beslutet avser blir direkt negativt påverkade av det beslutet, enligt den verkställande statens rätt.

Artikel 3

Brott

1. Beslut om frysning eller beslut om förverkande ska verkställas utan kontroll av dubbel straffbarhet om de gärningar som föranleder sådana beslut i den utfärdande staten är belagda med ett högsta frihetsstraff på minst tre år och utgör ett eller flera av följande brott enligt den utfärdande statens rätt:

1. Deltagande i en kriminell organisation.
2. Terrorism.
3. Människohandel.
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
7. Korruption.
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri och andra brott som riktar sig mot unionens finansiella intressen enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371⁽¹⁾.
9. Penningtvätt.
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
11. It-brottslighet.
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
13. Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.
14. Mord eller grov misshandel.
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
16. Människorov, olaga frihetsberövande eller tagande av gisslan.
17. Rasism och främlingsfientlighet.
18. Organiserad stöld eller väpnat rån.
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.

(¹) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (EUT L 198, 28.7.2017, s. 29).

20. Svindleri.
 21. Beskyddarverksamhet och utpressning.
 22. Förfalskning och piratkopiering.
 23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
 24. Förfalskning av betalningsmedel.
 25. Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanter.
 26. Olaglig handel med nukleära eller radioaktiva ämnen.
 27. Handel med stulna fordon.
 28. Våldtäkt.
 29. Mordbrand.
 30. Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet.
 31. Kapning av flygplan eller fartyg.
 32. Sabotage.
2. För andra brott än de som avses i punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande vara villkorat av om de gärningar som föranleder beslutet om frysning eller beslutet om förverkande utgör ett brott enligt den verkställande statens rätt, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering enligt den utfärdande statens rätt.

KAPITEL II

ÖVERSÄNDANDE, ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET AV BESLUT OM FRYSNING

Artikel 4

Översändande av beslut om frysning

1. Ett beslut om frysning ska översändas genom ett intyg om frysning. Den utfärdande myndigheten ska översända intyget om frysning som föreskrivs i artikel 6 direkt till den verkställande myndigheten eller, i tillämpliga fall, till den centrala myndighet som avses i artikel 24.2, på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning och som gör det möjligt för den verkställande staten att fastställa äktheten av intyget om frysning.
2. Medlemsstaterna får lämna en förklaring i vilken det anges att den utfärdande myndigheten tillsammans med intyget om frysning ska översända beslutet om frysning i original eller en bestyrkt kopia av detta när ett intyg om frysning översänds till en medlemsstat för erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning. Endast intyget om frysning behöver dock översättas, i enlighet med artikel 6.2.
3. Medlemsstaterna får lämna den förklaring som avses i punkt 2 före den dag då denna förordning börjar tillämpas eller vid en senare tidpunkt. Medlemsstaterna får när som helst dra tillbaka en sådan förklaring. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen när de lämnar eller drar tillbaka en sådan förklaring. Kommissionen ska göra sådan information tillgänglig för samtliga medlemsstater och för det europeiska rättssliga nätverket.
4. Om ett beslut om frysning avser ett penningbelopp, när den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att den person som beslutet om frysning avser har egendom eller inkomster i en medlemsstat, ska den utfärdande myndigheten översända intyget om frysning till den medlemsstaten.
5. Om ett beslut om frysning avser specifik egendom, när den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att sådan egendom är belägen i en medlemsstat, ska den utfärdande myndigheten översända intyget om frysning till den medlemsstaten.
6. Intyget om frysning ska
 - a) åtföljas av ett intyg om förverkande som översänts i enlighet med artikel 14, eller
 - b) innehålla en instruktion om att egendomen ska förbli fryst i den verkställande staten i avvaktan på översändande och verkställigheten av beslutet om förverkande i enlighet med artikel 14, i vilket fall den utfärdande myndigheten i intyget om frysning ska ange beräknad dag för detta översändande.

7. Den utfärdande myndigheten ska underrätta den verkställande myndigheten ifall den har vetskap om några berörda personer. Den utfärdande myndigheten ska också tillhandahålla, på begäran, den verkställande myndigheten all eventuell information av relevans för eventuella anspråk som sådana berörda personer kan ha med avseende på egendomen, däribland all information för identifiering av dessa personer.

8. Om det, trots den information som har gjorts tillgänglig i enlighet med artikel 24.3, inte är känt för den utfärdande myndigheten vilken myndighet som är behörig verkställande myndighet ska den utfärdande myndigheten göra de efterforskningar som krävs, inklusive via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter, för att bestämma vilken myndighet som är behörig i fråga om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning.

9. Om den myndighet i den verkställande staten som tar emot ett intyg om frysning inte är behörig att erkänna beslutet om frysning eller vidta de åtgärder som krävs för att verkställa det ska den myndigheten omedelbart översända intyget om frysning till den behöriga verkställande myndigheten i sin medlemsstat och underrätta den utfärdande myndigheten om detta.

Artikel 5

Översändande av ett beslut om frysning till en eller flera verkställande stater

1. Ett intyg om frysning får endast översändas enligt artikel 4 till en verkställande stat åt gången, såvida inte punkterna 2 eller 3 i den här artikeln är tillämpliga.
2. När ett beslut om frysning avser specifik egendom får intyget om frysning översändas till fler än en verkställande stat samtidigt när
 - a) den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att olika delar av den egendom som omfattas av beslutet om frysning är belägna i olika verkställande stater, eller
 - b) frysningen av en specifik egendom som omfattas av beslutet om frysning skulle kräva åtgärder i fler än en verkställande stat.
3. När ett beslut om frysning avser ett penningbelopp får intyget om frysning översändas till fler än en verkställande stat samtidigt om den utfärdande myndigheten anser att det finns ett specifikt behov av detta, särskilt om det uppskattade värdet på den egendom som får frysas i den utfärdande staten och i en verkställande stat förmodligen inte räcker för att frysa hela det belopp som omfattas av beslutet om frysning.

Artikel 6

Standardintyg om frysning

1. För att översända ett beslut om frysning ska den utfärdande myndigheten fylla i det intyg om frysning som fastställs i bilaga 1, underteckna det och intyga att dess innehåll är riktigt och korrekt.
2. Den utfärdande myndigheten ska tillhandahålla den verkställande myndigheten en översättning av intyget om frysning på ett officiellt språk i den verkställande staten eller på ett annat språk som den verkställande staten kommer att godta i enlighet med punkt 3.
3. Varje medlemsstat får när som helst genom en förklaring som ges in till kommissionen ange att den kommer att godta översättningar av intyg om frysning på ett eller flera av unionens officiella språk som inte är på det officiella språket eller de officiella språken i den medlemsstaten. Kommissionen ska göra förklaringarna tillgängliga för alla medlemsstater och det europeiska rättsliga nätverket.

Artikel 7

Erkännande och verkställighet av beslut om frysning

1. Den verkställande myndigheten ska erkänna ett beslut om frysning översänt i enlighet med artikel 4 och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det på samma sätt som för ett inhemskt beslut om frysning som utfärdats av en myndighet i den verkställande staten, såvida inte den verkställande myndigheten åberopar någon av de grunder för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 8 eller någon av de grunder för uppskov som anges i artikel 10.
2. Den verkställande myndigheten ska rapportera till den utfärdande myndigheten om verkställigheten av beslutet om frysning, inklusive en beskrivning av den frysta egendomen och, där en sådan är tillgänglig, tillhandahålla en uppskattning av dess värde. Denna rapportering ska ske på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, utan onödigt dröjsmål efter att den verkställande myndigheten har underrättats om att beslutet om frysning har verkställts.

Artikel 8

Grunder för att vägra erkännande och verkställighet av beslut om frysning

1. Den verkställande myndigheten får besluta att inte erkänna eller verkställa beslut om frysning endast när
 - a) verkställighet av beslutet om frysning skulle strida mot principen om *ne bis in idem*,
 - b) det enligt den verkställande statens rätt föreligger privilegier eller immunitet som skulle förhindra frysningen av den berörda egendomen eller det finns regler om fastställande eller begränsning av straffrättsligt ansvar som hänförs till tryckfrihet eller yttrandefrihet i andra medier och som förhindrar verkställigheten av beslutet om frysning,
 - c) intyget om frysning är ofullständigt eller uppenbart felaktigt och inte har fyllts i efter samråd som avses i punkt 2,
 - d) beslutet om frysning avser ett brott som helt eller delvis har begåtts utanför den utfärdande statens territorium och helt eller delvis inom den verkställande statens territorium och den gärning för vilken beslutet om frysning utfärdades inte utgör ett brott enligt den verkställande statens rätt,
 - e) i något av de fall som omfattas av artikel 3.2 den gärning som i samband med att beslutet om frysning utfärdades inte utgör något brott enligt den verkställande statens rätt; i fall som inbegriper skatter eller avgifter, eller tull- och valutatransaktionsbestämmelser, får dock erkännande eller verkställighet av beslutet om frysning inte vägras på grund av att den verkställande statens rätt inte föreskriver samma slags skatter eller avgifter eller att den inte föreskriver samma slags regler om skatter och avgifter eller samma slags tull- och valutatransaktionsbestämmelser som den utfärdande statens rätt,
 - f) det i undantagsfall, på grundval av precisa och objektiva uppgifter, finns grundad anledning att anta att verkställighet av beslutet om frysning, mot bakgrund av ärendets särskilda omständigheter, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som anges i stadgan, i synnerhet rätten till ett effektivt rättsmedel, rätten till en rättvis rättegång eller rätten till försvar.
2. I samtliga fall som avses i punkt 1 ska den verkställande myndigheten, innan den beslutar att helt eller delvis inte erkänna eller verkställa ett beslut om frysning, på lämpligt sätt samråda med den utfärdande myndigheten och om lämpligt anmoda den utfärdande myndigheten att utan dröjsmål tillhandahålla alla nödvändiga uppgifter.
3. Varje beslut om att vägra erkännande eller verkställighet av beslutet om frysning ska fattas utan dröjsmål och omedelbart meddelas den utfärdande myndigheten på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning.
4. Om den verkställande myndigheten har erkänt ett beslut om frysning men vid verkställandet får vetskap om att någon av grunderna för att vägra erkännande eller verkställighet är tillämplig ska myndigheten omedelbart på lämpligt sätt kontakta den utfärdande myndigheten för diskussioner om vilka åtgärder som är lämpliga att vidta. På grundval av detta får den utfärdande myndigheten besluta att återkalla beslutet om frysning. Om ingen lösning har funnits efter sådana diskussioner får den verkställande myndigheten besluta att avbryta verkställandet av beslutet om frysning.

Artikel 9

Tidsfrister för erkännande och verkställighet av beslut om frysning

1. Den verkställande myndigheten ska fatta beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning och utan dröjsmål verkställa det beslutet lika skyndsamt och med samma prioritet som för liknande inhemska ärenden, efter det att den verkställande myndigheten har mottagit intyget om frysning.
2. Om den utfärdande myndigheten i intyget om frysning har angett att verkställigheten av beslutet om frysning ska vidtas en särskild dag ska den verkställande myndigheten i möjligaste mån ta hänsyn till detta. Om den utfärdande myndigheten har angett att samordning mellan de berörda medlemsstaterna behövs, ska den verkställande myndigheten och den utfärdande myndigheten samordna sinsemellan för att komma överens om datumet för verkställighet av beslutet om frysning. När ingen överenskommelse kan nås, ska den verkställande myndigheten besluta om datumet för verkställighet av beslutet om frysning, med största möjliga hänsyn till den utfärdande myndighetens intressen.
3. Om den utfärdande myndigheten i intyget om frysning har angett att omedelbar frysning är nödvändig eftersom det finns berättigade skäl att anta att egendomen i fråga omedelbart kommer att flyttas eller förstöras, eller på grund av eventuella behov i utredningen eller i förfarandet i den utfärdande staten, ska den verkställande myndigheten, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5, senast 48 timmar efter det att den mottagit beslutet om frysning fatta beslut om erkännande av beslutet. Senast 48 timmar efter det att ett sådant beslut fattats ska den verkställande myndigheten vidta de konkreta åtgärder som krävs för att verkställa beslutet.

4. Den verkställande myndigheten ska, utan dröjsmål och på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, meddela den utfärdande myndigheten beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning.
5. Om det i ett enskilt fall inte är möjligt att iaktta tidsfristerna i punkt 3 ska den verkställande myndigheten på valfritt sätt omedelbart underrätta den utfärdande myndigheten, ange skälen till varför det inte var möjligt att iaktta dessa tidsfrister samt samråda med den utfärdande myndigheten om en lämplig tidsplan för erkännande eller verkställighet av beslutet om frysning.
6. Att tidsfristerna enligt punkt 3 löpt ut fritar inte den verkställande myndigheten från skyldigheten att, utan dröjsmål, fatta ett beslut om erkännande och verkställighet av beslutet om frysning och verkställa det beslutet.

Artikel 10

Uppskov av verkställigheten av beslut om frysning

1. Den verkställande myndigheten får skjuta upp verkställigheten av ett beslut om frysning som överlämnats i enlighet med artikel 4 när
 - a) verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning, i vilket fall verkställighet av beslutet om frysning får skjutas upp till den tidpunkt den verkställande myndigheten anser vara rimlig,
 - b) egendomen redan är föremål för ett tidigare beslut om frysning, i vilket fall verkställighet av beslutet om frysning får skjutas upp till dess att det tidigare beslutet har återkallats, eller
 - c) egendomen redan är föremål för ett tidigare beslut som utfärdats inom ramen för andra förfaranden i den verkställande staten, i vilket fall verkställighet av beslutet om frysning får skjutas upp till dess att det tidigare beslutet har återkallats; detta led ska dock tillämpas endast om detta tidigare beslut skulle ha företräde, enligt nationell rätt, framför senare nationella beslut om frysning i straffrättsliga frågor.
2. Den verkställande myndigheten ska, omedelbart och på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, rapportera till den utfärdande myndigheten om uppskovet av verkställigheten av beslutet om frysning, med angivande av grunderna för uppskovet och, när möjligt, uppskovets förväntade varaktighet.
3. Så snart grunderna för uppskovet inte längre föreligger ska den verkställande myndigheten omedelbart vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om frysning och underrätta den utfärdande myndigheten om detta på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning.

Artikel 11

Konfidentialitet

1. Den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten ska vid verkställigheten av ett beslut om frysning på vederbörligt sätt beakta den konfidentialitet som gäller för utredningen i vars sammanhang beslutet om frysning utfärdades.
2. Den verkställande myndigheten ska i enlighet med sin nationella rätt garantera konfidentialiteten för beslutet om frysning och dess innehåll, utom i den utsträckning som behövs för att verkställa beslutet om frysning. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i denna artikel, ska så snart beslutet om frysning har verkställts den verkställande myndigheten underrätta berörda personer om detta i enlighet med artikel 32.
3. För att skydda pågående utredningar får den utfärdande myndigheten begära att den verkställande myndigheten skjuter upp underrättandet av berörda personer om verkställigheten av beslutet om frysning enligt artikel 32. Så snart det inte längre är nödvändigt att skjuta upp underrättandet av berörda personer för att skydda pågående utredningar ska den utfärdande myndigheten underrätta den verkställande myndigheten om detta, så att den verkställande myndigheten kan underrätta berörda personer om verkställigheten av beslutet om frysning i enlighet med artikel 32.
4. Om den verkställande myndigheten inte kan iaktta konfidentialitetsskyldigheterna enligt denna artikel ska den omedelbart, om möjligt innan beslutet om frysning verkställs, underrätta den utfärdande myndigheten.

Artikel 12

Varaktighet för beslut om frysning

1. Den egendom som är föremål för ett beslut om frysning ska förbli fryst i den verkställande staten till dess att den behöriga myndigheten i den staten har lämnat ett definitivt svar på ett beslut om förverkande som överlämnats i enlighet med artikel 14 eller till dess att den utfärdande myndigheten har underrättat den verkställande myndigheten om varje beslut eller åtgärd som innebär att beslutet inte är verkställbart eller orsakar att det i enlighet med artikel 27.1 ska återkallas.

2. Den verkställande myndigheten får med beaktande av alla omständigheter i ärendet ställa en motiverad begäran till den utfärdande myndigheten om att begränsa den tidsperiod under vilken egendomen ska vara fryst. En sådan begäran, inbegripet all relevant information till stöd för begäran, ska översändas på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning och som gör det möjligt för den utfärdande myndigheten att fastställa begärens äkthet. Vid behandlingen av en sådan begäran ska den utfärdande myndigheten ta hänsyn till alla intressen, däribland den verkställande myndighetens. Den utfärdande myndigheten ska besvara begäran så snart som möjligt. Om den utfärdande myndigheten inte samtycker till begränsningen ska den underrätta den verkställande myndigheten om skälen till detta. I ett sådant fall ska egendomen förbli fryst i enlighet med punkt 1. Om den utfärdande myndigheten inte svarar inom sex veckor från mottagandet av begäran ska den verkställande myndigheten inte längre vara skyldig att verkställa beslutet om frysning.

Artikel 13

Omöjlighet att verkställa ett beslut om frysning

1. Om den verkställande myndigheten anser att det är omöjligt att verkställa ett beslut om frysning ska den utan dröjsmål underrätta den utfärdande myndigheten om detta.
2. Innan den verkställande myndigheten underrättar den utfärdande myndigheten i enlighet med punkt 1 ska den verkställande myndigheten, när det är lämpligt, samråda med den utfärdande myndigheten.
3. Vägran att verkställa ett beslut om frysning enligt denna artikel är endast berättigad när egendomen
 - a) redan har förverkats,
 - b) har försvunnit,
 - c) har förstörts,
 - d) inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget om frysning, eller
 - e) inte kan återfinnas på grund av att platsen för egendomen inte har angetts tillräckligt exakt, trots de samråd som avses i punkt 2.
4. Vad gäller de situationer som avses i punkt 3 b, d och e får den verkställande myndigheten, när den senare erhåller information som gör det möjligt för den att lokalisera egendomen, verkställa beslutet om frysning utan att ett nytt intyg om frysning måste översändas, förutsatt att den verkställande myndigheten innan den verkställer beslutet om frysning har fått bekräftat av den utfärdande myndigheten att beslutet om frysning fortfarande är giltigt.
5. Utan hinder av punkt 3, när den utfärdande myndigheten har angett att egendom av motsvarande värde kan frysas, får det inte krävas att den verkställande myndigheten ska verkställa ett beslut om frysning när en av de omständigheter som anges i punkt 3 föreligger och det inte finns någon egendom av motsvarande värde som kan frysas.

KAPITEL III

ÖVERSÄNDADE, ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET AV BESLUT OM FÖRVERKANDE

Artikel 14

Översändande av beslut om förverkande

1. Ett beslut om förverkande ska översändas genom ett intyg om förverkande. Den utfärdande myndigheten ska översända intyget om förverkande som föreskrivs i artikel 17 direkt till den verkställande myndigheten eller, i tillämpliga fall, till den centrala myndighet som avses i artikel 24.2, på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning och som gör det möjligt för den verkställande myndigheten att fastställa äktheten av intyget om förverkande.
2. Medlemsstaterna får lämna en förklaring i vilken det anges att den utfärdande myndigheten tillsammans med intyget om förverkande ska översända beslutet om förverkande i original eller en bestyrkt kopia av detta när ett intyg om förverkande översänds till en medlemsstat för erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande. Endast intyget om förverkande behöver dock översättas, i enlighet med artikel 17.2.
3. Medlemsstaterna får lämna den förklaring som avses i punkt 2 före den dag då denna förordning börjar tillämpas eller vid en senare tidpunkt. Medlemsstaterna får när som helst dra tillbaka en sådan förklaring. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen när de lämnar eller drar tillbaka en sådan förklaring. Kommissionen ska göra sådan information tillgänglig för samtliga medlemsstater och det europeiska rättsliga nätverket.
4. Om ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp, när den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att den person som beslutet om förverkande avser har egendom eller inkomster i en medlemsstat, ska den utfärdande myndigheten översända intyget om förverkande till den medlemsstaten.

5. Om ett beslut om förverkande avser specifik egendom, när den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att sådan egendom är belägen i en medlemsstat, ska den utfärdande myndigheten översända intyget om förverkande till den medlemsstaten.
6. Den utfärdande myndigheten ska underrätta den verkställande myndigheten ifall den har vetskap om några berörda personer. Den utfärdande myndigheten ska också tillhandahålla, på begäran, den verkställande myndigheten all eventuell information av relevans för eventuella anspråk som sådana berörda personer kan ha med avseende på egendomen, däribland all information för identifiering av dessa personer.
7. Om det, trots den information som har gjorts tillgänglig i enlighet med artikel 24.3, inte är känt för den utfärdande myndigheten vilken myndighet som är behörig verkställande myndighet ska den utfärdande myndigheten göra de efterforskningar som krävs, inklusive via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter, för att bestämma vilken myndighet som är behörig i fråga om erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande.
8. Om den myndighet i den verkställande staten som tar emot ett intyg om förverkande inte är behörig att erkänna beslutet om förverkande eller vidta de åtgärder som krävs för att verkställa det ska den myndigheten omedelbart översända intyget om förverkande till den behöriga verkställande myndigheten i sin medlemsstat och underrätta den utfärdande myndigheten om detta.

Artikel 15

Översändande av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater

1. Ett intyg om förverkande får endast översändas, enligt artikel 14, till en verkställande stat åt gången, såvida inte punkterna 2 eller 3 i den här artikeln är tillämpliga.
2. När ett beslut om förverkande avser specifik egendom får intyget om förverkande översändas till fler än en verkställande stat samtidigt när
 - a) den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att olika delar av den egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägna i olika verkställande stater, eller
 - b) förverkandet av en specifik egendom som omfattas av beslutet om förverkande skulle kräva åtgärder i fler än en verkställande stat.
3. När ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp får intyget om förverkande översändas till fler än en verkställande stat samtidigt om den utfärdande myndigheten anser att det finns ett specifikt behov av detta, särskilt om
 - a) den berörda egendomen inte har frysts enligt denna förordning, eller
 - b) det uppskattade värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och i en verkställande stat förmodligen inte räcker för att förverka hela det belopp som omfattas av beslutet om förverkande.

Artikel 16

Följder av översändande av beslut om förverkande

1. Översändandet av ett beslut om förverkande i enlighet med artiklarna 14 och 15 får inte begränsa den utfärdande statens rätt att verkställa beslutet.
2. Det totala belopp som erhållits vid verkställigheten av ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp får inte överstiga det maximala belopp som anges i det beslutet oavsett om det beslutet översänts till en eller flera verkställande stater.
3. Den utfärdande myndigheten ska omedelbart underrätta den verkställande myndigheten på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning om
 - a) den anser att det finns risk för förverkande utöver det maximala beloppet, särskilt på grundval av information som mottagits från den verkställande myndigheten enligt artikel 21.1 b,
 - b) beslutet om förverkande helt eller delvis har verkställts i den utfärdande staten eller i en annan verkställande stat, i vilket fall det ska anges det belopp beträffande vilket beslutet om förverkande ännu inte har verkställts, eller
 - c) en myndighet i den utfärdande staten, efter det att ett intyg om förverkande har översänts i enlighet med artikel 14, tar emot ett penningbelopp som har betalats med avseende på beslutet om förverkande.

Om första stycket led a är tillämpligt ska den utfärdande myndigheten så snart som möjligt underrätta den verkställande myndigheten när den berörda risken som avses i det leddet har upphört.

Artikel 17

Standardintyg om förverkande

1. För att översända ett beslut om förverkande ska den utfärdande myndigheten fylla i det intyg om förverkande som fastställs i bilaga II, underteckna det och intyga att dess innehåll är riktigt och korrekt.
2. Den utfärdande myndigheten ska tillhandahålla den verkställande myndigheten en översättning av intyget om förverkande på ett officiellt språk i den verkställande staten eller på ett annat språk som den verkställande staten kommer att godta i enlighet med punkt 3.
3. Varje medlemsstat får när som helst genom en förklaring som ges in till kommissionen ange att den kommer att godta översättningar av intyg om förverkande på ett eller flera av unionens officiella språk som inte är på det officiella språket eller de officiella språken i den medlemsstaten. Kommissionen ska göra förklaringarna tillgängliga för alla medlemsstater och det europeiska rättsliga nätverket.

Artikel 18

Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande

1. Den verkställande myndigheten ska erkänna ett beslut om förverkande översänt i enlighet med artikel 14 och vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa det på samma sätt som för ett inhemskt beslut om förverkande som utfärdats av en myndighet i den verkställande staten, såvida inte den verkställande myndigheten åberopar någon av de grunder för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 19 eller någon av de grunder för uppskov som anges i artikel 21.
2. När ett beslut om förverkande avser en specifik egendom får den utfärdande myndigheten och verkställande myndigheten, när det föreskrivs i den utfärdande statens rätt, träffa överenskommelse om att förverkandet i den verkställande staten kan utföras genom förverkande av ett penningbelopp som motsvarar värdet på den egendom som skulle förverkas.
3. När ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp, och den verkställande myndigheten inte erhåller betalning av den summan, ska den verkställande myndigheten verkställa beslutet om förverkande i enlighet med punkt 1 på all egendom som finns att tillgå för detta ändamål. När det är nödvändigt ska den verkställande myndigheten räkna om det penningbelopp som ska förverkas till den verkställande statens valuta enligt eurons dagskurs som offentliggörs i C-serien av *Europeiska unionens officiella tidning* för den dag när beslutet om förverkande utfärdades.
4. Varje del av det penningbelopp som drivits in enligt beslutet om förverkande i en annan stat än den verkställande staten ska i sin helhet dras av från det belopp som ska förverkas i den verkställande staten.
5. När den utfärdande myndigheten har utfärdat ett beslut om förverkande men inte har utfärdat ett beslut om frysning, får den verkställande myndigheten, som en del av de åtgärder som föreskrivs i punkt 1 på eget initiativ i enlighet med sin nationella rätt besluta att frysa den berörda egendomen, inför senare verkställighet av beslutet om förverkande. I ett sådant fall ska den verkställande myndigheten utan dröjsmål underrätta den utfärdande myndigheten, och när det är möjligt innan den berörda egendomen fryses.
6. Så snart beslutet om förverkande har verkställts ska den verkställande myndigheten underrätta, på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, den utfärdande myndigheten om resultatet av verkställigheten.

Artikel 19

Grunder för att vägra erkännande och verkställighet av beslut om förverkande

1. Den verkställande myndigheten får besluta att inte erkänna eller verkställa beslut om förverkande endast när
 - a) verkställighet av beslutet om förverkande skulle strida mot principen om *ne bis in idem*,
 - b) det enligt den verkställande statens rätt föreligger privilegier eller immunitet som skulle förhindra förverkande av den berörda egendomen eller det finns regler om fastställande eller begränsning av straffrättsligt ansvar som hänför sig till tryckfrihet eller yttrandefrihet i andra medier och som förhindrar verkställigheten av beslutet om förverkande,
 - c) intyget om förverkande är ofullständigt eller uppenbart felaktigt och inte har fyllts in efter samråd som avses i punkt 2,

- d) beslutet om förverkande avser ett brott som helt eller delvis har begåtts utanför den utfärdande statens territorium och helt eller delvis inom den verkställande statens territorium och den gärning för vilken beslutet om förverkande utfärdats inte utgör ett brott enligt den verkställande statens rätt,
- e) rättigheterna för berörda personer skulle göra det omöjligt enligt den verkställande statens rätt att verkställa beslutet om förverkande, inbegripet när denna omöjlighet är en konsekvens av tillämpningen av rättsmedel i enlighet med artikel 33,
- f) i något av de fall som avses i artikel 3.2, den gärning som i samband med att beslutet om förverkande utfärdades inte utgör ett brott enligt den verkställande statens rätt; i fall som inbegriper skatter eller avgifter, eller tull- och valutatransaktionsbestämmelser, får dock erkännande av verkställighet av beslutet om förverkande inte vägras på den grunden att den verkställande statens rätt inte föreskriver samma slags skatter eller avgifter eller att den inte föreskriver samma slags regler om skatter och avgifter eller samma slags tull- och valutatransaktionsbestämmelser som den utfärdande statens rätt,
- g) den person som beslutet om förverkande avser, enligt intyget om förverkande, inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet om förverkande som är kopplat till en slutlig fällande dom, om det inte i intyget om förverkande anges att personen, i enlighet med ytterligare processuella krav enligt den utfärdande statens rätt
- i) kallades personligen i god tid och därigenom underrättades om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet om förverkande, eller på annat sätt faktiskt mottog officiell underrättelse om tid och plats för den förhandlingen på ett sådant sätt att det otvetydigt kunde fastställas att personen hade vetskap om den planerade förhandlingen, och underrättades i god tid om att ett beslut om förverkande kunde meddelas även om personen inte var närvarande vid förhandlingen,
- ii) med vetskap om den planerade förhandlingen hade gett i uppdrag åt en jurist som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara personen vid förhandlingen och faktiskt försvarades av den juristen vid förhandlingen, eller
- iii) efter att ha delgivits beslutet om förverkande och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande, med rätt att delta och få sakfrågan prövad på nytt, inklusive en prövning av nytt bevismaterial, vilket skulle kunna leda till att det ursprungliga beslutet om förverkande upphävs, uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet om förverkande, eller inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom de tillämpliga tidsfristerna,
- h) det i undantagsfall, på grundval av precisa och objektiva uppgifter, finns grundad anledning att anta att verkställighet av beslutet om förverkande, mot bakgrund av ärendets särskilda omständigheter, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som anges i stadgan, i synnerhet rätten till ett effektivt rättsmedel, rätten till en rättvis rättegång eller rätten till försvar.
2. I samtliga fall som avses i punkt 1 ska den verkställande myndigheten, innan den beslutar att helt eller delvis inte erkänna eller verkställa ett beslut om förverkande, på lämpligt sätt samråda med den utfärdande myndigheten och om lämpligt anmoda den utfärdande myndigheten att utan dröjsmål tillhandahålla alla nödvändiga uppgifter.
3. Varje beslut om att inte erkänna eller verkställa beslutet om förverkande ska fattas utan dröjsmål och omedelbart meddelas den utfärdande myndigheten på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning.

Artikel 20

Tidsfrister för erkännande och verkställighet av beslut om förverkande

1. Den verkställande myndigheten ska fatta beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande utan dröjsmål och, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4, senast 45 dagar efter det att den verkställande myndigheten har mottagit intyget om förverkande.
2. Den verkställande myndigheten ska, utan dröjsmål och på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, meddela den utfärdande myndigheten beslutet om erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande.
3. Såvida det inte finns skäl för uppskov enligt artikel 21 ska den verkställande myndigheten vidta de konkreta åtgärder som är nödvändiga för att verkställa beslutet om förverkande utan dröjsmål och minst lika skyndsamt och med samma prioritet som ett liknande inhemskt ärende.
4. Om det, i ett enskilt fall, inte är möjligt att iaktta tidsfristen i punkt 1, ska den verkställande myndigheten utan dröjsmål på något sätt underrätta den utfärdande myndigheten, ange skälen till varför det inte var möjligt att iaktta dessa tidsfrister samt samråda med den utfärdande myndigheten om en lämplig tidsplan för erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande.

5. Att tidsfristen enligt punkt 1 löpt ut fritar inte den verkställande myndigheten från skyldigheten att, utan dröjsmål, fatta ett beslut om erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande och verkställa det beslutet.

Artikel 21

Uppskov av verkställigheten av beslut om förverkande

1. Den verkställande myndigheten får skjuta upp erkännandet eller verkställigheten av ett beslut om förverkande som översänts i enlighet med artikel 14 när

- a) verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning, i vilket fall verkställighet av beslutet om förverkande får skjutas upp till den tidpunkt den verkställande myndigheten anser vara rimlig,
- b) den verkställande myndigheten, vad gäller ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp, anser att det finns risk för att det belopp som erhållits av verkställigheten av det beslutet om förverkande skulle kunna avsevärt överstiga det belopp som anges i beslutet om förverkande på grund av samtidig verkställighet av beslutet om förverkande i fler än en medlemsstat,
- c) egendomen redan är föremål för pågående förfaranden för förverkande i den verkställande staten, eller
- d) ett rättsmedel som avses i artikel 33 har åberopats.

2. Trots vad som sägs i artikel 18.5 ska, under uppskovet av verkställigheten av ett beslut om förverkande, den behöriga myndigheten i den verkställande staten vidta alla åtgärder som den skulle vidta i ett liknande inhemskt ärende för att undvika att egendomen inte längre står till förfogande för verkställighet av beslutet om förverkande.

3. Den verkställande myndigheten ska, utan dröjsmål och på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, rapportera till den utfärdande myndigheten om uppskovet för verkställigheten av beslutet om förverkande, med angivande av grunderna för uppskovet och, när möjligt, uppskovets förväntade varaktighet.

4. Så snart grunderna för uppskovet inte längre föreligger ska den verkställande myndigheten utan dröjsmål vidta nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om förverkande och underrätta den utfärdande myndigheten om detta på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning.

Artikel 22

Omöjlighet att verkställa ett beslut om förverkande

1. Om den verkställande myndigheten anser att det är omöjligt att verkställa ett beslut om förverkande ska den utan dröjsmål underrätta den utfärdande myndigheten om detta.

2. Innan den verkställande myndigheten underrättar den utfärdande myndigheten i enlighet med punkt 1 ska den verkställande myndigheten om lämpligt samråda med den utfärdande myndigheten, även med beaktande av de möjligheter som föreskrivs i artikel 18.2 eller 18.3.

3. Vägran att verkställa ett beslut om förverkande enligt denna artikel är endast berättigad när egendomen

- a) redan har förverkats,
- b) har försvunnit,
- c) har förstörts,
- d) inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget om förverkande, eller
- e) inte kan återfinnas på grund av att platsen för egendomen inte har angetts tillräckligt exakt, trots de samråd som avses i punkt 2.

4. Vad gäller de situationer som avses i punkt 3 b, d och e får den verkställande myndigheten, när denna senare erhåller information som gör det möjligt för den att lokalisera egendomen, verkställa beslutet om förverkande utan att ett nytt intyg om förverkande måste översändas, förutsatt att den verkställande myndigheten innan den verkställer beslutet om förverkande har fått bekräftat av den utfärdande myndigheten att beslutet om förverkande fortfarande är giltigt.

5. Utan hinder av punkt 3, när den utfärdande myndigheten har angett att egendom av motsvarande värde kan förverkas, får det inte krävas att den verkställande myndigheten ska verkställa ett beslut om förverkande när en av de omständigheter som fastställs i punkt 3 föreligger, och det inte finns någon egendom av motsvarande värde som kan förverkas.

KAPITEL IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 23

Tillämplig lag för verkställighet

1. Verkställigheten av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande ska regleras av rätten i den verkställande staten, och dess myndigheter ska ha ensam behörighet att besluta om förfarandena för verkställighet av beslutet och om alla åtgärder i samband därmed.
2. Ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande som avser en juridisk person ska verkställas även när den verkställande staten inte erkänner principen om juridiska personers straffrättsliga ansvar.
3. Utan hinder av artikel 18.2 och 18.3 får den verkställande staten inte utan den utfärdande statens samtycke föreskriva alternativa åtgärder till det beslut om frysning som översänts enligt artikel 4 eller det beslut om förverkande som översänts enligt artikel 14.

Artikel 24

Underrättelse om behöriga myndigheter

1. Senast den 19 december 2020 ska varje medlemsstat underrätta kommissionen om vilken eller vilka myndigheter enligt definitionerna i artikel 2.8 och 2.9 som enligt dess rätt är behöriga, när denna medlemsstat är respektive utfärdande stat eller verkställande stat.
2. När strukturen för en medlemsstats interna rättssystem gör detta nödvändigt får varje medlemsstat utse en eller flera centrala myndigheter som ska vara ansvariga för administrativt översändande och mottagande av intyg om frysning och intyg om förverkande och för att bistå medlemsstatens behöriga myndigheter. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om alla sådana myndigheter som den utser på detta sätt.
3. Kommissionen ska göra den mottagna informationen enligt denna artikel tillgänglig för samtliga medlemsstater och för det europeiska rättsliga nätverket.

Artikel 25

Kommunikation

1. Den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten ska vid behov, med hjälp av lämpligt kommunikationssätt, utan dröjsmål samråda med varandra för att säkerställa en effektiv tillämpning av denna förordning.
2. All kommunikation, inbegripet sådan som avser att lösa svårigheter rörande översändandet eller autentiseringen av de handlingar som behövs för att verkställa beslutet om frysning eller beslutet om förverkande, ska ske direkt mellan den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten och, om en medlemsstat har utsett en central myndighet i enlighet med artikel 24.2, om lämpligt genom denna centrala myndighet.

Artikel 26

Flera beslut

1. Om den verkställande myndigheten mottar två eller flera beslut om frysning eller beslut om förverkande från olika medlemsstater som utfärdats avseende samma person och den personen inte har tillräcklig egendom i den verkställande staten för att alla beslut ska kunna verkställas, eller om den verkställande myndigheten mottar två eller flera beslut om frysning eller beslut om förverkande avseende samma specifika egendom, ska den verkställande myndigheten besluta vilket av besluten som ska verkställas i enlighet med rätten i den verkställande staten, utan att det påverkar möjligheten att skjuta upp verkställigheten av ett beslut om förverkande i enlighet med artikel 21.
2. När den verkställande myndigheten fattar sitt beslut ska den prioritera brottsoffrens intressen när så är möjligt. Den ska också beakta alla andra relevanta omständigheter, inbegripet
 - a) huruvida tillgångarna redan är frysta,
 - b) datum för respektive beslut och tidpunkt då respektive beslut översändes,

- c) det berörda brottets svårhetsgrad, och
- d) den plats där brottet begicks.

Artikel 27

Inställande av verkställigheten av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande

1. När beslutet om frysning eller beslutet om förverkande inte längre kan verkställas eller inte längre är giltigt ska den utfärdande myndigheten återkalla beslutet om frysning eller beslutet om förverkande utan dröjsmål.
2. Den utfärdande myndigheten ska omedelbart underrätta den verkställande myndigheten, på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, om återkallandet av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, samt om varje beslut eller åtgärd som leder till att ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande återkallas.
3. Den verkställande myndigheten ska inställa verkställigheten av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande, i den mån som verkställigheten ännu inte har slutförts, så snart den har underrättats av den utfärdande myndigheten i enlighet med punkt 2. Den verkställande myndigheten ska, utan onödigt dröjsmål och på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning, skicka en bekräftelse till den utfärdande staten av att verkställigheten ställts in.

Artikel 28

Förvaltning av och förfogande över fryst och förverkad egendom

1. Förvaltningen av fryst och förverkad egendom ska regleras av rätten i den verkställande staten.
2. Den verkställande staten ska förvalta den frysta eller förverkade egendomen i syfte att förhindra att den minskar i värde. För detta ändamål ska den verkställande staten, med beaktande av artikel 10 i direktiv 2014/42/EU, kunna sälja eller överföra fryst egendom.
3. Fryst egendom och penningbelopp som erhållits efter försäljning av sådan egendom i enlighet med punkt 2, ska, utan att detta påverkar möjligheten till återställande av egendom enligt artikel 29, förbli i den verkställande staten till dess att ett intyg om förverkande har översänts och beslutet om förverkande har verkställts.
4. Den verkställande staten ska inte vara skyldig att sälja eller återlämna specifika föremål som omfattas av ett beslut om förverkande, när dessa föremål utgörs av kulturföremål enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU⁽¹⁾. Denna förordning ska inte påverka skyldigheten att återlämna kulturföremål enligt det direktivet.

Artikel 29

Återställande av fryst egendom till brottsoffret

1. Om den utfärdande myndigheten eller en annan behörig myndighet i den utfärdande staten har utfärdat ett beslut i enlighet med dess nationella rätt om att återställa fryst egendom till brottsoffret ska den utfärdande myndigheten lämna information om det beslutet i intyget om frysning, eller lämna information om det beslutet till den verkställande myndigheten i ett senare skede.
2. När den verkställande myndigheten har informerats om ett beslut om återställande av fryst egendom till brottsoffret som avses i punkt 1 ska den verkställande myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att, när den berörda egendomen har blivit fryst, den återställs till brottsoffret så snart som möjligt i enlighet med de processrättsliga reglerna i den verkställande staten, vid behov via den utfärdande staten, förutsatt att
 - a) brottsoffrets äganderätt till egendomen inte är bestridd,
 - b) egendomen inte krävs som bevis i straffrättsliga förfaranden i den verkställande staten, och
 - c) rättigheterna för berörda personer inte påverkas negativt.

Den verkställande myndigheten ska informera den utfärdande myndigheten när egendom överförs direkt till brottsoffret.

3. Om den verkställande myndigheten inte anser att villkoren i punkt 2 är uppfyllda ska den utan dröjsmål på lämpligt sätt samråda med den utfärdande myndigheten i syfte att finna en lösning. Om ingen lösning går att finna får den verkställande myndigheten besluta att inte återställa den frysta egendomen till brottsoffret.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU av den 15 maj 2014 om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 159, 28.5.2014, s. 1).

Artikel 30

Förfogande över förverkad egendom eller penningbelopp som erhållits efter försäljning av sådan egendom

1. Om den utfärdande myndigheten eller en annan behörig myndighet i den utfärdande staten har utfärdat ett beslut i enlighet med sin nationella rätt, antingen om återställande av förverkad egendom till brottsoffret eller om ersättning till brottsoffret, ska den utfärdande myndigheten lämna information om det beslutet i intyget om förverkande, eller lämna information i ett senare skede om det beslutet till den verkställande myndigheten.
2. När den verkställande myndigheten har informerats om ett beslut om återställande av förverkad egendom till brottsoffret som avses i punkt 1 ska den verkställande myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att, när den berörda egendomen har blivit förverkad, den återställs så snart som möjligt till brottsoffret, vid behov via den utfärdande staten. Den verkställande myndigheten ska informera den utfärdande myndigheten när egendom överförs direkt till brottsoffret.
3. Om det inte är möjligt för den verkställande myndigheten att återställa egendomen till brottsoffret i enlighet med punkt 2, men penningbelopp har erhållits till följd av verkställigheten av ett beslut om förverkande vad gäller den egendomen, ska motsvarande belopp överföras för återställande till brottsoffret, vid behov via den utfärdande staten. Den verkställande myndigheten ska informera den utfärdande myndigheten när penningbelopp överförs direkt till brottsoffret. Eventuell återstående egendom ska förfogas över i enlighet med punkt 7.
4. När den verkställande myndigheten har informerats om ett beslut om ersättning till brottsoffret som avses i punkt 1, och penningbelopp har erhållits till följd av verkställigheten av ett beslut om förverkande, ska motsvarande belopp såvida det inte överstiger det belopp som anges i intyget överföras för ersättning till brottsoffret, vid behov via den utfärdande staten. Den verkställande myndigheten ska informera den utfärdande myndigheten om beslutet om överförs direkt till brottsoffret. Eventuell återstående egendom ska förfogas över i enlighet med punkt 7.
5. När ett förfarande för återställande av egendom eller ersättning till brottsoffret pågår i den utfärdande staten ska den utfärdande myndigheten underrätta den verkställande myndigheten om detta. Den verkställande staten ska avstå från förfogandet över den förverkade egendomen till dess att den verkställande myndigheten har underrättats om beslutet om återställande av egendom eller ersättning till brottsoffret, även i de fall när beslutet om förverkande redan har verkställts.
6. Utan att det påverkar punkterna 1–5 ska annan egendom än penningbelopp som erhållits till följd av verkställigheten av beslutet om förverkande förfogas över i enlighet med följande regler:
 - a) Egendomen får säljas, varvid intäkterna från försäljningen ska förfogas över i enlighet med punkt 7.
 - b) Egendomen får överföras till den utfärdande staten, förutsatt att, när beslutet om förverkande omfattar ett penningbelopp, den utfärdande myndigheten har gett sitt samtycke till att egendomen överförs till den utfärdande staten.
 - c) Om det inte är möjligt att tillämpa led a eller b, får egendomen förfogas över på något annat sätt i enlighet med den verkställande statens rätt, med förbehåll för led d.
 - d) Egendomen får användas för allmännyttiga eller sociala ändamål i den verkställande staten i enlighet med dess rätt, med förbehåll för den utfärdande statens samtycke.
7. Såvida inte beslutet om förverkande åtföljs av ett beslut om återställande av egendomen till brottsoffret eller om ersättning till brottsoffret i enlighet med punkterna 1–5, eller såvida inte de berörda medlemsstaterna kommit överens om annat, ska den verkställande staten förfoga över de penningbelopp som erhållits till följd av verkställigheten av ett beslut om förverkande enligt följande:
 - a) Om det belopp som erhållits vid verkställigheten av beslutet om förverkande är lika med eller mindre än 10 000 EUR ska beloppet tillfalla den verkställande staten, eller
 - b) om det belopp som erhållits vid verkställigheten av beslutet om förverkande överstiger 10 000 EUR ska den verkställande staten överföra 50 % av beloppet till den utfärdande staten.

Artikel 31

Kostnader

1. Varje medlemsstat ska bära sina egna kostnader i samband med tillämpningen av denna förordning, utan att detta påverkar tillämpningen av bestämmelserna om förfogande över förverkad egendom i artikel 28.
2. Den verkställande myndigheten får lägga fram ett förslag för den utfärdande myndigheten om att kostnaderna ska delas om det, antingen före eller efter verkställigheten av ett beslut om frysning eller ett beslut om förverkande, framkommer att verkställigheten av beslutet skulle medföra stora eller exceptionella kostnader.

Sådana förslag ska åtföljas av en detaljerad redovisning av den verkställande myndighetens uppkomna kostnader. Efter ett sådant förslag, ska den utfärdande myndigheten och den verkställande myndigheten samråda med varandra. När så är lämpligt får Eurojust underlätta samråden.

Samråden, eller åtminstone resultatet av dessa, ska dokumenteras på ett sätt som möjliggör framställning av en skriftlig uppteckning.

Artikel 32

Skyldighet att underrätta berörda personer

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 ska den verkställande myndigheten, efter att ha verkställt ett beslut om frysning eller efter att ha fattat beslutet om att erkänna och verkställa ett beslut om förverkande, underrätta så långt det är möjligt, utan dröjsmål, kända berörda personer om verkställigheten och beslutet, i enlighet med förfaranden enligt dess nationella rätt.
2. I den information som ska lämnas i enlighet med punkt 1 ska det anges namnet på den utfärdande myndigheten och vilka rättsmedel som är tillgängliga enligt den verkställande statens rätt. I informationen ska det, åtminstone kortfattat, även anges vilka skäl som ligger till grund för beslutet.
3. Den verkställande myndigheten får när så är lämpligt be den utfärdande myndigheten att bistå vid utförandet av de uppgifter som avses i punkt 1.

Artikel 33

Rättsmedel i den verkställande staten mot erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning eller beslut om förverkande

1. Berörda personer ska ha rätt till effektiva rättsmedel i den verkställande staten mot beslut om erkännande och verkställighet av beslut om frysning enligt artiklarna 7 och beslut om förverkande enligt artikel 18. Rätten till rättsmedel ska åberopas vid domstol i den verkställande staten i enlighet med den statens rätt. När det gäller beslut om förverkande får åberopandet av ett rättsmedel ha suspensiv verkan när rätten i den verkställande staten så föreskriver.
2. De materiella grunderna för utfärdandet av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande får inte prövas inför en domstol i den verkställande staten.
3. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska underrättas om varje rättsmedel som åberopats i enlighet med punkt 1.
4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen i den utfärdande staten av skyddsåtgärder och rättsmedel i enlighet med artikel 8 i direktiv 2014/42/EU.

Artikel 34

Ersättning

1. Om den verkställande staten enligt sin rätt är ansvarig för skada för en berörd person på grund av verkställighet av ett beslut om frysning som översänts till denna enligt artikel 4 eller beslut om förverkande som översänts till denna enligt artikel 14, ska den utfärdande staten ersätta den verkställande staten för eventuella skadeståndsbelopp som betalats ut till den berörda personen. Om den utfärdande staten kan visa för den verkställande staten att skadan eller någon del av den uteslutande beror på den verkställande statens agerande, ska emellertid den utfärdande och den verkställande staten komma överens själva om ersättningsbeloppet.
2. Punkt 1 påverkar inte tillämpningen av medlemsstaternas rätt om fysiska eller juridiska personers anspråk på skadeersättning.

KAPITEL V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 35

Statistik

1. Medlemsstaterna ska regelbundet samla in uttömmande statistik från de relevanta myndigheterna. De ska bevara denna statistik samt översända denna till kommissionen varje år. Denna statistik ska utöver den information som avses i artikel 11.2 i direktiv 2014/42/EU inbegripa antalet beslut om frysning och beslut om förverkande som mottagits av en medlemsstat från andra medlemsstater som erkänts och verkställts, och vars erkännande och verkställighet vägrats.

2. Varje år ska medlemsstaterna även översända följande statistik till kommissionen, när den är tillgänglig på central nivå i den berörda medlemsstaten:
- Antalet ärenden där ett brottsoffer har fått ersättning eller har beviljats återställande av egendom som erhållits genom verkställigheten av ett beslut om förverkande enligt denna förordning.
 - Den genomsnittliga perioden som krävs för verkställigheten av beslut om frysning och beslut om förverkande enligt denna förordning.

Artikel 36

Ändringar av intyget och av formuläret

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 37 med avseende på ändringar av de intyg som fastställs i bilagorna I och II. Sådana ändringar ska vara förenliga med denna förordning och ska inte påverka den.

Artikel 37

Utövande av delegeringen

- Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
- Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 36 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 19 december 2020.
- Den delegering av befogenhet som avses i artikel 36 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
- Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
- Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
- En delegerad akt som antas enligt artikel 36 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 38

Rapportering och översyn

Senast den 20 december 2025, och därefter vart femte år, ska kommissionen lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, bland annat om

- medlemsstaternas möjlighet att lämna och dra tillbaka förklaringar enligt artiklarna 4.2 och 14.2,
- växelverkan mellan respekten för grundläggande rättigheter och det ömsesidiga erkännandet av beslut om frysning och beslut om förverkande,
- tillämpningen av artiklarna 28, 29 och 30 när det gäller förvaltning av och förfogande över fryst och förverkad egendom, återställande av egendom till brottsoffer och ersättning till brottsoffer.

Artikel 39

Ersättande

Denna förordning ersätter bestämmelserna i rambeslut 2003/577/RIF vad gäller frysning av egendom mellan de medlemsstater som är bundna av denna förordning från och med den 19 december 2020.

Denna förordning ersätter rambeslut 2006/783/RIF mellan de medlemsstater som är bundna av denna förordning från och med den 19 december 2020.

För de medlemsstater som är bundna av denna förordning, ska hänvisningar till rambeslut 2003/577/RIF vad gäller frysning av egendom och hänvisningar till rambeslut 2006/783/RIF anses som hänvisningar till denna förordning.

Artikel 40

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning ska tillämpas på intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts den 19 december 2020 eller senare.
2. Intyg om frysning och intyg om förverkande som har översänts före den 19 december 2020 ska fortsätta att regleras av rambesluten 2003/577/RIF och 2006/783/RIF, mellan de medlemsstater som är bundna av denna förordning till och med den slutliga verkställigheten av beslutet om frysning eller beslutet om förverkande.

Artikel 41

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 19 december 2020.

Emellertid ska artikel 24 tillämpas från och med den 18 december 2018.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 14 november 2018.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI
Ordförande

På rådets vägnar

K. EDTSTADLER
Ordförande

BILAGA I

INTYG OM FRYSNING

<p>AVSNITT A:</p> <p>Utfärdande stat:</p> <p>Utfärdande myndighet:</p> <p>Godkännande myndighet (i tillämpliga fall):</p> <p>Verkställande stat:</p> <p>Verkställande myndighet (om känd):</p>
<p>AVSNITT B: Brådska och/eller begärt datum för verkställande</p> <p>1. Ange särskilt skäl för att ärendet är brådskande:</p> <p>☐ Det finns berättigade skäl att anta att egendomen i fråga inom kort kommer att flyttas eller förstöras nämligen:</p> <p>☐ Behov i utredningen eller förfarandet i den utfärdande staten:</p> <p>2. Datum för verkställighet:</p> <p>☐ Följande särskilda datum begärs:</p> <p>☐ Samordning mellan berörda medlemsstater behövs</p> <p>Skäl för denna begäran:</p>
<p>AVSNITT C: Berörd(a) person(er)</p> <p>Identiteten på den eller de personer som beslutet om frysning avser, eller på den eller de personer som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om frysning (om fler än en person berörs, lämna uppgifter om var och en av dessa):</p> <p>1. Identifieringsuppgifter</p> <p>i) För fysiska personer</p> <p>Namn:</p> <p>Förnamn:</p> <p>Andra relevanta namn (i förekommande fall):</p> <p>Alias (i förekommande fall):</p> <p>Kön:</p> <p>Nationalitet:</p> <p>Identitetsnummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:</p> <p>Typ av och nummer på identitetshandling(ar) (identitetskort eller pass), om sådan(a) finns:</p> <p>Födelsedatum:</p> <p>Födelseort:</p> <p>Bostadsort och/eller känd adress (om adressen är okänd, senast kända adress):</p> <p>Det eller de språk som den berörda personen förstår:</p> <p>Ange den berörda personens ställning i förfarandena:</p> <p>☐ Person mot vilken beslutet om frysning är riktat</p> <p>☐ Person som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om frysning</p>

<p>ii) För juridiska personer</p> <p>Namn:</p> <p>Rättslig form:</p> <p>Namnförkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):</p> <p>Registrerat säte:</p> <p>Registreringsnummer:</p> <p>Adress:</p> <p>Ställföreträdarens namn:</p> <p>Ange den berörda personens ställning i förfarandena:</p> <p>☐ Person mot vilken beslutet om frysning är riktat</p> <p>☐ Person som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om frysning</p> <p>2. Ange på vilken plats beslutet om frysning ska verkställas, om platsen är en annan än adressen ovan:</p> <p>.....</p> <p>3. Tredje man vars rättigheter angående den egendom beslutet om frysning avser blir direkt negativt påverkade (identitet och skäl):</p> <p>.....</p> <p>4. Lägg till ytterligare information som kan bidra till att beslutet om frysning kan verkställas:</p> <p>.....</p>
<p>AVSNITT D: Information om egendom som beslutet avser</p> <p>1. Ange om beslutet avser</p> <p>☐ ett penningbelopp</p> <p>☐ specifik egendom (materiell eller immateriell, lös eller fast)</p> <p>☐ egendom av motsvarande värde (vid värdebaserat förverkande)</p> <p>2. Om beslutet avser ett penningbelopp eller egendom till ett värde motsvarande det penningbeloppet:</p> <p>— Det belopp som ska verkställas i den verkställande staten, i siffror och ord (ange valuta):</p> <p>.....</p> <p>— Det totala belopp som omfattas av beslutet, i siffror och ord (ange valuta):</p> <p>.....</p> <p>Ytterligare information:</p> <p>— Skäl för antagandet att den berörda personen har egendom/inkomst i den verkställande staten:</p> <p>.....</p> <p>— Beskrivning av den berörda personens egendom/inkomstkälla (om möjligt):</p> <p>.....</p> <p>— Exakt lokalisering av den berörda personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering):</p> <p>.....</p> <p>— Uppgifter om den berörda personens bankkonto (om känt):</p> <p>.....</p> <p>3. Om beslutet avser specifik egendom eller egendom till ett värde som motsvarar sådan egendom:</p> <p>Skäl för att beslutet översänds till den verkställande staten:</p> <p>☐ Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten.</p> <p>☐ Den specifika egendomen är registrerad i den verkställande staten.</p>

Den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att hela eller delar av den specifika egendom som omfattas av beslutet är lokaliserad i den verkställande staten.

Ytterligare information:

— Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten:
.....

— Beskrivning av egendomen:
.....

— Lokalisering av egendomen (om okänd, senast kända lokalisering):
.....

— Annan relevant information (t.ex. utnämning av en rättslig förvaltare):
.....

AVSNITT E: Skäl för utfärdandet av beslutet om frysning

1. Sammanfattning av omständigheterna

Ange skälen till att beslutet om frysning utfärdas, inbegripet:

— En sammanfattning av omständigheterna, inbegripet en beskrivning av brottet/brotten:
.....

— Vilket stadium utredningen har nått:
.....

— Skäl för frysning:
.....

— Annan relevant information:
.....

2. Beskaffenhet och brottsrubricering för det eller de brott avseende vilka beslutet om frysning utfärdades och tillämplig(a) lagbestämmelse(r):
.....

3. Är det brott avseende vilket beslutet om frysning utfärdas i den utfärdande staten belagt med ett högsta frihetsstraff på minst tre år och ingår det i den förteckning över brott som anges nedan? (Markera relevant ruta.) När beslutet om frysning avser flera brott, ange nummer i förteckningen över brott nedan (motsvarande de brott som beskrivs under punkterna 1 och 2 ovan).

Deltagande i en kriminell organisation

Terrorism

Människohandel

Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi

Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen

Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen

Korruption

Bedrägeri, inbegripet bedrägeri och andra brott som riktar sig mot unionens finansiella intressen enligt definitionen i direktiv (EU) 2017/1371

Penningtvätt

Penningförfälskning, inklusive förfälskning av euron

It-brottslighet

- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
- Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse
- Mord eller grov misshandel
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
- Människorov, olaga frihetsberövande eller tagande av gisslan
- Rasism och främlingsfientlighet
- Organiserad stöld eller väpnat rån
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
- Svindleri
- Beskyddarverksamhet och utpressning
- Förfalskning och piratkopiering
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
- Förfalskning av betalningsmedel
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen
- Handel med stulna fordon
- Våldtäkt
- Mordbrand
- Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet
- Kapning av flygplan eller fartyg
- Sabotage

4. Annan relevant information (t.ex. kopplingen mellan egendomen och brottet):

.....

AVSNITT F: Konfidentialitet för beslutet och/eller begäran om särskilda formaliteter

Behov av att hålla informationen i beslutet konfidentiell efter verkställighet:

.....

Behov av särskilda formaliteter vid tidpunkten för verkställighet:

.....

AVSNITT G: Om intyget om frysning har översänts till fler än en verkställande stat, lämna följande information:

1. Ett intyg om frysning har översänts till en eller flera andra verkställande stater (stat och myndighet) enligt följande:

.....

.....

2. Ett intyg om frysning har översänts till fler än en verkställande stat av följande skäl:

När beslutet om frysning rör specifik egendom:

- Olika delar av den egendom som omfattas av beslutet antas vara belägna i olika verkställande stater
- Frysningen av en specifik egendom kräver åtgärder i fler än en verkställande stat.

När beslutet om frysning avser ett penningbelopp:

- Det uppskattade värdet på den egendom som får frysa i den utfärdande staten och i en verkställande stat räcker förmodligen inte för att frysa hela det belopp som omfattas av beslutet.
- Andra specifika behov:

.....

3. Värdet av tillgångarna, om känt, i varje verkställande stat:

4. Om frysningen av den specifika egendomen kräver åtgärder i fler än en verkställande stat, en beskrivning av vilka åtgärder som ska vidtas i den verkställande staten:

AVSNITT H: Kopplingen till tidigare beslut om frysning, och/eller annat beslut eller annan begäran eller andra beslut eller begäranden

Vänligen ange om detta beslut om frysning har någon koppling till tidigare beslut eller begäran (t.ex. beslut om frysning, europeisk utredningsorder, europeisk arresteringsorder eller ömsesidig rättslig hjälp). Lämna i tillämpliga fall följande information som är relevant för att identifiera det tidigare beslutet eller den tidigare begäran:

— Typ av beslut/begäran:

— Datum för utfärdande:

— Den myndighet till vilken beslutet/begäran översänts:

— Referensnummer hos den utfärdande myndigheten:

— Referensnummer hos verkställande myndighet/er:

AVSNITT I: Förverkande

Ange om

detta intyg om frysning åtföljs av ett intyg om förverkande som utfärdats i den utfärdande staten (referensnummer för intyget om förverkande):

egendomen ska förbli fryst i den verkställande staten i avvaktan på översändandet och verkställigheten av beslutet om förverkande (beräknat datum för inlämnande av intyget om förverkande, om möjligt):

AVSNITT J: Alternativa åtgärder

1. Ange om den utfärdande staten medger att den verkställande staten tillämpar alternativa åtgärder, om det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet om frysning:

Ja

Nej

2. Om ja, ange vilka åtgärder som kan tillämpas:

AVSNITT K: ÅTERSTÄLLANDE AV FRYST EGENDOM

1. Vänligen ange om ett beslut att återställa fryst egendom till brottsoffret har utfärdats:

Ja

Nej

Om ja, ange följande avseende beslutet att återställa fryst egendom till brottsoffret:
 Myndighet som utfärdade beslutet (officiellt namn):

Datum för beslut:

<p>Beslutets referensnummer (om sådant finns):</p> <p>Beskrivning av den egendom som ska återställas:</p> <p>Brottsoffrets namn:</p> <p>Brottsoffrets adress:</p> <p>Om brottsoffrets äganderätt till egendomen är bestridd, vänligen lämna närmare uppgifter (vilka personer som bestrider äganderätten, skäl etc.):</p> <p>.....</p> <p>Om berörda personers rättigheter kan påverkas negativt som ett resultat av återställandet, vänligen lämna närmare uppgifter (vilka personer som berörs, vilka rättigheter som kan påverkas negativt, skäl etc.):</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2. Pågår ett förfarande om återställande av fryst egendom till brottsoffret i den utfärdande staten?</p> <p>☐ Nej</p> <p>☐ Ja, utgången kommer att meddelas till den verkställande myndigheten</p> <p>Den utfärdande myndigheten ska underrättas i händelse av en direkt överföring till brottsoffret.</p>
<p>AVSNITT L: Rättsmedel</p> <p>Myndighet i den utfärdande staten som kan tillhandahålla ytterligare information om förfaranden för användande av rättsmedel i den utfärdande staten och huruvida det finns tillgång till rätts hjälp, tolkning och översättning:</p> <p>☐ Den utfärdande myndigheten (se avsnitt M)</p> <p>☐ Den godkännande myndigheten (se avsnitt N)</p> <p>☐ Annat:</p> <p>.....</p>
<p>AVSNITT M: Uppgifter om den utfärdande myndigheten</p> <p>Typ av utfärdande myndighet:</p> <p>☐ Domare, domstol, allmän åklagare</p> <p>☐ Annan behörig myndighet som utsetts av den utfärdande staten</p> <p>Myndighetens namn:</p> <p>Kontaktpersonens namn:</p> <p>Befattning (titel/grad):</p> <p>Ärendenummer:</p> <p>Adress:</p> <p>Tfn nr (landsnummer) (riktnummer):</p> <p>Fax nr (landsnummer) (riktnummer):</p> <p>E-post:</p> <p>Möjliga språk för kontakter med den utfärdande myndigheten:</p> <p>Kontaktuppgifter, om andra än ovan, till den eller de personer som kan kontaktas för kompletterande information eller för de praktiska detaljerna avseende verkställigheten av beslutet:</p> <p>Namn/titel/organisation:</p> <p>Adress:</p> <p>E-post:/Tfn nr:</p> <p>Den utfärdande myndighetens och/eller dess företrädares underskrift, som intygar att innehållet i intyget om frysning är riktigt och korrekt:</p> <p>Namn:</p>

Befattning (titel/grad):
Datum:
Officiell stämpel (om sådan finns):
AVSNITT N: Uppgifter om den myndighet som godkände beslutet om frysning
Ange vilken typ av myndighet som har godkänt beslutet om frysning, i tillämpliga fall:
☐ Domare eller domstol
☐ Allmän åklagare
Den godkännande myndighetens namn:
Kontaktpersonens namn:
Befattning (titel/grad):
Ärendenummer:
Adress:
Tfn nr (landsnummer) (riktnummer):
Fax nr (landsnummer) (riktnummer):
E-post:
Möjliga språk för kontakter med den godkännande myndigheten:
Ange den huvudsakliga kontaktpunkten för den verkställande myndigheten
☐ den utfärdande myndigheten
☐ den godkännande myndigheten
Underskrift av och uppgifter om den godkännande myndigheten och/eller dess representant:
.....
Namn:
Befattning (titel/grad):
Datum:
Officiell stämpel (om sådan finns):
AVSNITT O: Central myndighet
Om en central myndighet har fått ansvar för administrativt översändande och mottagande av intyg om frysning i den utfärdande staten, ange:
Den centrala myndighetens namn:
Kontaktpersonens namn:
Befattning (titel/grad):
Ärendenummer:
Adress:
Tfn nr (landsnummer) (riktnummer):
Fax nr (landsnummer) (riktnummer):
E-post:
AVSNITT P: Bilagor
Ange alla bilagor till intyget:

BILAGA II

INTYG OM FÖRVERKANDE

<p>AVSNITT A:</p> <p>Utfärdande stat:</p> <p>Utfärdande myndighet:</p> <p>Verkställande stat:</p> <p>Verkställande myndighet (om känd):</p>
<p>AVSNITT B: Beslut om förverkande</p> <p>1. Den domstol som utfärdade beslutet om förverkande (officiellt namn):</p> <p>2. Beslutets referensnummer (om sådant finns):</p> <p>3. Beslutet om förverkande utfärdades den (datum):</p> <p>4. Beslutet om förverkande blev slutligt den (datum):</p>
<p>AVSNITT C: Berörd(a) person(er)</p> <p>Identiteten på den eller de personer som beslutet om förverkande avser, eller på den eller de personer som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om förverkande (om fler än en person berörs, lämna uppgifter om var och en av dessa):</p> <p>1. Identifieringsuppgifter</p> <p>i) För fysiska personer</p> <p>Namn:</p> <p>Förnamn:</p> <p>Andra relevanta namn (i förekommande fall):</p> <p>Alias (i förekommande fall):</p> <p>Kön:</p> <p>Nationalitet:</p> <p>Identitetsnummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:</p> <p>Typ av och nummer på identitetshandling(ar) (identitetskort eller pass), om sådan(a) finns:</p> <p>Födelsedatum:</p> <p>Födelseort:</p> <p>Bostadsort och/eller känd adress (om adressen är okänd, senast kända adress):</p> <p>Det eller de språk som den berörda personen förstår:</p> <p>Ange den berörda personens ställning i förfarandena:</p> <p>☐ Person mot vilken beslutet om förverkande är riktat</p> <p>☐ Person som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om förverkande</p> <p>ii) För juridiska personer</p> <p>Namn:</p> <p>Rättslig form:</p> <p>Namnforkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):</p>

<p>Registrerat säte:</p> <p>Registreringsnummer:</p> <p>Adress:</p> <p>Ställföreträdarens namn:</p> <p>Ange den berörda personens ställning i förfarandena:</p> <p>☐ Person mot vilken beslutet om förverkande är riktat</p> <p>☐ Person som äger den egendom vilken omfattas av beslutet om förverkande</p> <p>2. Ange på vilken plats beslutet om förverkande ska verkställas, om platsen är en annan än adressen ovan:</p> <p>.....</p> <p>3. Tredje man vars rättigheter, angående den egendom beslutet om förverkande avser, blir direkt negativt påverkade (identitet och skäl):</p> <p>.....</p> <p>4. Lägg till eventuell ytterligare information som kan underlätta verkställigheten av beslutet om förverkande:</p> <p>.....</p>
<p>AVSNITT D: Information om egendom som beslutet avser</p> <p>1. Domstolen har beslutat att egendomen</p> <p>☐ utgör vinning av ett brott, eller dess motsvarighet, oavsett om detta avser hela eller endast en del av värdet av denna vinning</p> <p>☐ utgör hjälpmedel för ett sådant brott, eller värdet av sådana hjälpmedel</p> <p>☐ kan bli föremål för förverkande med tillämpning i den utfärdande staten genom någon av de förverkandebefogenheter som föreskrivs i direktiv 2014/42/EU (inbegripet utvidgat förverkande)</p> <p>☐ kan bli föremål för förverkande enligt andra bestämmelser om befogenheter till förverkande, inbegripet förverkande utan slutlig fällande dom enligt den utfärdande statens rätt efter förfaranden på grund av ett brott</p> <p>2. Ange om beslutet avser</p> <p>☐ ett penningbelopp</p> <p>☐ specifik egendom (materiell eller immateriell, lös eller fast)</p> <p>☐ egendom av motsvarande värde (vid värdebaserat förverkande)</p> <p>3. Om beslutet avser ett penningbelopp eller egendom till ett värde motsvarande det penningbeloppet:</p> <p>— Det belopp som ska verkställas i den verkställande staten, i siffror och ord (ange valuta):</p> <p>.....</p> <p>— Det totala belopp som omfattas av beslutet, i siffror och ord: (ange valuta):</p> <p>.....</p> <p>Ytterligare information:</p> <p>— Skäl för antagandet att den berörda personen har egendom/inkomst i den verkställande staten:</p> <p>.....</p> <p>— Beskrivning av den berörda personens egendom/inkomstkälla (om möjligt):</p> <p>.....</p> <p>— Exakt lokalisering av den berörda personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering):</p> <p>.....</p> <p>— Uppgifter om den berörda personens bankkonto (om känt):</p> <p>.....</p>

4. Om beslutet avser specifik egendom eller egendom till ett värde som motsvarar sådan egendom:
Skälen för att översända beslutet till den verkställande staten:

Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten.

Den specifika egendomen är registrerad i den verkställande staten.

Den utfärdande myndigheten har rimliga skäl att anta att hela eller delar av den specifika egendom som omfattas av beslutet är lokaliserad i den verkställande staten.

Ytterligare information:

— Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten:
.....

— Beskrivning av egendomen:
.....

— Lokalisering av egendomen (om okänd, senast kända lokalisering):
.....

— Annan relevant information (t.ex. utnämning av en rättslig förvaltare):
.....

5. Information om omvandling och överföring av egendom

Om ett beslut rör en viss specifik egendom, ange om det föreskrivs i den utfärdande statens rätt att förverkandet i den verkställande staten kan utföras genom att förverka ett penningbelopp motsvarande värdet av egendomen som förverkas.

Ja

Nej.

AVSNITT E: Beslut om frysning

Ange om

beslutet om förverkande åtföljs av ett beslut om frysning som utfärdats i den utfärdande staten (referensnummer för intyget om frysning):
.....

egendomen har frysts i enlighet med ett tidigare beslut om frysning som översänts till den verkställande staten

— Datum för utfärdande av beslutet om frysning:

— Datum för översändande av beslutet om frysning:

— Den myndighet till vilken beslutet översänts:

— Referensnummer hos den utfärdande myndigheten:

— Referensnummer hos verkställande myndighet(er):

AVSNITT F: Skälen för att utfärda beslutet om förverkande

1. Sammanfattning av omständigheterna och skälen till att beslutet om förverkande utfärdas, inbegripet en beskrivning av brottet/brotten och annan relevant information:
.....

2. Beskaffenhet och brottsrubricering för det eller de brott avseende vilka beslutet om förverkande utfärdades och tillämplig(a) lagbestämmelse(r):
.....

3. Är det brott avseende vilket beslutet om förverkande utfärdas i den utfärdande staten belagt med ett högsta frihetsstraff på minst tre år och ingår det i den förteckning över brott som anges nedan? (Markera relevant ruta.) När beslutet om förverkande avser flera brott, ange nummer i förteckningen över brott nedan (motsvarande de brott som beskrivs under punkterna 1 och 2 ovan).
- Deltagande i en kriminell organisation
 - Terrorism
 - Människohandel
 - Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
 - Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
 - Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
 - Korruption
 - Bedrägeri, inbegripet bedrägeri och andra brott som riktar sig mot unionens finansiella intressen enligt definitionen i direktiv (EU) 2017/1371
 - Penningtvätt
 - Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
 - It-brottslighet
 - Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
 - Hjälpa till olovlig inresa och olovlig vistelse
 - Mord eller grov misshandel
 - Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
 - Människorov, olaga frihetsberövande eller tagande av gisslan
 - Rasism och främlingsfientlighet
 - Organiserad stöld eller väpnat rån
 - Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
 - Svindleri
 - Beskyddarverksamhet och utpressning
 - Förfalskning och piratkopiering
 - Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
 - Förfalskning av betalningsmedel
 - Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser
 - Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen
 - Handel med stulna fordon
 - Våldtäkt
 - Mordbrand
 - Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet
 - Kapning av flygplan eller fartyg
 - Sabotage

4. Annan relevant information (t.ex. kopplingen mellan egendomen och brottet):

AVSNITT G: Om intyget om förverkande har översänts till mer än en verkställande stat, lämna följande upplysningar:

1. Ett intyg om förverkande har översänts till en eller flera andra verkställande stater (stat och myndighet) enligt följande:

2. Ett intyg om förverkande har översänts till fler än en verkställande stat av följande skäl:
När beslutet om förverkande avser specifik egendom:
- Olika delar av den egendom som omfattas av beslutet antas vara belägna i olika verkställande stater
 - Förverkandet av en specifik egendom kräver åtgärder i fler än en verkställande stat
- När beslutet om förverkande avser ett penningbelopp:
- Den berörda egendomen har inte frysts enligt förordning (EU) 2018/1805
 - Det uppskattade värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och i en verkställande stat räcker förmodligen inte för att förverka hela det belopp som omfattas av beslutet
 - Andra specifika behov:
.....
3. Värdet av tillgångarna, om känt, i varje verkställande stat:
.....
.....
4. Om förverkandet av den specifika egendomen kräver åtgärder i fler än en verkställande stat, en beskrivning av vilka åtgärder som ska vidtas i den verkställande staten:
.....

AVSNITT H: Förfarande som ledde till beslutet om förverkande

Ange om den person som beslutet om förverkande avser var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet om förverkande som är kopplat till en slutlig fällande dom:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid förhandlingen.
2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid förhandlingen.
3. Nej, i enlighet med nationella processrättsliga regler har inga förhandlingar hållits.
4. Om ni har kryssat i rutan vid punkt 2, vänligen bekräfta att något av följande föreligger:
 - 4.1a. Personen kallades personligen den (dag/månad/år) ... och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet om förverkande och underrättades om att ett beslut om förverkande kan meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.
ELLER
 - 4.1b. Personen kallades inte personligen, men mottog på annat sätt officiell underrättelse om tid och plats för den förhandling som ledde till beslutet om förverkande, på ett sådant sätt att det otvetydigt kunde fastställas att han eller hon hade vetskap om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett beslut om förverkande kan meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.
ELLER
 - 4.2. Personen, med vetskap om den planerade förhandlingen, hade gett i uppdrag åt en jurist som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid förhandlingen och försvarades faktiskt av juristen vid förhandlingen.
ELLER
 - 4.3. Personen delgavs personligen beslutet om förverkande den (dag/månad/år) ... och underrättades uttryckligen om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt, inklusive en prövning av nytt bevismaterial, vilket skulle kunna leda till att det ursprungliga beslutet om förverkande upphävs, och
 - personen förklarade uttryckligen att han eller hon inte bestred beslutet om förverkande,
ELLER
 - personen begärde inte förnyad prövning eller överklagade inte inom de tillämpliga tidsfristerna.

5. Om ni har kryssat i rutan vid punkt 4.1b, 4.2 eller 4.3, vänligen lämna information om hur det relevanta villkoret har uppfyllts:

AVSNITT I: Alternativa åtgärder, inklusive frihetsberövande påföljder

1. Ange om den utfärdande staten medger att den verkställande staten tillämpar alternativa åtgärder, om det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet om förverkande:

Ja

Nej

2. Om ja, ange vilka åtgärder som kan tillämpas:

Frihetsberövande (maximitid):

Samhällstjänst (eller motsvarande) (maximitid):

Andra åtgärder (beskrivning):

AVSNITT J: Beslut om återställande av egendom till eller ersättning till brottsoffret

1. Ange, om relevant:

En utfärdande myndighet eller en annan behörig myndighet i den utfärdande staten har utfärdat ett beslut om att ersätta brottsoffret med, eller återställa till brottsoffret följande penningbelopp:

En utfärdande myndighet eller en annan behörig myndighet i den utfärdande staten har utfärdat ett beslut om att återställa följande egendom, som inte utgörs av pengar, till brottsoffret:

Förfarande för att återställa egendom till, eller ersätta brottsoffret pågår i den utfärdande staten och utgången kommer att meddelas den verkställande staten

2. Uppgifter om beslutet om återställande av egendom till eller ersättning till brottsoffret:

Myndighet som utfärdade beslutet (officiellt namn):

Datum för beslutet:

Datum då beslutet fick laga kraft:

Beslutets referensnummer (om sådant finns):

Beskrivning av den egendom som ska återställas:

Brottsoffrets namn:

Brottsoffrets adress:

Den utfärdande myndigheten ska underrättas i händelse av en direkt överföring till brottsoffret.

AVSNITT K: Uppgifter om den utfärdande myndigheten

Myndighetens namn:

Kontaktpersonens namn:

Befattning (titel/grad):

Ärendenummer:

Adress:

Tfn nr (landsnummer) (riktnummer):

Fax nr (landsnummer) (riktnummer):

E-post:

Möjliga språk för kontakter med den utfärdande myndigheten:

<p>Kontaktuppgifter, om andra än ovan, till den eller de personer som kan kontaktas för kompletterande information eller för de praktiska detaljerna avseende verkställigheten av beslutet eller överföringen av egendom:</p> <p>Namn/titel/organisation:</p> <p>Adress:</p> <p>E-post:/Tfn nr:</p> <p>Den utfärdande myndighetens och/eller dess företrädares underskrift, som intygar att innehållet i intyget om förverkande är riktigt och korrekt:</p> <p>Namn:</p> <p>Befattning (titel/grad):</p> <p>Datum:</p> <p>Officiell stämpel (om sådan finns):</p>
<p>AVSNITT L: Central myndighet</p> <p>Om en central myndighet har fått ansvar för administrativt översändande och mottagande av intyg om förverkande i den utfärdande staten, ange:</p> <p>Den centrala myndighetens namn:</p> <p>Namn på kontaktperson:</p> <p>Befattning (titel/grad):</p> <p>Ärendenummer:</p> <p>Adress:</p> <p>Tfn nr (landsnummer) (riktnummer):</p> <p>Fax nr (landsnummer) (riktnummer):</p> <p>E-post:</p>
<p>AVSNITT M: Den utfärdande statens betalningsinformation</p> <p>IBAN:</p> <p>BIC:</p> <p>Bankkontoinnehavarens namn:</p>
<p>AVSNITT N: Bilagor</p> <p>Ange alla bilagor till intyget:</p>

Departementsserien 2019

Kronologisk förteckning

1. Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott. Ju.
2. Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem. S.
3. Tydligare regler vid konsumentavtal. Ju.
4. Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige. Ku.
5. Passdatalog – en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Ju.
6. Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag. Ju.
7. Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet. A.
8. Värnkraft. Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025. Fö.
9. En effektivare handläggning av ärende om överförande av straffverkställighet. Ju.
10. Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar. Ju.
11. Översyn av vissa bestämmelser om tullfrihet. UD.
12. Kompletteringar till nya EU-regler om aktieägares rättigheter. Ju.
13. Etableringsjobb. A.
14. En stängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor. Ju.
15. Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor. Ku.
16. Sweden's Eighth National Report under the Convention on Nuclear Safety. Sweden's Implementation of the Obligations of the Convention M.
17. Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer. Ju.
18. Digital kommunikation i domstolsprocesser. Ju.
19. Genomförande av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan. N.
20. Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar. Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar. S.
21. Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser. N.
22. Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri. Ju.
23. Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter. A.
24. Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen vid införandet av utvecklingstid. A.
25. Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp för bolag med statligt ägande. N.
26. Säkerhetsprövning av domare. Ju.
27. Ett nytt regelverk för Schengens informationssystem (SIS). Ju.
28. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Ju.

Departementsserien 2019

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet. [7]

Etableringsjobb. [13]

Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter. [23]

Ändringar i arbetslöshetsförsäkringen vid införandet av utvecklingstid. [24]

Försvarsdepartementet

Värnkraft. Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025. [8]

Justitiedepartementet

Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott. [1]

Tydligare regler vid konsumentavtal. [3]

Passdatalag
– en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. [5]

Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag. [6]

En effektivare handläggning av ärende om överförande av straffverkställighet. [9]

Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar. [10]

Kompletteringar till nya EU-regler om aktieägares rättigheter. [12]

En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor. [14]

Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer. [17]

Digital kommunikation i domstolsprocesser. [18]

Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri. [22]

Säkerhetsprövning av domare. [26]

Ett nytt regelverk för Schengens informationssystem (SIS). [27]

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. [28]

Kulturdepartementet

Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige. [4]

Längsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor. [15]

Miljödepartementet

Sweden's Eighth National Report under the Convention on Nuclear Safety. Sweden's Implementation of the Obligations of the Convention [16]

Näringsdepartementet

Genomförande av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan. [19]

Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser. [21]

Krav på arbetsrättsliga villkor vid inköp för bolag med statligt ägande. [25]

Socialdepartementet

Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem. [2]

Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska
behandlingar. Ny lag om kirurgiska
ingrepp och injektionsbehandlingar.
[20]

Utrikesdepartementet

Översyn av vissa bestämmelser
om tullfrihet. [11]

